

T.C.
SIİRT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
GENEL TÜRK TARİHİ BİLİM DALI

Ferman KANAT

Yüksek Lisans Tezi

**TARİHSEL SÜREÇ İÇİNDE SIİRT “MÜCADELE” GAZETESİNİN YAYIN
POLİTİKASI (1964-1999)**

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Beşir MUSTAFAYEV

2019

Her Hakkı Saklıdır

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Siirt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum "Tarihsel Süreç İçinde Siirt “Mücadele” Gazetesinin Yayın Politikası (1964-1999)" adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

[Tarih ve İmza]
[Öğrencinin Adı Soyadı]

[Handwritten Signature]

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Doç. Dr. Beşir MUSTAFAYEV danışmanlığında Ferman KANAT tarafından hazırlanan bu çalışma 20/06/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Tarih Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Gülnisa AYNAKUL

İmza:

Jüri Üyesi (Danışman) : Doç. Dr. Beşir MUSTAFAYEV

İmza:

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Ahmad Hesamipour Khelejani

İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir.

20/06/2019

İmza

Doç. Dr. Veysel OKÇU

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET	IV
ABSTRACT	V
ÖN SÖZ.....	VI
KISALTMALAR	VII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SIİRT VE BASIN TARİHİ

1.1. SIİRT'İN KISA TARİHİ GEÇMİŞİ	4
1.2. TÜRK BASIN TARİHİNE GENEL BİR BAKIŞ.....	7
1.2.1. Osmanlı'da Basının Doğuşu ve İlk Gazeteler	7
1.2.2. Tanzimat'tan Cumhuriyet Dönemine Kadar Basın	7
1.2.3. Cumhuriyet Dönemi Basın.....	11
1.3. YEREL BASIN	12
1.4. SIİRT BASIN TARİHİ.....	14
1.5. MÜCADELE GAZETESİNİN YAYIN HAYATI VE CUMHUR KILIÇÇIOĞLU	17
1.5.1. 1964'ten Bu Yana Mücadele Gazetesi'nin Gelişim Süreci	17
1.5.2. Cumhuriyet Kılıççioğlu'nun Yaşam Öyküsü.....	23
1.5.3. Cumhuriyet Kılıççioğlu'nun Mücadele Gazetesindeki Yazıları	27

İKİNCİ BÖLÜM

MÜCADELE GAZETESİNİN HABER KONULARI (1964-1999)

2.1. TOPLUMSAL VE KÜLTÜREL HABERLER	36
2.1.1. Milli, Dini ve Siirt'teki Mahalli Bayram Kutlamaları	36
2.1.2. Bilim	37
2.1.3. Din	38
2.1.4. Edebiyat ve Sanat	39
2.1.5. Nişanlananlar- Evlenenler- Yeni Doğanlar	41
2.1.6. Gelenler ve Gidenler	42
2.1.7. Açıklama	43
2.1.8. Vefat Edenler.....	43

2.1.9. Teşekkür.....	43
2.2. EĞİTİM HABERLERİ	44
2.3. SAĞLIK HABERLERİ	47
2.4. SPOR HABERLERİ.....	51
2.5. EKONOMİ HABERLERİ	54
2.5.1. Siirt'in Ekonomik Gelirleriyle İlgili Haberler	54
2.5.1.1. Tarım.....	54
2.5.1.2. Turizm.....	56
2.5.1.3. Hayvancılık	57
2.5.1.4. Madenler	58
2.5.1.5. Siirt Battaniyesi	60
2.5.2. Siirt'e Yapılan Yatırımlar ve Diğer Ekonomi Haberleri	61
2.6. BELEDİYE HABERLERİ	64
2.6.1. Belediyeye İlgili Genel Haberler	64
2.6.2. Belediye Seçimleriyle İlgili Haberler	68
2.7. İLANLAR VE REKLAMLAR.....	72
2.8. SİYASİ HABERLER.....	73
2.8.1. İç Politikayla İlgili Haberler.....	73
2.8.2. Dış Politikayla İlgili Haberler	77
2.9. ULUSAL HABERLER.....	81
2.10. BÖLGE HABERLERİ	83
2.11. SİİRT'İN SORUNLARIYLA İLGİLİ HABERLER.....	86
2.12. ASKERİ HABERLER.....	92
2.13. GÜVENLİK VE ZABITA HABERLERİ	94
2.14. TERÖR HABERLERİ	98
2.15. DIŞ HABERLER	101
2.15.1. Amerika İle İlgili Haberler.....	101
2.15.2. Rusya İle İlgili Haberler.....	103
2.15.3. Orta Doğu ve Arap-İsrail Savaşları İle İlgili Haberler	105
SONUÇ.....	111
EKLER.....	114
EK-1: Gazetenin İlk Sayısının Manşet Sayfası	114
EK-2: Gazetenin Bazı Sayılarının İlk Sayfaları.....	115
EK-3: Gazetenin 1999 Yılındaki Son Sayısının Manşet Sayfası.....	123

EK-4: Şarkın Sesi Gazetesinin 2. ve 3. Sayısının Manşet Sayfaları	124
EK-5: Gazetenin Mutfağından Çekilmiş Fotoğraflar	125
EK-6: Cumhur Kılıçcıoğlu'nun Katıldığı Davetler ve Aldığı Ödüllerin Yer Aldığı Fotoğraflar	127
EK-7: Cumhur Kılıçcıoğlu'nun 10 yaşında İstanbul'da Gazete Satarken Çekilmiş Fotoğrafı	129
EK-8: Cumhur Kılıçcıoğlu ile 04.05.2017 Tarihli Görüşmeden Sonra Gazetede Birlikte Çektiğimiz Fotoğraf	130
EK-9: Cumhur Kılıçcıoğlu'nun Fotoğrafı	131
KAYNAKÇA.....	132
ÖZGEÇMİŞ	146

ÖZET**YÜKSEK LİSANS TEZİ****TARİHSEL SÜREÇ İÇİNDE SİİRT “MÜCADELE” GAZETESİNİN****YAYIN POLİTİKASI (1964-1999)****Ferman KANAT****Tez Danışmanı: Doç. Dr. Beşir MUSTAFAYEV****2019, 154 sayfa****Juri: Doç. Dr. Beşir MUSTAFAYEV****Juri: Prof. Dr. Gülnisa AYNAKUL****Juri: Dr. Öğr. Üyesi Ahmad Hesampour KHELEJANİ**

Osmanlı Devleti’nde Tanzimat döneminde birçok alanda düzenleme yapılmıştır. Yapılan düzenlemelerden biri, 1864 tarihi nizamnameyle gerçekleştirilen eyalet sisteminden vilayet sistemine geçilmesidir. Vilayetlerin kurulmasından sonra buralarda matbaalar da açıldı ve valilik adına resmi “vilayet gazeteleri” yayımlandı. Ancak bu gazetelere yeteri kadar önem verilmemesinden ve II. Abdülhamit’in baskıcı rejiminden dolayı gazeteler 1878-1908 yılları arasında işlevlerini yerine getirememiştir. Milli Mücadele dönemine gelindiğinde yerel gazeteler büyük önem kazanmıştır. Bu dönemde çıkarılan İrade-i Milliye ve Hâkimiyet-i Milliye gazeteleri Anadolu’nun sesi olmuştur.

Cumhuriyet Türkiye’sinde yerel gazete sayısında artış olmuştur. Bu gazetelerden biri Siirt’te 1964 yılında yayımlanmaya başlanan Mücadele gazetesidir. Mücadele gazetesi Cumhur Kılıççioğlu tarafından kurulmuş ve günümüze kadar yayımı devam etmektedir. Bu çalışmada Mücadele gazetesinin yayın politikası belirlenmeye çalışılırken gazetenin her sayısı titizlikle incelenmiştir. Gazetede ki haberleri incelediğimizde Siirt’in kültürü, sosyo-ekonomik yapısı, Siirt’in her alandaki sorunları, eğitim, sağlık durumu gibi konular hakkında bilgi edinebiliriz. Bunun yanında Siirt basını ve Siirt’in tarihi geçmişi hakkında da çeşitli bilgiler gazetede yer almaktadır. Tez çalışmamızda bu konular hakkında sunulan haberler yayım tarihi dikkate alınarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Siirt, Basın, Mücadele gazetesi, Cumhur Kılıççioğlu.

ABSTRACT**MASTER’S THESIS****PUBLICATION POLICY OF SİİRT “MÜCADELE” NEWSPAPER IN THE
HISTORICAL PROCESS (1964-1999)****Ferman KANAT****Thesis Advisor: Associate Proffessor Beşir MUSTAFAYEV****2019, 154 pages****Jury: Associate Proffessor Beşir MUSTAFAYEV****Jury: Professor Doctor Gülnisa AYNAKUL****Jury: Assistant Professor Ahmad Hesampour KHELEJANI**

In many areas arrangements were made in the Ottoman Empire during the Tanzimat Period. One of the arrangements was the transition from the state system to the province system with the regulations of 1864. After the establishment of provinces, printing houses were opened and official “provincial newspapers” were published on behalf of the governorship. However, these newspapers were not given enough importance and due to the repressive regime of Abdulhamid II, the newspapers did not perform their functions between the years 1878-1908. When the War of Independence period was reached, local newspapers became very important. In this period, the newspapers of İrade-i Milliye and Hâkimiyet-i Milliye became the voices of Anatolia.

There has been an increase in the number of local newspapers in the period of Republic of Turkey. One of these newspapers was the newspaper “Mücadele” which was published in Siirt in 1964. The newspaper Mücadele was founded by Cumhur Kılıççioğlu and has been published until today. In this study, while trying to determine the publishing policy of the newspaper, every issue of the newspaper has been carefully analyzed. When we analyze the news in the newspaper, we can learn about Siirt's culture, socio-economic structure, Siirt's problems in every field, education, health status. In addition, various information about the press in Siirt and the history of Siirt can be found the newspaper. In this thesis study, the news presented about these issues were evaluated by considering the publication date.

Key words: Siirt, Press, The Newspaper Mücadele, Cumhur Kılıççioğlu

ÖN SÖZ

Bu çalışmada Siirt'in önemli gazetelerinden Mücadele gazetesinin yayın politikası, gazetenin her sayısı detaylı bir şekilde incelenerek belirlenmeye çalışılmıştır. Mücadele gazetesi 57 yıldır Siirt'te yayımlanan bir gazete olması sebebiyle Siirt için büyük önem arz etmektedir. Gazetenin yayımı 1964 yılından beri gazetenin sahibi olan Cumhur Kılıççioğlu tarafından devam ettirilmektedir. Bu tez hazırlanırken Türk basın tarihi ve Siirt basın tarihi de genel olarak ele alınmıştır. Siirt basın tarihi ile ilgili çok az kaynak bulunmaktadır. Bu sebeple tezimiz Siirt basın tarihine de katkı sağlayacak nitelikte bir tezdır.

Gazete işlediği konular bakımından Siirt'in yakından tanınmasına olanak sağlamaktadır. Mücadele gazetesi yalın ve akıcı bir dille okuyucusuna hitap etmiştir. Gazetenin haber sayfalarında Siirt ile ilgili yazılan çalışmalar da yer almaktadır. Bu açıdan Siirt'in tarihi geçmişine de katkı sağladığını söyleyebiliriz.

Tez çalışmasında Mücadele gazetesinin özel arşivi, birinci ve ikinci el kaynaklardan yararlanılmıştır. Bu kaynaklardan objektif bir şekilde yararlanılmaya dikkat edilmiş ve Mücadele gazetesinin yayım politikası da bu doğrultuda belirlenmeye çalışılmıştır.

Tez çalışmam sırasında bilgi ve tecrübesiyle bana yol gösteren ve her konuda yardımcı olan değerli danışman hocam Sayın Doç. Dr. Beşir MUSTAFAYEV'e, arşivinin kapısını açarak tezimi oluşturmama olanak sağlayan Sayın Cumhur KILIÇÇIOĞLU'na, yine bilgi ve tecrübesi ile bana yol gösteren değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Şerif DEMİR'e, maddi manevi desteklerini esirgemeyen değerli aileme ve değerli arkadaşlarım Kadir KOPARAL, Emine ASLAN ve Burcu KILIÇ'a sonsuz teşekkür ederim.

Siirt 2019

Ferman KANAT

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı Geçen Eser
a.g.m.	: Adı Geçen Makale
a.g.t.	: Adı Geçen Tez
AAM	: Atatürk Araştırma Merkezi
ANAP	: Anavatan Partisi
AP	: Adalet Partisi
BBP	: Büyük Birlik Partisi
C.	: Cilt
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
Dr.	: Doktor
DSP	: Demokratik Sol Parti
DTP	: Demokratik Toplum Partisi
DYP	: Doğru Yol Partisi
Ed.	: Editör
E.T.	: Erişim Tarihi
FP	: Fazilet Partisi
GP	: Güven Partisi
H.	: Hicri
M.	: Miladi
HADEP	: Halkın Demokrasi Partisi
Haz.	: Hazırlayanlar
LDP	: Liberal Demokrat Parti
MÖ	: Milattan Önce

MS	: Milattan Sonra
MÇP	: Milliyetçi Çalışma Partisi
MHP	: Milliyetçi Halk Partisi
Nu.	: Numara
RP	: Refah Partisi
s.	: Sayfa
SHP	: Sosyal Demokrat Halkçı Parti
ss.	: Sayfa Sayısı
Sy	: Sayı
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
TTK	: Türk Tarih Kurumu
YTP	: Yeni Türkiye Partisi

GİRİŞ

İnsanlar arasında duygu, düşünce ve bilgi aktarımını sağlayan iletişim, insanların yakın ve uzak çevresi ile bağlantı kurmasında bir halka görevi taşımaktadır. Tüm dünyada olduğu gibi Türk tarihi boyunca iletişim alanında farklı araçlardan yararlanıldığı görülmektedir. Büyük Hun İmparatorluğu'ndan Osmanlı İmparatorluğu'na kadar Türk devletlerinde gündüzleri bayrakla geceleri davullarla ve borularla askeri haberleşme sağlanırdı. “Karguy” adı verilen ateş kuleleri bu dönemlerde kullanılmıştır. Türk ulakları dörtnala giden atlarıyla kağanlarının mektuplarını komşu devlet hükümdarlarına götürürken, kurultay davetlerini de Türk beylerine iletirlerdi. Memlükler ve Eyyubiler, askeri amaçlar dışında ticari amaçla da güvercinle haberleşmeden faydalanırken, Selçuklularda ise güvercinlerin yanı sıra ulak, çapar ve peyk adı verilen resmi posta görevlileriyle berid (posta) teşkilatı geliştirilmiştir¹.

Teknolojinin gelişmesiyle beraber insanlar arasındaki iletişim kolaylaşmıştır. İletişimi kolaylaştıran unsurlardan biri basındır. Basın, belirli zamanlarda basılıp her çeşit fikirleri ve haberleri topluma ulaştıran yayın ürünlerinin tümünü kapsamaktadır. Basının oluşumunda bazı teknik olanaklar etkin rol oynamıştır. Bunlar yazı, kâğıt ve matbaanın icadıdır. Yazının icadıyla insan düşüncesi ebedileştirilmiştir. Matbaa ise yazılı düşüncelerin çoğaltılması olanağı yaratmıştır. İlk müteharrik (oynar) harfler tahtadan yapılmıştır. Bu tekniği ilk uygulayanlar 9. yüzyılda Uygurlar olmuştur. 1041-1049 yıllarında Pi- Sheng adlı Çinli bir demirci, demirden müteharrik harflerle ilk baskıyı yapmıştır. Bu nedenle ilk matbaanın Çinlilere ait olduğu iddiası yaygındır. Ancak Nuri İnüğür bu görüşün yanlış olduğunu ifade ederek bu konuyla ilgili şu görüşü savunmuştur. *“Pi-Sheng’in madenden matbaa harfleri dökmesi baskı sisteminin sadece geliştirildiği gösterir. Çünkü madenden harf kullanılması daha önce tahtadan harf kullanılması ile sıkı sıkıya bağlıdır. Eğer Pi Sheng veya ondan önce gelenler matbaa harflerini ve matbaayı, alfabe yazısına sahip, fakat Çinli olmayan bir ulustan almış iseler bu ulusun ya Çin ülkesinde oturması ya da Çin’e komşu bir ulus olması gerekmektedir. Böyle bir ulus olarak biz Uygurları tanımaktayız. Uygur Türklerinin*

¹<https://www.dirilispostasi.com/teknoloji-ve-bilim/insanoglunun-haberlesme-seruveni-5a785ab718e540432e757ddf> (E.T. 21.04.2019)

merkezi yerleşme yeri Türkistan'dır. Bu bölgede MS en az 8. ve 9. Yüzyıla kadar egemen oldukları bilinmektedir².

Avrupa'da ilk modern matbaa denemesi Alman kuyumcu Johann Gutenberg tarafından yapılmıştır³. Matbaanın buluşundan hemen sonra gezici Alman ustalar aracılığıyla 15. yüzyılın ikinci yarısında İtalya, Fransa, İspanya, Hollanda, Belçika, İngiltere, Danimarka, İsveç, Portekiz ve Rusya'da hızla yayılmıştır. Osmanlı'da ise daha önce İspanya'dan göç eden Sefarim Yahudileri tarafından matbaanın kullanıldığı bilinmekle beraber Osmanlı Türkleri tarafından yapılan ilk matbaa 1727 yılında yapılmıştır⁴.

Basın ürünlerinden olan gazete; “politika, ekonomi, kültür ve daha başka konularda haber ve bilgi vermek için, yorumlu ya da yorumsuz her gün ya da belirli zaman aralıklarıyla çıkarılan yayındır.” Tarihin bilinen ilk haber toplama ve dağıtma belgesi MÖ 59 yılında çıkartılan “Acta Diurna-Acta Puplica”dır. Çin'de Tang hanedanı döneminde (MS 7-10. yüzyıl) dağıtılmaya başlanan saray genelgesi (Tsing Pao) de gazetenin ilk örneklerinden sayılmaktadır⁵.

İlk düzenli gazete, 1605 yılında Hollanda'da Abraham Verhoven tarafından 15 günlük olarak Flamanca ve Fransızca yayınlanan Wettlycke Tijdinghe adlı gazetedir. Bugünkü anlamda ilk gazete ise 1609'da Strasbourg'da haftalık olarak Almanca yayımlanan “Avisa Relation oder Zeitung” dur. Osmanlı'da ilk gazete 1793 yılında Fransız Elçiliğinde basılan “Bulletin de Nouvelles”tir. Osmanlı sınırları içinde basın faaliyetleri 1831 yılında yayımlanan “Takvim-i Vekayi” ile başlamıştır⁶. Takvim-i Vekayi ilk Türkçe gazete olarak kabul edilmekte ancak yayımlanmadan önce Mısır'da Mehmet Ali Paşa tarafından ilk olarak 1828 yılında Vakayi-i Mısriye, daha sonra 1830 yılında Vakayi-i Giridiye gazeteleri çıkarılmıştır⁷.

² Nuri İnuğur, *Basın ve Yayın Tarihi*, Der Yayıncılık, 3. Baskı, İstanbul 1993, s. 19, 27, 48.

³ Turgut Er, *Türkiye'de Basın Yayın ve Tanıtma*, Ümit Yayıncılık, Ankara 2003, s. 18.

⁴ İnuğur, *a.g.e.*, s. 52; Er, *a.g.e.*, s. 19.

⁵ Atilla Girgin, *Yazılı Basında Haber ve Habercilik Etiği*, Anka Basım, İstanbul 2000, s. 63-64.

⁶ İnuğur, *a.g.e.*, s. 57; Gül K. Kızılca, “Osmanlı/Türk Basın Tarihi Yazımı Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme”, *İlef Dergisi*, Bahar/Spring, Ankara 2016, s. 74, <https://gazetecilikenstitusu.com/2017/09/15/tarihteki-ilk-gazeteler/> . (E.T. 22.04.2019).

⁷ Kenan Demir, “Osmanlı'da Basının Doğuşu ve Gazeteler”, *İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sy. 5, İğdır 5 Nisan 2014, s. 61.

Yerel basına bakıldığında ise yerel gazeteciliğin vilayet gazetelerinin basılmasıyla beraber başladığını görüyoruz. Bunun ilk örneği 1860'ta Beyrut'ta Türkçe-Arapça yayım yapan Had ika al-Ahbar gazetesidir⁸. Zaman içerisinde yerel gazetecilik gelişmiş ve Anadolu'nun her yerinde yerel gazete çıkmaya başlamıştır.

Anadolu'nun güneyinde bulunan Siirt'te yerel gazetecilik faaliyetleri Siirt'in bağlı olduğu ilk vilayet olan Diyarbakır'da 1869 yılında matbaanın kurulmasıyla başlamıştır. Böylece vilayetin resmi yayım organı olan Diyarbekir Vilayet gazetesi 3 Ağustos 1869'da çıkarılmıştır. Siirt'in bağlı olduğu diğer vilayet olan Bitlis'te ise ilk matbaa 1893 yılında kurulmuştur. İlk Bitlis Vilayet gazetesi ise 1888 yılında çıkarılmıştır. Siirt bazında yerel basına baktığımızda Siirt'te basın faaliyetleri Cumhuriyet'in ilanından birkaç yıl sonra başlamıştır. 1937'de M. Emin Kılıççioğlu Siirt'in ilk gazetesi olan Siirt gazetesini çıkarmıştır. 1950'lerden sonra Siirt'te yerel gazete sayısında artış görülmüştür. Bu gazetelerden biri olan Mücadele gazetesi Cumhur Kılıççioğlu tarafından 1964 yılında çıkarılmıştır. Gazete ilk çıktığı yıllarda "Şarkın Sesi" adı ile yayım yapmaktaydı. Daha sonra ismi değiştirilerek Mücadele gazetesi olarak değiştirilmiştir. Günümüzde hâlâ bu isimle yayım yapmaktadır.

Mücadele gazetesini incelediğimizde gazetede her alanda haber yapıldığını görmekteyiz. Sosyal, kültürel, ekonomik, siyasi, eğitim, sağlık, spor, askeri vs alanlarda gazete haber yaparken Siirt'in sorunlara değinmeden geçmemiştir. Bunların dışında Siirt'in ileri gelenleri ve Siirt'te bulunan öğretmen, doktor, askeri görevliler, resmi kurumlarda çalışan kişiler ve okuyucuların yazıları da mevcuttur. Gazeteyi takip eden halk yerel haberlerin dışında ulusal ve uluslararası güncel olayları da takip edebilirler.

Çalışmanın başında Siirt'in kısa tarihi geçmişi, Türk basın tarihi, yerel basın tarihi, ardından Siirt basın tarihi ve Cumhur Kılıççioğlu'nun hayatı ve gazetede yazmış olduğu yazılara değinilmiştir. Son olarak Mücadele gazetesinin her sayısı incelenmiş, metin içerikleri konu başlıklarına göre fişlenmiştir. Bazı sayılarının eksikliği görülmüştür. Ancak bu eksiklikler fazla olmayıp çalışmayı olumsuz yönde etkilememiştir.

⁸ İrfan Erdoğan, *Türkiye'de Gazetecilik ve Bilim İletişimi Yapısal Özellikler Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, Pozitif Matbaacılık, Ankara 2007, s. 29.

BİRİNCİ BÖLÜM

SIİRT VE BASIN TARİHİ

1.1. SIİRT'İN KISA TARİHİ GEÇMİŞİ

Siirt'in adı hakkında pek çok görüş vardır. Siirt adı Asur tabletlerinde “seriri” olarak yazılmıştır. Bazı kaynaklar Keldani dilinden, kent anlamına gelen Keert (Ka’art) sözcüğünden türetildiğini belirtmiştir⁹. Eski zamanlarda bu il şimdiki Siirt'in güneyinde bulunan Botan suyu kıyısında ve kuzeyindeki kayalarda kurulmuş, şimdiki Siirt ise eski Siirt'in üstündeki sırtlarda kurulmuştur. Bundan ötürü Sehirt (üç tepe) adı da kullanılmıştır¹⁰.

İslam kaynaklarında Esard, Saird, Siird, Siirt, Süryanilerin kaynaklarında Se’erd (Sert) Osmanlı kaynaklarında Siird veya İs’ird batılı kaynaklarda kullanım şekilleri ise Sı’ird, Saird, Sa’erd, Sö’ört, Sert ve Tigrakent’tir. Bugün ise Siirt olarak kullanılmakla beraber Siirt merkezi ifade etmek için Veleye adı kullanılmaktadır¹¹.

Siirt'in tarihi geçmişine bakıldığında yakın zamana kadar Siirt tarihinin MÖ IV. yüzyıl öncesi dönemleri bilinmiyordu. Yapılan arkeolojik çalışmalar sonucunda bölgede Neolitik, Kalkolitik ve Tunç, Helenistik, Roma, Bizans, İslam ve Yakın Çağa ait buluntulara ulaşılmıştır¹².

Bölgenin en eski halkı olarak görülen Hurri ve Sabarru boyları MÖ 3. binde bölgeye yerleşmişlerdir, Ancak şehrin ilk kez hangi devlet tarafından kurulduğu tam olarak bilinmemektedir¹³. Bölgede Samiler, Babiller, Hititler, Urartular, Asurlar, Medler, Persler, Partlar, Sasaniler hâkimiyet kurmuştur¹⁴. Siirt coğrafi konumunun öneminden dolayı tarih boyunca çoğu kez istilaya uğramıştır. Bölgede Romalılar ve

⁹ Bekir Sami Seçkin, *Başlangıçtan Günümüze Siirt Tarihi*, İstanbul Siirtliler Derneği, Sena Ofset Ambalaj ve Matbaacılık, 2. Baskı, İstanbul 2007, s. 12-13.

¹⁰ Ömer Atalay, *Siirt Tarihi*, Çeltut Matbaası, İstanbul 1946, s. 9; Şerif Demir, *Cumhuriyet Döneminde Siirt*, Düzey Yayınevi, İstanbul 2016, s. 10.

¹¹ Yurt Ansiklopedisi, “Siirt” C. 9, İstanbul 1983, s. 6679; Metin Tuncel, “Siirt”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 37, İstanbul 2009, s. 173; Ş. Demir, *a.g.e.*, s. 10.

¹² *Siirt İl Yıllığı*, 1995, s. 39; Ş. Demir, *a.g.e.*, s. 10; İsmail Duygu, *426 Numaralı (H. 1302-1317/M. 1885-1900) Siirt Şer’iyye Sicili Metin Çevirisi ve Değerlendirme*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi) Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir 2012, s. 9.

¹³ Ali Boran, Abdülhamit Tüfekçioğlu, Zekai Erdal, “Siirt ve İlçelerindeki 2000 Yılı Yüzey Araştırması”, T.C. Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü XIX. Araştırma Sonuçları Toplantısı, C. 1, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2002, s. 18.

¹⁴ Erol Özkan (Ed.), *Türkiye’de Turizm Beldeler “Siirt”*, Yıl. 5, Sy. 57, IDE Ajans, İstanbul 1985, s. 4.

İranlılar arasında devamlı savaşlar yaşanmıştır. Yöre halkı yaşamlarını devam ettirebilmek için bazen İran'ın bazen de Bizans'ın yanında yer almıştır¹⁵.

Siirt İslam'dan önce, siyasi ve askeri erke sahip patrikler tarafından yönetiliyordu¹⁶. Hz. Ömer döneminde İslamiyet hızla yayılmıştır. Bu dönemde İyaz b. Ganem tarafından Siirt'in içinde bulunduğu bölge İslam devletinin hâkimiyetine girmiş (639) ve El Cezire eyaletine bağlanmıştır¹⁷.

Emeviler döneminde Siirt Cezire eyaletine bağlı olarak yönetilmiştir. Daha sonra bir süre Mervanilerin eline geçtiyse de Selçukluların bölgeye gelmesiyle Siirt Selçukluların eline geçmiştir. Moğollar Müslüman ülkelerini işgale başlayınca, Moğol istilasından nasibini alan yerlerden biri de Siirt olmuştur. Şehri tahrip edip 20 bin kişiyi öldüren Moğollar burayı merkez olarak kullandı ve İlhanlılara bağlı olarak yönetti. Moğolların (İlhanlılar) çökmesi ile Siirt yine mücadele sahası haline gelmiştir. Bölgede büyük bir devletin henüz çıkmadığı dönemde yerel devletlerin elinde el değiştiren Siirt'e Bayındır Türkmenlerinin Diyarbakır merkezli kurdukları ve devrin önemli devletlerinden olan Akkoyunlular'ın hâkim olma çabaları vardır. Akkoyunlu Uzun Hasan'ın bölgeye gelmesiyle Siirt halkı kendisine itaat etmiştir. Ancak Fatih Sultan Mehmet'in ordusuyla doğuya yönelmesi sonucunda Uzun Hasan Siirt'i terk etmiştir. Akkoyunlular'ın Osmanlılara mağlup olup Diyarbakır bölgesinden çekilmesinden sonra bölgede Eyyubi ve Safevi mücadelesi yaşanmıştır. Şah İsmail Siirt'i Eyyubi sülalesinden almıştır¹⁸. Siirt alındıktan sonra Diyarbakır eyaletine bağlandı. 1631'de Van eyaletine bağlanan Siirt 1653'te tekrar Diyarbakır eyaletine bağlandı¹⁹. 1864'te Osmanlı devlet idaresinde vilayetler kuruldu. Bunun üzerine Siirt Diyarbakır vilayetine bağlandı. 1884'te ise Bitlis vilayetine bağlandı²⁰. 19. yüzyılın sonu ile 20. yüzyılın başlarında Siirt'te Ermenilerin çeşitli faaliyetleri olmuştur. 1894 yılında merkezi Sason olmak üzere bölgede bir Ermeni ayaklanması meydana geldi. Ermeni Hınçak Cemiyeti'nin örgütlediği ayaklanma sırasında Ermenilerin Türk köylerinde katliama girişmesi ile

¹⁵ Cumhuriyet Kılıççioğlu, *Her Yönüyle Siirt*, Kadioğlu Matbaası, Ankara 1992, s. 5.

¹⁶ Seçkin, *a.g.e.*, s. 55.

¹⁷ "İslâm egemenliği döneminde yaklaşık bugünkü Güneydoğu Anadolu bölgesine tekabül eden el-Cezîre vilâyetinin ayrılmış olduğu üç âmillikten (Diyârimudar, Diyârırebâ ve Diyarbakır) ve Diyarbakır âmilliğinin sınırları içinde bulunuyordu.", Tuncel, *a.g.m.*, s. 173.

¹⁸ Mehmet Azimli, "İlk Fethinden Osmanlıya Siirt'in Siyasi Tarihi", *Uluslararası Siirt Sempozyumu Bildirileri*, Birleşik Matbaa, İzmir Ağustos 2007, s. 128-131.

¹⁹ Yurt Ansiklopedisi, *Siirt*, s. 6682.

²⁰ *Siirt İl Yıllığı* 1967, s. 7-8.

olaylar geniş alana yayıldı. Ayaklanma II. Abdülhamit'in görevlendirdiği VI. Ordu Komutanlığı tarafından bastırılmıştır²¹. 1900'lü yılların başına kadar Ermeni nüfusu Van, Bitlis, Siirt yörelerinde %30'lardaydı. Zamanla Ermenilerin çevre il ve ülkelere gidişiyle bu nüfus azalmıştır. Ermeniler Eruh'ta Müslümanları katlederek mal ve topraklarına el koymuşlardır. Katliamdan kaçan Müslümanlar Osmanlı'nın Zaho ve Duhok (günümüzde Irak sınırları içinde) yerleşim yerlerine saklanırlar. Karşılıklı çatışmalarda yetim kalan Ermeni çocukları Müslümanlar evlatlık edinmiştir²².

Milli Mücadele döneminde Siirt yabancı güçlerin işgaline uğramadı. Ancak Siirtliler işgale karşı başlayan direnişe katıldılar ve direnişi Erzurum ve Sivas Kongrelerine delege yollayarak desteklediler²³. Bu dönemde Anadolu'da halk hareketinin gereği olarak her vilayette Müdafaa-i Hukuk Derneği kuruluyordu. Bunun üzerine Mustafa Kemal'in talebi doğrultusunda Siirt eski müftüsü Halil Hulki (Aydın) Bey Başkanlığında Siirt'te de Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti kuruldu. Cemiyetin kurucuları arasında Ömer Atalay, Hamit Bay, Hamza Hilmi, Bekir Sıtkı ve Abdülkerim Bey yer aldı. Cemiyet işgalleri kınayan ve reddeden telgraflar çekti. Böylece Siirt Milli Mücadele'nin kazanılmasına katkı sağladı²⁴.

Cumhuriyet döneminde vilayet haline gelen Siirt'e Aralık 1923 tarihinde Arif Bey vali olarak atanmıştır. Bu dönemde Siirt kazaları Eruh, Şırnak, Pervari, Şirvan ve Garzan'dan (Kurtalan) oluşmaktaydı²⁵. 1924'te Beytüşşebap, 1926'da Beşiri ve Sason 1957'de Batman da bağlanarak sınırları genişletilmiştir. Ayrıca Baykan ve Kozluk da Siirt'e bağlı kalmıştır. 16 Mayıs 1990'da Batman ve Şırnak Siirt'ten alınarak il oldu²⁶. Beşiri, Kozluk, Sason Batman'a bağlandı. Tillo bucağı ismi değiştirilerek Aydınlar ismi ile Siirt'e bağlanmıştır. Aydınlar ilçesinin adı 2013'te değiştirilerek tekrar Tillo yapılmıştır²⁷. Günümüzde ise Merkez ilçeden başka, Baykan, Eruh, Kurtalan, Pervari, Tillo ve Şirvan adlı 6 ilçesi vardır.

²¹ Yurt Ansiklopedisi, *Siirt*, s. 6682, Kılıçcıoğlu, *a.g.e.*, s. 20.

²² Beşir Mustafayev, Fatih Fırat, "Tanık ve Tanık Yakınlarının Dilinden Siirt ve Çevresinde Ermeni Olaylarına Işık Tutan Bir Sözlü Tarih Denemesi" *Karadeniz Araştırmaları*, XVI/61, Ankara 2019, s. 44.

²³ Yurt Ansiklopedisi, *Siirt*, s. 6682.

²⁴ Ş. Demir, *a.g.e.*, s. 16.

²⁵ *Siirt İl Yıllığı 1967*, s. 7-8; Ömer Obuz, *Siirt'in Cumhuriyet Serüveni (1923-1950) Gelenek, Modernite, Milli Kimlik*, Akıl Fikir Yayınları, İstanbul 2017, s. 21.

²⁶ Hüseyin Arslan, *Yüksek Ruhlar ve Aydınlar Yurdu Tillo*, Posta Basım, İstanbul 2006, s. 23.

²⁷ Ş. Demir, *a.g.e.*, s. 25.

1.2. TÜRK BASIN TARİHİNE GENEL BİR BAKIŞ

1.2.1. Osmanlı'da Basının Doğuşu ve İlk Gazeteler

Osmanlı'da ilk matbaanın ne zaman kurulduğu ile ilgili farklı görüşler vardır. Genel görüş olarak 3. Ahmet dönemini sırasında Lale Devrinde, İbrahim Müteferrika ve Sait Efendi tarafından kurulduğu kabul edilmektedir²⁸. Ancak bu dönemden önce Osmanlı'da ilk basım evinin Museviler tarafından 1493 yılında kurulduğu görülmüştür. Musevilerden sonra Ermeniler, 1567'de, Rumlar 1627'de basımevlerini kurmuşlardır²⁹.

Osmanlı'da ilk gazete 1793 yılında Fransız Elçiliğinde basılan “Bulletin de Nouvelles”tir. Osmanlı basın faaliyetleri ise 1831 yılında basılan “Takvim-i Vekayi” ile başlatılmaktadır³⁰. Takvim-i Vekayi ilk Türkçe gazete olarak kabul edilmekte ancak yayımlanmadan önce Mısır'da Mehmet Ali Paşa tarafından ilk olarak 1828 yılında Vakayi-i Mısıriye, daha sonra 1830 yılında Vakayi-i Giridiye gazeteleri çıkarılmıştır³¹.

İlk resmi gazete olan Takvim-i Vekayi 2. Mahmut Dönemi'nde 1831 yılında çıkarılmıştır. Bu gazete habercilik, eğitim ve devlet icraatlarını bildirme amacıyla çıkartıldı³². Takvim-i Vekayi yayım hayatını 4 Kasım 1922'ye kadar sürdürmüştür. Çıkarılan ikinci gazete ise Ceride-i Havadis'tir. William Churchill tarafından çıkarılan gazete 1840 yılında yayımlanmıştır. Gazetede yazılar 3 kısım halinde “Havadisat-ı Dahiliyye”, “Havadisat-ı Ecnebiyye” ve “İlanat” başlıkları altında toplanmıştır. Yarı resmi gazete özelliği taşıyan bu gazetenin basın tarihi açısından önemli özelliklerinden biri ilan politikasına sahip olmasıdır. Ölüm ilanları ilk kez bu gazetede yayımlanmıştır. Gazete 1864 yılında yayım hayatına son vermiştir³³.

1.2.2. Tanzimat'tan Cumhuriyet Dönemine Kadar Basın

Tanzimat Dönemi basın 1831-1876 yılları arasında 2. Mahmut, Abdülmecit ve Abdülaziz dönemlerini kapsamaktadır³⁴. Matbaaların kurulması, kitap basımı, gazete ve dergi çıkarılmasına dair ilk yazılı hukuk kuralı bu dönemde 4 Ocak 1840 tarihli 189

²⁸ İ. Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi XVIII. Yüzyıl*, C. 4, 2. Kısım, TTK Yayınları, Ankara 2011, s. 513.

²⁹ Alpay Kabacalı, *Cumhuriyet Öncesi ve Sonrası Matbaa Basın ve Sanayi*, Cem Ofset Matbaacılık, İstanbul 1998, s. 9-12.

³⁰ Kızılca, *a.g.m.*, s. 74.

³¹ Kenan Demir, “Osmanlı'da Basının Doğuşu ve Gazeteler”, *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sy. 5, Iğdır Nisan 2014, s. 61.

³² Erdoğan, *a.g.e.*, s. 28,

³³ K. Demir, *a.g.e.*, s. 63-64.

³⁴ İnuğur, *a.g.e.*, s. 175.

sayılı Takvim-i Vekayi gazetesinde yayımlanmıştır. Buna göre kitap basma, gazete ve dergi çıkarmak için yazılı kurallar getirilmiş ve bu kurallar zaman zaman değiştirilmiştir³⁵. Türkiye'deki ilk gazeteler bu dönemde çıkarıldığı için bu döneme Türk basının doğuş dönemi de denilebilir. Yukarıda değindiğimiz Takvim-i Vekayi, Ceride-i Havadis bu döneme ait gazetelerdir³⁶. Bu gazetelerden sonra 21 Ekim 1860'ta ilk özel gazete sayılan Tercüman-ı Ahval gazetesi Agâh Efendi ve Şinasi tarafından çıkarılmıştır. Türkiye'de gazeteciliğin bu gazete ile başladığı görüşü yaygındır³⁷.

Şinasi gazetenin ilk sayısında halkın kolaylıkla anlayabileceği şekilde kaleme alınacağını belirtmiştir. Gazete iç ve dış haberlere ayrı-ayrı yer vermiştir. Tercüman-ı Ahval'ın yazılarında hükümeti dolaylı olarak eleştirmesi, hükümet yanlısı Ceride-i Havadis'le çekişmesi en son olarak da gazetede eğitim sistemini eleştiren ve Ziya Bey tarafından yazılan yazı sonucu Tercüman-ı Ahval Gazetesi 1861 Mayıs'ında iki hafta süre ile kapatılmıştır. Bu basın tarihinde ilk gazete kapatılmasıdır. Gazete 1866 yılında yayım hayatına son vermiştir. Şinasi, 1861'de Tercüman-ı Ahval'den ayrılarak 1862 yılında kendi gazetesi olan Tasvir-i Efkar'ı yayımlamıştır. İktidar ve basın ilişkilerinde basının siyasi bir güç olarak ön plana çıkmasında bu gazete önemli bir rol oynamıştır. Şinasi, gazetenin amacını halka haber ulaştırıp, halkın kendi çıkarlarını ve yararlarını düşünerek kendi sorunlarını düşünme ve onları çözme işlevini kazandırmak olarak belirtmiştir³⁸. Bu gazeteler dışında Mecmua-i Fünun (1862), Muhbir (1866), Hürriyet (1866), İstanbul (1867), Mecmua-i Maarif (1867), Terakki (1868), Basiret (1869), Hadika (1870), İbret (1870), Şark (1873) bu dönemde çıkarılan gazeteler arasındadır³⁹.

Meşrutiyet döneminde kurulan Mebuslar Meclisi matbuat hürriyetini, hürriyet kavramı ile bir bütün saymıştır⁴⁰. II. Abdülhamit çok geçmeden 1877-1878 Osmanlı-Çarlık Rus savaşını bahane edip meclisi kapattı ve anayasayı uygulamadı. Bu dönemde basın ve yayına yapılan sansür her geçen yıl artmıştı. Birçok gazete ve dergi çeşitli

³⁵ Er, a.g.e., s. 24.

³⁶ İnuğur, a.g.e., s. 175.

³⁷ Alpay Kabacalı, *Türk Basınında Demokrasi*, Kültür Yayıncılık, Ankara 1994, s. 16.

³⁸ K. Demir, a.g.e., s. 67-71.

³⁹ Necdet Kurdakul, *Tanzimat Dönemi Basınında Sosyo-Ekonomik Fikir Hareketleri*, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1997, s. 110.

⁴⁰ E. Ziya Karal, *Osmanlı Tarihi Birinci Meşrutiyet ve İstibdat Dönemleri 1876-1907*, C. VIII, 7. Baskı, TTK Yayınları, Ankara 2011, s. 410.

bahanelerle kapatıldı. Matbaalar da sıkı denetim altına alındı⁴¹. Bu dönemdeki Vakıf, Tercüman-ı Hakikat, Mizan, İkdam, Saadet, Sabah vs. gazeteleri sansür ve kapatılma gibi sorunlarla karşılaşmıştı⁴². II. Abdülhamit bir yandan bazı gazetelere baskı uygularken bazılarını da maddi yönden desteklemiştir. Amaç gazetelerin padişah yanlısı tutum izlemelerini sağlamaktır⁴³. Bu dönemdeki baskılara rağmen Osmanlı toplumu, yurt dışına çıkan aydınların aracılığı ile Batı'daki gelişmelerden haberdar olmuş ve basımcılık (matbaacılık) tekniği her geçen gün gelişme göstermiş. 19. yüzyılın sonlarında Ebuzziya Tevfik tarafından modern Türk basımcılığının temelleri atılmıştır. Bu gelişmelere bağlı olarak kitap, dergi, gazete basımı da gelişme göstermiştir⁴⁴.

Osmanlı devletinde yaşayan Türk aydınları ile Rusya toprakları içinde yaşayan Türk aydınları arasında bir etkileşim olmuştur. Bu aydınlardan biri İsmail Gaspıralı idi. Türk dünyasında “dilde, fikirde, işte birlik” düşüncesini ortaya koyan Gaspıralı, Rusya Türklerinin-Müslümanlarının çağdaş bir yaşam tarzına ulaşabilmeleri için en önemli iletişim aracının basın-yayın faaliyetleri olduğunu anlamış ve 1883 yılında şöhreti tüm Türk-İslam dünyasına yayılacak olan Tercüman gazetesini çıkarmıştır. Tercüman, Rusça ve Türkçe olmak üzere iki kısımdan oluşmuştur. Gaspıralı, gazetesinde Osmanlı Türkçesine de sadık kalarak Türkleri ayrı milletler haline getirerek Türk birliğini yıkmaya çalışan Ruslara engel olmak amacıyla dil birliğini savunmuştur. Gaspıralı bu düşüncesini Tercüman'dan önce çıkardığı Tonguç mecmuasında gündeme getirmişti. Tercüman zamanla bütün Türk illerinde ve bu arada İstanbul'da merakla beklenen bir gazete halini almış ve bunu uzun yıllar devam ettirmiştir⁴⁵.

⁴¹ Kabacalı, *Cumhuriyet Öncesi ve Sonrası Matbaa ve Basın Sanayii*, s. 95-96.

⁴² Fatmagül Demirel, “Sultan II. Abdülhamit Döneminde Basın Sansürü”, *Devr-i Hamid: Sultan II. Abdülhamid*, Haz. Mehmet Metin Hülagü, Şakir Batmaz, Gülbadi Alan, Erciyes Üniversitesi Yayınları, C. 2, Kayseri 2011, s. 113-116.

⁴³ Gülcennet Öztürk, *Osmanlı Devleti'nden Günümüze Basın Özgürlüğü Kavramının Anayasalar Bağlamında Ele Alınışı*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2010, s. 52-53.

⁴⁴ Fahriye Gündoğdu, “II. Abdülhamit Dönemi Türk Basımcılığı” *Devr-i Hamid: Sultan II. Abdülhamid*, Haz. Mehmet Metin Hülagü, Şakir Batmaz, Gülbadi Alan, Erciyes Üniversitesi Yayınları, C. 2, Kayseri 2011, s. 100.

⁴⁵ Beşir Mustafayev, “Gaspıralı Mektebi'nin Maarifçiliğinden Günümüze Yansıyanlar” *1. Uluslararası Türk Kültürü Araştırmaları Sempozyumu TÜKAS 2014 Bildirileri*, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, Nevşehir 2015, s. 227-228; Berrin Kalsın, “İsmail Gaspıralı ve Tercüman Gazetesi”, *Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, Ocak-Şubat-Mart, C. 2, Sy. 2, 2014, s. 104-105, 110, 112.

II. Abdülhamit dönemi baskıcı rejim, bazı yasaklamalarla devam etti. Bu durum Abdülhamit karşıtı faaliyetlerin başlamasına neden oldu. Meşrutî idareyi yeniden kurmak isteyen İttihat ve Terakki üyelerinin bu karşıt faaliyetlerin başlamasına büyük katkısı olmuştur. Yapılan faaliyetler olumlu sonuç verip Meşrutiyet'in yeniden ilan edilmesini sağladı. Meşrutiyetle beraber anayasa yürürlüğe girdi ve basın özgürlüğü için yeni bir dönem başladı, birçok gazete çıkarıldı ancak bir kısmı uzun ömürlü olamadı⁴⁶. İkdam, Sabah, Saadet, Tercüman-ı Hakikat halk tarafından tutulan, İstanbul basınıni temsil eden gazetelerdi. Boşboğaz, Karagöz, Hacivat, Curcuna, Elüfürük, Yuha gibi gazeteler ise mizah gazeteleriydi.

Bu dönemde basın özgürlüğü kısa sürmüştür. Bu süre içinde siyasal görüşler basına yansımış ve hem politik hem sosyal alanda mücadeleler yaşanmıştır. İttihat Terakki ile Hürriyet ve İtilaf gibi partilerin mücadelelerinden dolayı basına yine sansür uygulanmıştır⁴⁷.

Basına yapılan sansür Milli Mücadele döneminde de devam etmiştir. Bunda Yunanlı komutanların ve İtilaf Devletlerinin büyük etkisi olmuştur⁴⁸. Osmanlı Hükümeti işgal kuvvetleriyle işbirliği yaparken, Ankara Hükümeti, ülkenin bağımsızlığı için Milli Mücadeleyi yürütmekteydi. Aynı durum basında da görülmüş, basın Anadolu basını ve İstanbul basını olmak üzere ikiye ayrılmıştı⁴⁹. İstanbul basını, hem padişahın hem de işgal kuvvetlerinin baskısı ve sansürü altında olduğu için bağımsız olamamıştır⁵⁰. İstanbul basınında: İleri, Akşam, Yeni Gün, Vakit gazeteleri Milli Mücadeleyi desteklerken; İstanbul, Alemdar, Peyam-ı Sabah gazeteleri Milli Mücadele aleyhinde yayım yapmışlardır⁵¹.

Mustafa Kemal basın konusunda çok hassas davranmış, milli bir basının oluşmasına gayret göstermiştir. Mustafa Kemal, Ali Fethi (Okyar) Bey ile İstanbul'da Minber gazetesi yayımlanmıştı. Minber'in ardından, İrade-i Milliye ve Hâkimiyeti

⁴⁶ Öztürk, *a.g.t.*, s. 55-56.

⁴⁷ İnuğur, *a.g.e.*, s. 307, 315-317.

⁴⁸ Yücel Özkaya, *Milli Mücadele'de Atatürk ve Basın (1919-1921)*, Genişletilmiş 2. Baskı, Hilmi Usta Matbaacılık, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara 2007, s. 7.

⁴⁹ İnuğur, *a.g.e.*, s. 337.

⁵⁰ Özkaya, *a.g.e.*, s. 10.

⁵¹ İnuğur, *a.g.e.*, s. 337, 341.

Milliye'nin de çıkarılmasında etkili olmuştur⁵². Basının düşman karşısında ilk direnişi İzmir'de Hukuk-u Beşer gazetesinin başyazarı, takma adı Hasan Tahsin olan Osman Nevres'in Yunan askerine ilk kurşunu atmasıyla başlamıştır. Milli Mücadeleyi öncülük eden diğer önemli gazeteler ise; Öğüt, Yeni Dünya, Seyyare-i Yeni Dünya gazeteleridir⁵³. İzmir'e Doğru, Doğru Söz, Adana, Ses, Açığsöz, Babalık, Albayrak, Yeni Edirne, Ahali, Emel, Işık ve daha birçok gazete Milli Mücadele'yi destekleyen gazeteler arasındadır⁵⁴. Selamet, Ferda, İrşad, Köylü, Zafer, Bursa, Adalet gibi bazı gazeteler Milli Mücadele karşıtı yayımlar yapıp mücadeleyi yıpratmaya çalışan gazeteler arasında yer almaktadır⁵⁵.

1.2.3. Cumhuriyet Dönemi Basın

Türkiye, 29 Ekim 1923 tarihinde rejim değişikliği yaparak Cumhuriyet rejimine geçmişti. Rejim değişikliğinin ardından Anayasa'da da değişiklik yaşandı. Yeni Anayasa'nın 77. Maddesinde yer alan "Matbuat, kanun dairesinde serbesttir ve neşredilmeden evvel teftiş ve muayeneye tabi değildir" şeklindeki hüküm ile basın özgürlüğü güçlendirilmişti. Bu sayede yeni gazeteler yayın hayatına girdi⁵⁶.

1925 yılında doğu illerinde başlayan Şeyh Sait ayaklanması ile basın özgürlüğü yeniden kısıtlanmaya başlanmıştır. Basın ile iktidar arasındaki ilişkiler bozulmuş, 4 Mart 1925 tarihinde çıkarılan Takrir-i Sükûn kanunu ile muhalif olan basın kapatılmıştır. Bu kanun kapsamında memleketin huzurunu, düzenini, güvenlik ve asayişini bozacak şekilde yayım yapan gazeteler kapatılabilecekti. Bu kanun kapsamında kapatılan gazeteler arasında Tanin, Vatan, Sebilürreşat, Tevhid-i Efkâr, İstiklal, Son Telgraf gibi muhalif gazeteler bulunmaktadır Bu durum 4 Mart 1928 tarihinde bu kanunun kaldırılmasıyla sona ermiştir⁵⁷.

1930'lu yılların basın açısından en önemli gelişmesi 1931 yılında kabul edilen Matbuat Kanunu'dur. Kanunun en önemli hükmü 50. maddedir: "Memleketin genel

⁵² Ali Güler, *Atatürk ve Cumhuriyet*, 2. Baskı, Türkar Yayınevi, Ankara 2007, s. 50.

⁵³ Atilla Girgin, *Yerel Gazetecilik*, Anka Basım, İstanbul 2001, s. 106, 110.

⁵⁴ Özkaya, *a.g.e.*, s. 15.

⁵⁵ Girgin, *a.g.e.*, s. 111.

⁵⁶ Er, *a.g.e.*, s. 70.

⁵⁷ Girgin, *a.g.e.*, s. 120.

siyasetine dokunacak yayınlardan dolayı Bakanlar Kurulu kararıyla gazete ve dergiler geçici olarak kapatılabilir.” Amaç basını siyasal iktidarın denetimi altına almak⁵⁸.

II. Dünya Savaşı’nın başlaması üzerine bazı illerde 1940 yılında sıkıyönetim ilan edildi. 1947 yılına kadar süren sıkıyönetim basına yeni sınırlamalar getirdi. Bu dönemde yine gazeteler kapatılmıştır. Bu sıralarda Demokrat Parti muhalefet yaparken iktidara geldiğinde basın özgürlüğü vaat ederek, basının desteğini almayı başarmıştır⁵⁹. Ancak vaat edilen basın özgürlüğü devamlılık göstermemiştir. Partiye göre muhalif basın üzerinde mutlak baskı kurulması gerekiyordu bunun sonucunda partinin basın ile arası gerginleşmiştir⁶⁰. Cumhuriyet, Hürriyet, Vatan, Yeni Sabah, Yeni İstanbul, Akşam, Hergün, Vakit, Son Posta gibi gazeteler dönemin gazeteleri olup bazıları muhalefeti desteklerken bazıları da Demokrat Parti’yi desteklemiştir.

1961 Anayasası ile birlikte Demokrat Parti’nin getirdiği basın yasakları kaldırıldı. 1980’le ve 1990’lı yılların başında basın, hareketli bir dönem yaşadı. Birçok gazete çıkarıldı ancak bazıları kısa sürede kapandı. Dönemin gazetelerinden Bugün, Sabah, Akşam, Beklenen Vakit, Gün yayımını sürdürürken, Ayrıntılı Haber ve Son Havadis ise kapanmıştır⁶¹.

1.3. YEREL BASIN

Bodur yerel basını: “belirli bir yörede yayımlanan basın olarak” ifade etmektedir. Yerel basın yöresel haberleri en ince ayrıntısına kadar verirken ulusal basın bu haberleri birkaç satır ile verir. Bu yerel basın ile ulusal basın arasındaki önemli farklardan biridir⁶². Türk kamuoyu yerel basını, “Anadolu basını” ve “taşra basını” şeklinde ifade etmiştir. Türk basınında gazetelerin büyük bir kısmı yerel olarak doğmuştur. Bazıları zamanla ekonomik ve teknolojik gelişmelerden faydalanarak ulusallaşmıştır⁶³.

Osmanlı Devleti’nde Tanzimat döneminde birçok alanda düzenleme yapılmıştır. Yapılan düzenlemelerden biri, 1864 tarihi nizamnameyle gerçekleştirilen eyalet

⁵⁸ Kabacalı, *Cumhuriyet Öncesi ve Sonrası Matbaa ve Basın Sanayi*, s. 185.

⁵⁹ Girgin, *a.g.e.*, s. 127, 129.

⁶⁰ Öztürk, *a.g.t.*, s. 75.

⁶¹ Kabacalı, *Cumhuriyet Öncesi ve Sonrası Matbaa ve Basın Sanayi*, s. 215, 229, 248.

⁶² Feyyaz Bodur, *Yerel Basında Yönetim ve Örgüt Yapısı*, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir 1997, s. 38-39.

⁶³ Girgin, *a.g.e.*, s. 160-161.

sisteminden vilayet sistemine geçilmesidir. Vilayetlerin kurulmasından sonra buralarda matbaalar da açıldı ve valilik adına resmi “vilayet gazeteleri” yayımlandı. Bunun ilk örnekleri 1860’ta Beyrut’ta kurulan “Had ika al-Ahbar” (Türkçe- Arapça), 1865 yılında Tuna’da “Tuna” (Türkçe-Bulgarca), 1866’da Trablusgarp’ta “Trablusgarp” (Türkçe-Arapça), 1867’de Girit’te “Girit” (Türkçe-Rumca) olmuştur⁶⁴. Anadolu’daki ilk yerel gazete ise 1866 yılında Erzurum’da yayımlanan “Envar-ı Şarkıye” gazetesidir. İlerleyen zamanlarda yerel gazete sayısı artmış ve XX. yüzyılın başlarından sonra her ilde ve birçok ilçede yerel gazete basılmıştır⁶⁵. Vilayet gazetelerinden bazıları: Gadir el Fırat (Halep, 1867), Selanik (Selanik, 1869), Zevra (Bağdat, 1869), Yemen (Yemen, 1872), Rumeli (Manastır, 1873), Musul (Musul, 1884), Kudüs (Kudüs, 1903), Hicaz, (Hicaz, 1908), Edirne (Edirne, 1868), Trabzon (Trabzon, 1869), Diyarbakır (Diyarbakır, 1869), Hüdavendigâr (Bursa, 1869), Konya (Konya, 1869), Kastamonu (Kastamonu, 1872), Seyhan (Adana 1872), Ankara (Ankara, 1874), Sivas (Sivas, 1878)⁶⁶.

Vilayet gazeteleri sadece Türkçe yayım yapmamıştır. Türkçe-Arapça, Türkçe-Rumca, Türkçe-Ermenice, Türkçe-Sırpça olmak üzere yayımlandıkları yörenin dilleri de gazetelerde kullanılmıştır. 1865-1877 yılları arasında vilayet gazeteleri hızlı bir gelişme göstermiştir. Vilayet gazetelerinin büyük bir kısmı bu dönemde çıkarılmıştır. Ancak bu gazetelere yeteri kadar önem verilmemesinden ve II. Abdülhamit’in baskıcı rejiminden dolayı gazeteler 1878-1908 yılları arasında işlevlerini yerine getirememiştir⁶⁷.

Milli Mücadele dönemine gelindiğinde yerel gazeteler büyük önem kazanmıştır. Bu dönemde çıkarılan İrade-i Milliye ve Hâkimiyet-i Milliye gazeteleri Anadolu’nun sesi olmuştur. Milli Mücadele yanlısı bu gazeteler halkın aydınlanmasına büyük katkı sağlamıştır. İstanbul basınında olduğu gibi yerel basın yani Anadolu basınında da Milli Mücadeleyi destekleyen ve karşıt olanlar olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Bunlardan Milli Mücadele destekçisi olanlar baskı altında olup sansüre uğrarken karşıt olanlara baskı yapılmamıştır⁶⁸. Ses, Doğru Söz, İzmir’e Doğru, Yeni Adana, Babalık, Açıksöz

⁶⁴ Kabacalı, *Cumhuriyet Öncesi ve Sonrası Matbaa ve Basın Sanayi*, s. 89; Erdoğan, *a.g.e.*, s. 29.

⁶⁵ Bodur, *a.g.e.*, s. 42-43.

⁶⁶ Hediyeullah Aydeniz, “Türkiye’de Yerel Basın Tarihi”, Suat Gezgin (Ed.) *Türkiye’de Yerel Basın*, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, İstanbul 2007, s. 11.

⁶⁷ Uygur Kocabaşoğlu, Ali Birinci, “Osmanlı Vilayet Gazete ve Matbaaları Üzerine Gözlemler”, *Kebikeç Dergisi Yayınları*, Sy. 2, Ankara 1995, s. 105,107.

⁶⁸ Olcay Ö. Duman, “Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Ulusal Basın ve Yayıncılık Faaliyetlerinin Gelişimi Üzerine Bir Değerlendirme”, *Turkish Studies*, Ankara 2013, s. 1038-1039.

gazeteleri Milli Mücadeleyi desteklerken İrşad, Ferda gazeteleri ise Milli Mücadeleye zarar veren gazetelerdir⁶⁹.

Cumhuriyet Türkiye'sinde yerel gazete sayısında artış olmuştur. 1919 Mayıs 1938 yılının sonu arasında, Türkiye topraklarında 582 gazete yayımlanmış bunlardan 176'sı İstanbul'da 406'sı ise taşrada çıkarılmıştır. Bu dönemdeki gazeteler büyük oranda siyasi içeriklidir ve uzun süre yayım yapamamıştır⁷⁰. Mustafa Kemal'in desteği ile 6 Nisan 1920'de kurulan Anadolu Ajansı yerel basın açısından oldukça önemlidir. Anadolu Ajansı Milli Mücadele'nin ve Türkiye'nin tanıtılması konusunda büyük çaba sarf etmiştir⁷¹. Bir süre yerel basın duraksama dönemine girmiştir. 1946'da Demokrat Parti döneminde tekrar hareketlenmiştir. Demokrat Partiyi savunan yerel gazeteler Anadolu'nun her bölgesinde yayım yapabilmıştır⁷². Yerel basın, 1970'lere kadar halkla bütünleşmiş ve haber almada birinci kaynak durumuna gelmişti. 12 Mart 1971 muhtırasından yerel basın da etkilenmiş ve gazetelerin özgürlükleri kısıtlanmıştı. Yine 12 Eylül 1980 ihtilâlinden sonra da basına yasaklar getirilmiştir. Bu dönemde yerel gazete sayısında azalma görülmüştür. 24 Ocak kararlarının ardından pek çok yerel gazete kapanmıştır. 1990'lı yıllarda basında tekelleşme yaşanmış, küçük gazeteler ya kapanmış ya da büyük holdingler tarafından satın alınmıştır⁷³.

1.4. SİİRT BASIN TARİHİ

Osmanlı Devleti, Tanzimat döneminde idari teşkilatta değişiklik yapıp eyalet sisteminden vilayet sistemine geçmişti. Siirt bu değişiklikle beraber önce Diyarbakır vilayetine sonra Bitlis vilayetine bağlanmıştı⁷⁴. İdari değişiklikle beraber artık her vilayette matbaa kurulmuştur. Siirt'in bağlı olduğu Diyarbakır vilayetinde ilk matbaa 1869 yılında Vali Hatunoğlu Kurt İsmail Paşa tarafından kurulmuştur. Böylece vilayetin resmi yayım organı olan Diyarbakır Vilayet gazetesi 3 Ağustos 1869'da çıkarılmıştır. Vilayette zamanla yerel gazete sayısı artmıştır. Bunlardan bazıları:

- Budnina (1875)
- Bahar (1898)

⁶⁹ İnüç, *a.g.e.*, s. 354, 362.

⁷⁰ Aydeniz, *a.g.m.*, s. 15.

⁷¹ Duman, *a.g.m.*, s. 1039.

⁷² Bodur, *a.g.e.*, s. 44-45.

⁷³ Erdoğan, *a.g.e.*, s. 38-40.

⁷⁴ Tuncel, *a.g.m.*, s. 174.

- Amid-i Sevda (1909)
- Dicle (1910)
- Yeni Dicle (1925)
- Yeni Yurd (1936)
- Halkın Dili (1950)
- Müstakil Diyarbakır Sesi (1960)
- Milli Hâkimiyet (1970)
- Güneydoğu Mesaj (1995)⁷⁵

Siirt'in bağlı olduğu diğer vilayet olan Bitlis'te ise ilk matbaa 1893 yılında kurulmuştur. İlk Bitlis Vilayet gazetesi ise 1888 yılında çıkarılmıştır. Bu gazetede Siirt ile ilgili çeşitli bilgiler, haberler ve Siirt'te mevcut sağlık sorunları gibi sıkıntılar ele alınmıştır⁷⁶. Siirt'in yer aldığı Güneydoğu Anadolu'da illere göre yerel gazeteleri şu şekilde sıralayabiliriz:

- Gaziantep: Ayıntap (1872), Rehnüma (1908), Genç (1913), Ahali (1915), Antep Haberleri (1918), Gazisancak (1924), Halk Dili (1924), Havadis (1925), Haber (1950), Gaziantep'te Bugün (1967), Güney Postası (1970), Güneyin Sesi (1980).
- Adıyaman: Hür Fikir (1966), Güney Ekspres (1967), Gölbaşı Haber (1967), Adıyaman (1972), Yeni Yol (1973), Besni'nin Sesi (1977), Yeni Gün (1978), Yeni Adıyaman (1983),
- Mardin: Mardin Sesi (1959), Turan Şehir (1961), Şafak (1965), Öncü (1978), Mezopotamya (1984).
- Şanlıurfa: Urfa (1925), Yenilik (1934), Hizmet (1952), İrfan (1959), Şafak (1965), Meşale (1965), Viranşehir (1965). Halkın Sesi (1974), Güneydoğu (1978), Karacadağ (1984)⁷⁷.

⁷⁵ Asım Kaçmaz, *Osmanlı'dan Günümüze Diyarbakır'da Yerel Basın (Medya)*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şanlıurfa 2012, s. 29, 48; Abdurrezak Çelik, *Tanzimattan Cumhuriyete Siirt*, Emin Ofset Matbaacılık, Siirt 2019, s. 213.

⁷⁶ Kocabaşoğlu, Birinci, *a.g.m.*, s. 110-111; *Bitlis Gazetesi*, S. 179, 4 Şubat 1890.

⁷⁷ Nazım H. Polat, "Türkiye'de Yerel Basının Gelişimine Kısa Bir Bakış", *TÜBAR Dergisi*, XII, Güz, Ankara 2002, s. 17; Anadolu Basını 1985, T.C. Başbakanlık Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, Ankara 1985, s. 355-394; Kemal Kapaklı, "Başlangıçtan Bugüne Urfa Basını", *Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, Sy. 10, İstanbul 1999, s. 250, 251.

Siirt bazında yerel basına baktığımızda Siirt'te basın faaliyetleri Cumhuriyet'in ilanından birkaç yıl sonra başlamıştır. 1937'de M. Emin Kılıççioğlu Siirt'in ilk gazetesi olan Siirt gazetesini çıkardı. Kılıççioğlu mevcut maddi imkânsızlıklarına rağmen hiçbir yerden destek almadan gazetesini yıllarca yaşatabilmişse de zaman içinde maddi imkânsızlıkların artması üzerine 14 Ekim 1946 tarihinde CHP genel sekreterliğine bir dilekçe göndererek gazetenin daha fazla basılabilmesi için maddi destek istemiştir. Kılıççioğlu'nun bu talebine karşılık verilmiş ve kendisine o dönemdeki parasıyla 500 lira teslim edilmiştir. Kılıççioğlu, gazetenin başyazarlığını 50 yıl boyunca yapmıştır. Gazete uzun bir süre Siirt'in tek gazetesi olarak çıkmıştır⁷⁸. Gazetenin ilk manşetinde gazetenin amacı şu şekilde özetlenmiştir: “Ulu kurtarıcı Ata'mızın yapmak ve yaşatmak için bize armağan ettiği altı okun birleştiği amaca doğru metanet, sadakat ve gayretle varmak vardırmak azmimizden doğmadır⁷⁹.”

1950 yılından sonra Siirt'te basın-yayın faaliyetlerinde büyük bir canlanma yaşanmıştır. Bu dönemde yayın hayatına başlayan gazeteler:

- Yeni Siirt (1948)
- Demokrat Siirt (1948)
- Yeni Siirt (1950)
- Siirt Postası (1953)
- Siirt Sesi (1953)
- Demokrat Eruh (1954)
- Yeni Kurtalan (1954)
- Şirvan (1954)
- Adalet (1956)
- Batman (1963)
- Şehir (1963)
- Uğur (1964)
- Demokrat Şirvan (1955)
- Siirt Ekspres (1957)
- Şarkın Sesi (1963)

⁷⁸ Cumhur Kılıççioğlu, *Veleye*, Alp Matbaacılık, Ankara 2013, s. 38; Yurt Ansiklopedisi, *Siirt*, s. 6737; Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (B.C.A), 490.100.1379.578.3.

⁷⁹ *Siirt Gazetesi*, S.1, 7 Ağustos 1937.

- Mücadele (1964) şeklinde sıralanabilir.

Gazetelerin yanı sıra aynı dönemde Kelle Koltukta (1953) Sırf Dedikodu (1954) isimleriyle iki mizah dergisi ve Botan (1956) adlı kültür ve sanat dergisi yayımlanmıştır⁸⁰.

Gazete çalışmaları 1970'lerden sonra zayıflamakla beraber çalışmalar devam etmiştir. 1979'da toplam altı gazete dört basımevi ilde bulunmaktaydı. Gelişen teknoloji ile beraber Siirt'te basılı yayının yanında internet gazeteciliği de gelişmiştir. Siirtmanset.com, Siirtliler.net, Siirtte.net, Siirtolay.com, Siirthaberleri.com, Siirtvizyon.com, Medyasiirt.com, Siirtajans.com, Kanal56.net, Siirtmeydan.com, Siirt56.com, Siirtbasin.com, Siirtimiz.net, Siirtmedya.com, Siirtanahaber.com Siirttimes.com, Siirtim.com. gibi haber siteleri vardır⁸¹.

1.5. MÜCADELE GAZETESİNİN YAYIN HAYATI VE CUMHUR KILIÇÇIOĞLU

1.5.1. 1964'ten Bu Yana Mücadele Gazetesi'nin Gelişim Süreci

- **Gazetenin Yayın Türü:** Yerel süreli yayın
- **Logosu:** “Mücadele Günlük Tarafsız Memleket Gazetesi” bu logo (ad-simge) 3 Ocak 1977'ye kadar kullanılmıştır. Bu tarihten itibaren “Mücadele Haftalık Tarafsız Memleket Gazetesi” olarak değiştirilmiş ve günümüzde de bu logo kullanılmaktadır.
- **Sloganı:** Haberde Dürüstlük, Fikirde Özgürlük, Teknikte Üstünlük!
- **Dizildiği ve Basıldığı Yer:** Yücel matbaası

Mücadele gazetesinin kurucusu ve asıl sahibi Cumhuriyet Kılıççioğlu'dur. Ancak Cumhuriyet Kılıççioğlu gazetesinin ilk kurulduğu zamanlarda memur olması nedeni ile Behçet Yücel gazetesinin sahipliğini yapmıştır. Behçet Yücel'den sonra Cumhuriyet Kılıççioğlu'nun eşi Gülhiner Kılıççioğlu gazetesinin sahibi olarak gösterilmiştir⁸².

⁸⁰ Resul Babaoğlu, Said Olgun, “Siirt Basın Tarihi: Bibliyografik Bir Döküm”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/5 Spring, Ankara 2015, s. 64; *1967 İl Yıllığı*, s. 80; Yurt Ansiklopedisi, *Siirt*, s. 6737.

⁸¹ Yurt ansiklopedisi, *Siirt*, s. 6737; Ş. Demir, *a.g.e.*, s. 99.

⁸² Cumhuriyet Kılıççioğlu ile 04.05.2017 tarihli görüşme. (Kılıççioğlu ile yapılan görüşme saat 13.40'ta Mücadele gazetesi bürosunda yapıldı. Konuşmalar önce ses kaydı olarak alındı daha sonra yazıya geçirildi.)

Cumhur Kılıçcıoğlu memurluk görevinden ayrıldıktan sonra sadece gazetecilik görevi ile uğraşmış ve günümüze kadar Mücadele'nin sahibi başyazarı ve sorumlu müdürü olarak gazeteyi devam ettirmektedir.

Mücadele gazetesinin yazı işleri müdürlüğü yapan kişiler:

- Servet Aytekin, 7 Kasım 1964.
- Ayhan Aral, 9 Kasım 1964.
- Naif Cansabuncu, 18 Mart 1965.
- Sait Sabuncu, 16 Nisan 1965
- Gülçek Yücel, 11 Ağustos 1967.
- Suat Marangoz, 9 Ekim 1967.
- Gülçek Yücel, 7 Ocak 1969.
- Muhdi Değer, 23 Mart 1970.
- Mahir Bülent Kılıçcıoğlu, 7 Aralık 1998.

Mücadele gazetesinin yazarları:

- | | |
|------------------------|-----------------------|
| • Halim Büyükbay | • Bedrettin Sancar |
| • Abdullah Bağış | • Behçet Kayra |
| • Abdullah Söyler | • Behçet Yücel |
| • Ahmet Kabaklı | • Belkıs Öksüz |
| • Ahmet Kaya | • Binali Seferoğlu |
| • Ahmet Kemal | • Cahit Ülgen |
| • Ahmet Topbaş | • Cavit Tekin |
| • Ali Metin Tanrıkulu | • Cemalettin Yeşilmen |
| • Ali Rıza Koç | • Cemil Sait Barlas |
| • Ali Sarcan | • Cihat Pekdemir |
| • Ali Suat Etemoğlu | • D. Mehmet Şahin |
| • Aydın Ay | • Derviş Kutman |
| • Aydın İlhan | • Dilaver Beşter |
| • Baha Galip Tunalıgil | • Edip Kayra |
| • Bahşi Erdem | • Edip Sezgin |
| • Bedirhan Özdemir | • Edip Şimşek |

- Ekrem Sevtekin
- Elif Mun
- Emin Karakuş
- Emin Şahin
- Emrullah Çelebi
- Enver Bayam
- Erdoğan Halil
- Erhan Palabıyık
- Erşen Camboluk
- Fadıl Ünal
- Fikret Yücel
- Fikri Güneri
- Firuzan Bala
- Fuat Çelik
- Fudayıl Sevgili
- G. Altınöğlü
- H. Basri Aydın
- H. Ş. Saraçoğlu
- Hacı Bağrıyanık
- Hadi Soysal
- Haluk Emrağ
- Haluk Ertaş
- Hamdi Erbaş
- Haris Sabaz
- Haydar Hatipoğlu
- Hayrettin Kesici
- İbrahim Aksöz
- İbrahim Çiçek
- İdris Arıkan
- İhsan Tanzı
- İhsan Tanzı
- Fahir M. Armaoğlu
- Fahrettin Özkılıç
- Fahri Aral
- Faruk Ergün
- Fazıl Bayraktar
- Fehmi Budak
- Fehmi Elgin
- Fehmi Yavuz
- Ferit Şendur
- Fevzi Yazar
- İlhami Atalay
- İlhan Selçuk
- İlkay Berkaygil
- İlkay Deştetanlı
- İsmail Aynur
- Kamil Açan
- Kani Şengül
- Kasım Kadirhan
- Kazım Özdemir
- Kemal Özgöncü
- Kemal Tarhan
- Kemal Toprak
- Kurbanı Tutuk
- Lütfiye Sonuç
- M. Ali Arslan
- M. Cevat Güneş
- M. Derviş Kutman
- M. Nezir Yavuz
- M. Sait Yıldırım
- M. Suat Mazi
- M. Şefik Kalkan

- M. Yılmaz Kaynak
- Mahfuz Bayam
- Mahfuz Göncü
- Mahmut Çelikutğ
- Mehmet Aldan
- Mehmet Kökdemir
- Mehmet Necim Fidan
- Mehmet Tanık
- Mehmet Tefvik Kayhan
- Mesut Saidoğlu
- Metin Çakın
- Mevlüt Marangoz
- Mizbah Alp
- Muhdi Özer
- Muhip Baykal
- Mukdim Sümer
- Mustafa Aslan
- Mustafa Ekmekçi
- Mustafa Özekici
- Müfit Aslanoğlu
- Necat Kamber
- Nedim Seçkin
- Sait Sabuncu
- Salih Esmeroğlu
- Samih Yardım
- Sayım Yüksel
- Sedat Murat
- Selahattin Güzel
- Selahattin Kamber
- Selahattin Teymurtaş
- Semiha Z. Şengül
- Nurettin Epöztürk
- Nurettin Özek
- Orhan Özbaysal
- Oruç Göybulak
- Osman Ay
- Osman Güven
- Osman İpek
- Özer Ergenç
- Perihan Atalay
- Perihan Erzeren
- Perihan Laskan
- Remzi Uslu
- Rezan Çağ
- Rıdvan Sağlam
- Rıfat Bakır
- Rıza Sırma
- Sabahattin Büyükbay
- Sabahattin Güzel
- Sabri Özmeral
- Saffet Arıkan Bedük
- Suat Yüksek
- Şeyhnus Diken
- Sermet Okçuoğlu
- Sezer Onuş
- Sıtkı Kayra
- Sofi Huri
- Suat Çalapkulu
- Suat Marangoz
- Süleyman Şahin
- Şefik Bayam
- Şefik Erden

- Şevket Güres
- Şükrü Kaya Yaşar
- Tahir Esmeroğlu
- Tahsin Saraç
- Tevfik Yargıcı
- Tuncay Atakan
- Turgut Elgin
- Ünal Sakman
- Vacit Üçok
- Veysi San
- Vural Guride
- Yaşar Eriş
- Yunus Şakı
- Yusuf Şükun
- Zeki Eroğlu
- Zeki Ömür
- Zeki Özsoğacı
- Zeydin Eldemir
- Zeynel Abidin Demir

Gazete ilk çıktığı yıllarda “Şarkın Sesi” adı ile yayım yapmaktaydı. 1964 yılında Cumhur Kılıççioğlu gazeteyi Veysi Şahapkulu ve Nasri Oktay’dan devralmıştır. 31 Mart 1964’ten itibaren okuyucuların devamlı ısrarı ve kendi istekleri üzerine gazetenin adı “Mücadele” olarak değiştirilmiştir.⁸³ Günümüzde de bu isim kullanılmaktadır.

Mücadele, kâğıt yokluğu ve sorumlu yöneticilerin bazı dönemlerde yöneticilik yapmamasından dolayı bazı tarihlerde basılamamıştır⁸⁴. Birkaç sayısı ise basıldığı halde gazetenin sahibi Cumhur Kılıççioğlu’nun dediğine göre kaybolmuştur. Gazetenin Şarkın Sesi olarak basıldığı tarihlerdeki yayım politikası aynı şekilde devam ettirilmiştir. Yine memleket meseleleri ön planda tutularak yerel, ulusal ve uluslararası haberler okuyucuya sunulmuştur.

Gazete, hem Şarkın Sesi adıyla hem Mücadele adıyla ilk yıllarda günlük siyasi müstakil gazete olarak yayım yapmıştır. 7 Ocak 1970 tarihli 2042. sayısından sonra ise haftalık olarak yayımlanmıştır. Bu durum 1985’e kadar sürmüştür. 1985 yılında günlük olarak basılan gazete bu tarihten sonra yine haftalık olarak basılmış ve günümüzde de haftalık olarak yayımlanmaya devam etmektedir. Gazete 02.01.2012 tarihinden itibaren internet ortamında yayımlanmaktadır.

⁸³ *Mücadele*, S. 330, 31 Mart 1964.

⁸⁴ *Mücadele gazetesi*, S.2744, 5 Aralık 1988. (Bundan sonraki dipnotlarda gazetenin ismi “*Mücadele*” şeklinde kullanılacaktır.)

Gazetenin 331. sayısının 1. ve 2. sayfasında bulunan köşe yazısında diyalog başlığı altında gazetenin amacı, prensipleri, tutumu. Siirt için düşünceler şeklinde bilgi verilmiştir. Diyalogdaki soru ve cevapların bir kısmı:

- Bu gazeteyi çıkarmaktan gayeniz nedir?
- Bütün cepheleriyle geri bırakılmış bu güzel şehre çıkarsız olarak hizmet etmektir.
- Taraf tutacak mısınız?
- Hayır, taraf tutmayacağız. Fakat bir tarafta kalacak değiliz. Ancak şunu söyleyebiliriz ki biz bitaraf değil, bir taraf olacağız.
- Şahsiyet yapacak mısınız?
- Buna evet demek daha yerinde olacaktır. Çünkü ters giden davaların müsebbipleri ekseriyetiyle şahıslar olmaktadır. Sonra unutulmasın ki kötü şahısları yermek çok doğru bir harekettir. Bunun gibi memleket yararına müspet çalışmaları görülenleri de bu sütunlarda tebrik etmek aynı şekilde kutsal bir vazife bileceğiz. Bu arada sahtekârlığın zirvesine çıkmış bazı kişilerin maskelerini düşürmek, sureti haktan görünerek daha fazla vatandaşların sırtından geçinmelerine müsaade etmeyecek haksızlığa asla boyun eğmeyeceğiz.
- Tutumunuz siyasi alanda ne olacaktır?
- Siyasi alanda tutumumuz gerçek bir realite olacaktır. Fakat siyasi partilerimizi hacı yatmaz ocak başkanlarını hatırlatan şahsiyetlerden kurtarmak için vatandaşları devamlı olarak uyaracak, ilerici geçinen partilerin nasıl cehalet kumkuması haline sokulduğunu gözler önüne serecek, şeyh ağa ve mütegalibenin çıkarıcı oyunlarına daha fazla müsaade etmeyeceğiz.
- Mesul mevkideki şahıslara karşı tutumunuz?
- Bu mevkideki şahıslara memleketçi bir görüş zaviyesinden elimizden geldiği kadar yardımcı olmaya çalışacağız. Fakat onların geniş bir tolerans sahibi olmalarını istemek de hakkımız olacaktır.
- Siirt için düşünceleriniz?
- Siirt bizim idealimizdir. Onu layık olduğu mertebeye çıkartmak için durup dinlenmeden çalışacağız. Ancak muhterem hemşerilerimize bu faydalı hizmeti yaptığımızda hiçbir şahsi çıkarımız olmadığını bilmelerini isteriz. Bu bakımdan

hemşerilik taassubu içinde bazı şahısları dokunulmaz hale getirmemelerini isteyeceğiz.

Bu şekilde sorular devam ederken diyalogun son kısmında:

“Evet, bu gazete memleketçi bir gazete olacaktır. Atatürk ilkeleri ışığında, prensiplerinden hayatı pahasına da olsa geri dönmeyecek, hiçbir şekilde fedakârlık yapmayacaktır. Hak ve halk yolunda, Sosyal Adalet ve Hukuk Devleti prensipleriyle bağdaşan bir yolda yürüyecek ve er geç siz aziz okuyucularının sıcak ve samimi sevgileriyle muvaffak olacaktır.” şeklinde not bırakmışlardır.

İçerik olarak gazeteyi incelediğimizde gazetede Siirt’le ilgili güncel haberler ve köşe yazıları, toplumsal, kültürel, hukuk, spor, ekonomi ve sağlıkla ilgili haberler, bölge haberleri, yurt haberleri ve yurt dışı haberleri yer almaktadır. Gazetede Siirt ile ilgili haberler Siirt için büyük önem arz etmektedir. Zira çoğu köşe yazılarında Siirt sorunları ile ilgili genişçe bilgiler verilmiştir. Siirt’in gelenek ve görenekleri, kültürü hakkında yazılmış yazılar Siirt’i tanımamız açısından büyük öneme sahiptir.

1.5.2. Cumhur Kılıççioğlu’nun Yaşam Öyküsü

Cumhur Kılıççioğlu’nun yaşam öyküsünü hem kendi kitaplarından hem de kendisi ile yaptığımız görüşmelerden elde ettiğimiz verilerden derlemiş bulunmaktayız. Kılıççioğlu 1938 Siirt doğumludur. Aslen Pervari’nin Deştetan (Gölgeli) köyündendir. Siirt’in Kürtlerinden olan Kılıççioğlu ailesinin Siirt merkeze göç etmesinden sonra Araplaştığını ifade etmiştir. Kendisi ile yaptığımız görüşmede aramızda şu diyalog geçmiştir: “Ben Cumhur Kılıççioğlu Pervari’deyken Kürt’tüm, Siirt’e geldim Arap oldum, okula başladım Türk oldum şimdi ise dünya vatandaşım.” Bu şekilde kendisini ifade eden Kılıççioğlu ırkçı söylemlerden hoşlanmadığını da ifade etmiştir.

Kılıççioğlu’nun babası Mehmet Sait Bey, annesi Fethiye Hanım’dır. Ailesi yörede oldukça etkin bir ailedir. Cumhur Kılıççioğlu’nun ailesi Deştetan köyü nedeniyle Min Beytil Teni lakabını almıştır. Bu lakap dedesi olan Haydar Efendi’nin okumuşluğu ve memuriyeti (Antalya Vakıflar Genel Müdürlüğünde memurluk yapmıştır.) sebebiyle Beyt Haydar Efendi olur. Haydar Efendi eğitime oldukça önem vermiş, Siirt’teki okullarda kütüphanelerin kurulmasında ve bazı okul malzemelerinin kazandırılmasında öncülük etmiştir.

Ailenin fertleri çeşitli işlerde görev yapmakla beraber Siirt'e göç ettikten sonra ilk aile mesleği olan kılıç yapımı mesleğini yapmaya başlarlar. Daha sonra ailenin bazı fertleri gazetecilik ile uğraşmıştır. Siirt'teki ilk matbaa Kılıççioğlu'nun ailesi tarafından yapılmıştır. 1937'de amcası olan M. Emin Kılıççioğlu Siirt'te ilk matbaayı kurmuş ve Siirt'in ilk gazetesi olan Siirt Gazetesini çıkarmıştır. Kılıççioğlu'nun babası M. Sait Bey matbaa işinde mücellit olarak görev almış ve bir dönem Siirt gazetesine ortak olmuştur. Cumhur Kılıççioğlu 5 yaşındayken (1943) babası M. Sait Bey hayatını kaybetmiştir.

Kılıççioğlu ilköğrenimini İnönü, Sakarya ve Yeni Okul (14 Eylül) okullarında tamamladı. İlkokuldan sonra ortaokul ve liseyi hariçten bitirmiştir. TODAİE (Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü) Sevk ve İdare Yüksek Okulu mezunudur. Öğrenim hayatı biten Kılıççioğlu Orman İşletme Müdürlüğünde memurluğa başladı. Daha sonra valiliğin çeşitli dairelerinde çalıştı ve İl Planlama Bürosu'nu kurarak 17 yıl büro müdürlüğü yaptı.

1962'de Mücadele gazetesini, 1977'de Siirt'te Sonsöz gazetesini kurdu. Tanin, Yeni Gün, Yeni Sabah, Milliyet, Cumhuriyet, Hürriyet gazeteleri, Anadolu Ajansı, TRT, AA Siirt muhabirliğini ve Katılım dergisi bölge temsilciliğini yaptı. Türk Basın Birliği Siirt Şubesi Başkanlığını yaptı. Anadolu Basın Birliğinin kurucularındandır. 55. Hükümette Devlet Bakanı olan Prof. Dr. M. Salih Yıldırım'ın basın danışmanlığını yapmıştır. Ankara Çağdaş Gazeteciler Derneği, Türk Yazarlar Sendikası, Basın Konseyi, Güneydoğu Gazeteciler Cemiyeti üyesidir. Bağımsız İletişim Ağı (BİA) Proje Danışma Kurulu Üyesi ve Mezopotamya Havzası Gazeteciler ve Yayıncılar Derneği Genel Başkanı'dır.

Gazeteciliği oldukça seven Kılıççioğlu gazetecilik alanında pek çok ödül almış ve defalarca yılın gazetecisi seçilmiştir. Siirt'te yayımlanan tüm gazetelerde yazı yazmıştır. Mesleki yarışmalarda 50 yılda 46 ödül almıştır Bu ödüller arasında Basın Yayın Genel Müdürlüğü ve Çağdaş Gazeteciler Derneği ödülleri, Muammer Yaşar Bostancı Haber Ödülü, Umut Vakfı Silaha Hayır Ödülü, Metin Göktepe 2001 Yılı Jüri Özel Ödülü, Gayrettepe ROTARY 2003-2004 üstün hizmet ödülü ve Dünya Kardeşlik Birliği Evrensel Kardeşlikten Dünya Barışına Çağrı X. Yıl Ödülü, 2011 yılı Burhan Felek Basın Hizmet Ödülü bulunmaktadır. Kılıççioğlu'nun şu anda 80'e yakın ödülü bulunmaktadır. Cumhur Kılıççioğlu basın mesleği yaşamına Mücadele gazetesinin

sahibi ve sorumlu yazı işleri müdürü olarak hâlâ devam etmektedir. Evli, biri kız 4 çocuk babasıdır. Siirt tanıtımına yönelik basılmış 6 kitabı vardır. Bunlar: Siirt, Siirt Rehberi, Her Yönüyle Siirt, Botan'dan Bodrum'a, Ölü Şehrin Türküsü, Newyorktan'tan Mekke'ye adlı eserlerdir⁸⁵.

Cumhur Kılıççioğlu ile 04.05.2017 tarihinde yaptığımız röportajdan kesitler:

- **Soru:** Sizi gazeteciliğe iten unsurlar nelerdir?
- **Yanıt:** Ben Siirt'te ilk matbaayı, kütüphaneyi ve gazeteyi kuran bir ailenin ferdiyim. Küçük yerlerde herkes ailesinin mesleğini sürdürür. Ben yazları matbaaya gider çıraklık yapardım. İçimdeki gazetecilik sevgisi ilk burada başladı. Gazeteciliğe olan merakım ve ilgim okul yıllarımda da devam etti. Yeni okuldaki öğretmenlerim beni okulda çıkarttıkları gazetenin başına geçirdiler. Daha küçük yaşında okulun gazetesine okulla ilgili eksiklikleri yazarak muhalefete başladım. Okumaya ve araştırmaya olan ilgim her geçen gün artıyordu. Ancak Siirt'teki elektrik sıkıntısından dolayı o zamanlar kitap ve gazete okumak zordu. Matbaa ve kütüphane bizim olduğu için oralara gider kitap ve gazete okurdum. Daha çocuk yaşında gazetecilik ile ilgili planlar kurdum ve bu planlarımı zaman içersinde gerçekleştirdim ve gazeteci oldum. Gazetecilik hayatıma o kadar çok yoğunlaşmışım ki Cumhuriyet, Hürriyet gibi 7 gazeteye aynı anda muhabirlik yapıyordum. Sadece Türkiye'nin basın hayatıyla yetinmeyip Amerika, Çin, Sri Lanka ve daha pek çok ülkeyi gezip basın hayatlarını bir-bir araştırdım ve kendimi bu alanda geliştirmeye çalıştım. Sonunda da kendi kurduğum gazete olan Mücadele gazetesinde çalışmalarımı yürüttüm ve hâlâ çalışmalarımı devam ettirmekteyim.
- **Soru:** Gazetecilik hayatınızda karşılaştığınız zorluklar nelerdir?
- **Yanıt:** Gazeteciliğin maddi ve manevi pek çok zorlukları var, çok zor ve sabır gerektiren bir meslek bu zorlukların çoğunu ben de yaşadım ama beni en çok yoran manevi zorluklar oldu. Özellikle dürüst gazetecilik ve doğru habercilik yapmak bayağı zor bir iştir. Her kesimden eleştiri alıyorsun ve işine mani olan insanlarla karşılaşabiliyorsun. Biz hiçbir zaman keyfimize göre haber yapmadık

⁸⁵ Cumhuriyet Kılıççioğlu, *Velele: Siirt* (Siirt'in Cumhuriyet Döneminde Yetiştirdikleri), Alp Ofset Matbaacılık, Ankara 2013, s. 39, 40; Cumhuriyet Kılıççioğlu ile 03.04.2017 tarihli görüşme. (Görüşme saat 10.30'da Mücadele gazetesi bürosunda yapıldı. Konuşmalar önce ses kaydı olarak kaydedildi daha sonra yazıya geçirildi.)

daima halktan yana olduk ve haberlerimizin ana kaynağı da halk oldu. Siyasi, ticari, eğitim, sağlık, belediyeçilik ve benzeri alanlarda yaptığımız haberler bazı kesimlerce aleyhte olarak algılandı ve bu durum çoğu zaman işlerimizi zorlaştırdı. Hatta tehdit aldığımız zamanlar bile oldu. Hâlbuki gerek siyasi gerek diğer alanda biz daima halkın duygu ve düşüncelerine tercüman olmaya çalıştık. Halkın sorunlarını, sıkıntılarını belirtmeye ve çözmeye çalıştık. Ne kadar sıkıntı yaşarsak yaşayalım daima halktan yana olmaya devam edeceğiz.

- **Soru:** Mücadele gazetesi hakkında bilgi sahibi olmayanlar için gazete hakkında bilgi verebilir misiniz? Gazeteyi kurmanızın özel bir sebebi var mı?
- **Yanıt:** Gazetemiz kendi adından da anlaşılacağı gibi mücadeleci bir gazetedir. Vatanseverliğin ve halk severliğin bir gereği olarak biz ülkemizin ve halkımızın sıkıntılarıyla mücadele etmeye çalışıyoruz. Gazetemiz hem yöresel hem de ulusal anlamda halka faydalı olmaya çalışmaktadır. Özellikle Siirt'in çoğu ile göre geri kalmış olması ekonomik, sağlık, eğitim vb alanlarda yaşadığı sıkıntılar gazeteyi kurmamıza vesile olan başlıca etkenlerdir. Ben de bir Siirtli olarak memleketimin sıkıntıları ile hep ilgilendim ve elimden geldikçe gazetede bu sıkıntıları paylaşarak çözümlenmesi için aracı olmaya çalıştım. Sağlık sorunlarımın olmasına rağmen gazeteciliğe devam ediyorum. Tek gayemiz vatanımıza ve milletimize faydalı olmaktır. Gazetemiz için her zaman şunu yazıyoruz: “Bu gazete antika değerindedir. Yere atılmaz, üzerine basılmaz, lütfen okuduktan sonra başka bir hemşerimize yollayın.” Gazeteyi daha fazla büyütüp daha büyük kesimlere ulaşmayı, Türkiye'nin en çok okunan gazetelerinden olmayı hedefliyoruz ki bölgesel olarak bu hedefimize ulaşmış bulunuyoruz.
- **Soru:** Gazetenizin Siirt'e olan katkısından bahsedebilir misiniz?
- **Yanıt:** Gazetemizi kurduğumuzdan beri Siirt'imize faydalı olabilmek için çabaladık. Siirt'e daha iyi hizmet sunulması için elimizden geleni yaptık. Siirt'e daha fazla okul, kütüphane açılmasında, daha fazla yol yapılmasında, sosyal hayatın gelişmesinde, yani hemen hemen her olumlu hizmette katkımız vardır diyebiliriz. Buna örnek olarak Siirt'te açılan çimento fabrikasını gösterebiliriz. Konuyla ilgili benim de gazetede yazmış olduğum bir yazı vardır. Bu konu üzerinde durarak fabrikanın açılmasında katkımız oldu. Açılan okullarda ve

kütüphanelerde malzeme temini için çaba sarf ettik. Bunda da başarılı olduk diyebiliriz. Siirt'in oldukça kötü durumda olan yollarının düzeltilmesinde, yeni yollar açılmasında da katkımız olduğunu söyleyebiliriz. Şuan 15 Temmuz Meydanı olan yerde Tekel Müdürlüğü vardı orası yıkılıp apartman kurulacaktı buna engel olmak için elimizden geleni yaptık. Biz orada bir şehir parkının ve meydanının olmasını istiyorduk. Bununla ilgili dönemin valisi bizi mahkemeye verdi. Biz de bölge idare mahkemesine konuyu taşıdık ve haklı bulunduk. Böylece orada bir apartmanın kurulmasına engel olduk. Bu örnekleri çoğaltabiliriz. Bunların dışında sadece maddi olarak değil manevi anlamda da katkılarımız vardır. Siirt'in tarihini ortaya çıkartmada, kültürünü, geleneklerini, göreneklerini tanıtmada, kısacası Siirt'i her alanda tanıtmada etkili olduk. Bununla ilgili gazetede yazılar yazdık. Hatta Siirt'in tanıtımına yönelik benim yazmış olduğum kitaplar mevcuttur. Gayemiz Siirt'i geliştirmek ve güzelleştirmek.

- **Soru:** Gazetenizin gelecekteki konumu sizce ne olur? Gazetenizi sizden sonra devam ettirecek biri var mı?
- **Yanıt:** Gazetecilik zor bir meslek ve fedakârlık gerektiren bir iştir. Ben gazetecilik hayatım boyunca çok fedakârlık ettim. Şuanda da sağlık problemlerim var ve doktorlar artık stresten uzak durmamı ve dinlenmem gerektiğini söylediler. Buna rağmen işimi devam ettirmeye çalışıyorum. Çünkü ben işimi severek yapıyorum. Bu bizim aile mesleği. Ancak şuanda ailemin içinde bu işi devam ettirecek kimse yok. Çünkü her birinin ayrı meslekleri var ve başka şehirlerde yaşıyorlar. Burada çok değerli insanlar da yetişti. Ancak ailemin dışında da şuanda gazeteyi devredebileceğim kimse yok. Gönül ister ki gazetemiz devam etsin daha da büyüsün. Bunun için ben elimden geleni yapacağım ama benden sonra ne olur bilemiyorum⁸⁶.

1.5.3. **Cumhur Kılıççioğlu'nun Mücadele Gazetesindeki Yazıları**

- Gezi Anıları: Yolculukta Yılbaşı⁸⁷
- İstanbul Nire Siirt Nire⁸⁸

⁸⁶ Cumhuriyet Kılıççioğlu ile 03.04.2017 tarihli görüşme.

⁸⁷ *Mücadele*, S. 896, 2 Şubat 1966.

⁸⁸ *Mücadele*, S. 897, 3 Şubat 1966.

- Beşiktaş'ta Meşayihler Çarşısı⁸⁹
- Teneke'deki Gerçekler⁹⁰
- Ye Kürküm Ye⁹¹
- Cehennemde "Hatab" Olacaklar⁹²
- İstanbul'da Siirtliler⁹³
- İbrahim Hakkı Hazretlerinin Şahsiyeti ve Eserleri⁹⁴
- Atatürk'ün Siirt'ten Gönderdiği Mektup⁹⁵
- Siirt'te Mahalli Bayram ve İnançlar⁹⁶
- Siirt'te Mahalli Bayram ve İnançlar. Cıgor " çık gör- gıcık- kızdırma"⁹⁷
- Vaaz Bülbülü Muhterem Durceylan'ın Ardından⁹⁸
- Bu Karanlıklar Bitecektir⁹⁹
- Siirt'i Tanıyalım "İlimizin Geçirdiği Tarihi Safhalar"¹⁰⁰
- Siirt'te Ramazan ve Meydan Ateşi (Melede)¹⁰¹
- Ramazan Sohbetleri "Cerrah Camii ve Şeyh Celaledin"¹⁰²
- Cezaevinde Sinema¹⁰³
- 20. Asrın Rönesans'ı¹⁰⁴
- Erzurum Radyosu¹⁰⁵
- Bir Güzel Münazaranın Göze Çarpan Aksaklıkları¹⁰⁶
- Karayolları Semtinin İhtiyaçları¹⁰⁷
- Saat 24... Seni Düşünüyorum¹⁰⁸

⁸⁹ *Mücadele*, S. 898, 4 Şubat 1966.

⁹⁰ *Mücadele*, S. 899, 5 Şubat 1966.

⁹¹ *Mücadele*, S. 900, 7 Şubat 1966.

⁹² *Mücadele*, S. 901, 8 Şubat 1966.

⁹³ *Mücadele*, S. 902, 9 Şubat 1966.

⁹⁴ *Mücadele*, S. 983, 18 Mayıs 1966.

⁹⁵ *Mücadele*, S. 1184, 10 Kasım 1966.

⁹⁶ *Mücadele*, S. 1224, 28 Şubat 1967.

⁹⁷ *Mücadele*, S. 1226, 2 Mart 1967.

⁹⁸ *Mücadele*, S. 1268, 25 Nisan 1967.

⁹⁹ *Mücadele*, S. 1297, 29 Mayıs 1967.

¹⁰⁰ *Mücadele*, S. 1363, 14 Ağustos 1967; Bu başlık altında Cumhur Kılıçcıoğlu Siirt'i ilçeleriyle beraber altı sayıda anlatmıştır.

¹⁰¹ *Mücadele*, S. 1458, 4 Aralık 1967.

¹⁰² *Mücadele*, S. 1459, 5 Aralık 1967.

¹⁰³ *Mücadele*, S. 1490, 13 Ocak 1968.

¹⁰⁴ *Mücadele*, S. 1491, 15 Ocak 1968.

¹⁰⁵ *Mücadele*, S. 1506, 1 Şubat 1968.

¹⁰⁶ *Mücadele*, S. 1510, 6 Şubat 1968.

¹⁰⁷ *Mücadele*, S. 1512, 8 Şubat 1968.

- Sosyal Faaliyetler Canlanıyor¹⁰⁹
- Talebeleri Davalarımıza Sahip Kılmalıyız¹¹⁰
- Muhterem Cumhurbaşkanımıza Arz-ı Hal¹¹¹
- Muhterem Hemşerimiz Sadi Bingöl'ün Ardından¹¹²
- O Gece Öğretmen Okulu Siirt Semalarında Yıldız Gibi Parlıyordu¹¹³
- Dünden Bugüne Siirt¹¹⁴
- Bir Öğretmenin Ölümü¹¹⁵
- Siirt Sporü Destekleyelim¹¹⁶
- Zararlı Yayınlar¹¹⁷
- Nuh'un Gemisi Nerede¹¹⁸
- Siirtlinin Zekâsı¹¹⁹
- İlimizi Tanıyor muyuz?¹²⁰
- Çok Faydalı Dini Sohbetler¹²¹
- Bir Bayram da Böyle Geçti¹²²
- Cemal Kutay'ın Tarih Sohbetleri¹²³
- Doğü Holding ve Siirt¹²⁴
- Siirt'e Demiryolu¹²⁵
- Bize Düşeni Yapmak¹²⁶
- Siirt'i Petrol Kurtarabilir¹²⁷

¹⁰⁸ *Mücadele*, S. 1515, 12 Şubat 1968.

¹⁰⁹ *Mücadele*, S. 1524, 22 Şubat 1968.

¹¹⁰ *Mücadele*, S. 1551, 28 Mart 1968.

¹¹¹ *Mücadele*, S. 1584, 7 Mayıs 1968.

¹¹² *Mücadele*, S. 1593, 17 Mayıs 1968.

¹¹³ *Mücadele*, S. 1594, 18 Mayıs 1968.

¹¹⁴ *Mücadele*, S. 1796, 10 Mart 1969; Bu başlık altında Cumhur Kılıççıoğlu Siirt'in tanıtımına yönelik 24 sayıdan oluşan yazılar yazmıştır.

¹¹⁵ *Mücadele*, S. 2042, 7 Ocak 1970.

¹¹⁶ *Mücadele*, S. 2043, 12 Ocak 1970.

¹¹⁷ *Mücadele*, S. 2044, 19 Ocak 1970.

¹¹⁸ *Mücadele*, S. 2045, 26 Ocak 1970.

¹¹⁹ *Mücadele*, S. 2046, 2 Şubat 1970.

¹²⁰ *Mücadele*, S. 2047, 9 Şubat 1970.

¹²¹ *Mücadele*, S. 2048, 16 Şubat 1970.

¹²² *Mücadele*, S. 2049, 23 Şubat 1970.

¹²³ *Mücadele*, S. 2050, 2 Mart 1970.

¹²⁴ *Mücadele*, S. 2051, 9 Mart 1970.

¹²⁵ *Mücadele*, S. 2052, 16 Mart 1970.

¹²⁶ *Mücadele*, S. 2080, 8 Mart 1971.

¹²⁷ *Mücadele*, S. 2081, 15 Mart 1971.

- Fabrikayı Biz Kuralım¹²⁸
- Bir Geziden Notlar¹²⁹
- Bu Faydasız Adetlerden Nasıl Kurtulacağız¹³⁰
- 76 Milyonluk İsrar¹³¹
- “Çığ”dan Sonra “Çığ” Oyun¹³²
- “Karaların Memetleri” Ufkumuzu Kararttı¹³³
- Öğretmenler! Bir Araya Geliniz¹³⁴
- Bir Geziden İzlenimler¹³⁵
- Gençliğimizi Kurtarmak İçin Kesin Bir Çözüm Şarttır¹³⁶
- Gezi Anıları “Otobüsle Seyahat Etmeyi Sever Misiniz?”¹³⁷
- Gezi Anıları “Kara Trene Bilet”¹³⁸
- Pervari’de Odun Bal Olmuş¹³⁹
- Libya Hayali Köylüyü Perişan Etti¹⁴⁰
- YSE Örgütünden Büyük Atılımlar Bekliyoruz¹⁴¹
- Valisini de Severiz Giresun’un¹⁴²
- Hastaneyi Daha İyi Görmek İstiyoruz¹⁴³
- Siirt’te Mutlaka Bir Çimento Fabrikası Kurulmalıdır¹⁴⁴
- Kıbrıs’ta Neler Gördüm¹⁴⁵

¹²⁸ *Mücadele*, S. 2082, 22 Mart 1971.

¹²⁹ *Mücadele*, S. 2087, 26 Nisan 1971; Bu Yazısında Cumhur Kılıççıoğlu Şanlıurfa, Adana, Gaziantep ve Kilis’teki gözlemlerini anlatmıştır.

¹³⁰ *Mücadele*, S. 2110, 29 Kasım 1971.

¹³¹ *Mücadele*, S. 2111, 13 Aralık 1971.

¹³² *Mücadele*, S. 2112, 27 Aralık 1971.

¹³³ *Mücadele*, S. 2113, 13 Ocak 1971.

¹³⁴ *Mücadele*, S. 2115, 17 Ocak 1972.

¹³⁵ *Mücadele*, S. 2117, 28 Şubat 1972; Cumhur Kılıççıoğlu İstanbul’daki izlenimlerini anlatmıştır.

¹³⁶ *Mücadele*, S. 2129, 12 Haziran 1972.

¹³⁷ *Mücadele*, S. 2133, 31 Temmuz 1972.

¹³⁸ *Mücadele*, S. 2134, 7 Ağustos 1972.

¹³⁹ *Mücadele*, S. 2146, 30 Ekim 1972.

¹⁴⁰ *Mücadele*, S. 2233, 20 Ocak 1975.

¹⁴¹ *Mücadele*, S. 2235, 17 Mart 1975.

¹⁴² *Mücadele*, S. 2238, 7 Nisan 1975.

¹⁴³ *Mücadele*, S. 2242, 12 Mayıs 1975.

¹⁴⁴ *Mücadele*, S. 2263, 27 Ekim 1975.

¹⁴⁵ *Mücadele*, S. 2290, 21 Haziran 1976.

- “Gazete Köylerimize Ancak Ambalaj Olarak Girmektedir” Cumhuriyet Kılıççioğlu’nun Kütahya’daki Anadolu Basını Bölge Toplantısında yaptığı konuşma¹⁴⁶
- Gezi Anıları: 850 Dakikada Siirt’ten Edirne’ye¹⁴⁷
- Yeni Türk İdare Sisteminin Başkenti: Tokat¹⁴⁸
- Ölü Şehrin Türküsü¹⁴⁹
- Güzel Siirt¹⁵⁰
- Siirt Evi Ve Siirt Mutfağı¹⁵¹
- Siirt Heyetiyle Ankara’da Adım Adım¹⁵²
- Sivas İrade-i Milliye Gazetesinin 72. Yılında Malatya’da Anadolu Basın Bayramı¹⁵³
- Malatya’nın Orbuzu, Çarbuzu, Aspuzu, Barbuzu ve Filinta Belediye Başkanı¹⁵⁴
- Gezi Anıları: Bir Günde Üç Uçakla İzmir Yolculuğu¹⁵⁵
- Gezi Anıları: Aydın Valisi Kül Yutar mı?¹⁵⁶
- Siirt’in Mahalli Bayramları ve Özel Günler Takvimi¹⁵⁷
- Başkent Notları: Siirt Heyetiyle Ankara ‘da¹⁵⁸
- Gaziantep’te İki Gün¹⁵⁹
- Gezi Anıları: Ramazanda Yolculuk¹⁶⁰
- Damlaları Göl Yapan Misyoner Ruhlu Siirtli: Tecelli Sırma¹⁶¹
- Gezi Anıları: Ot Biçenle, Eğlenenin Şapkası¹⁶²

¹⁴⁶ *Mücadele*, S. 2384, 13 Ağustos 1984.

¹⁴⁷ *Mücadele*, S. 2413, 12 Ocak 1985.

¹⁴⁸ *Mücadele*, S. 2740, 31 Ekim 1988.

¹⁴⁹ *Mücadele*, S. 2775, 7 Ağustos 1989; Cumhuriyet Kılıççioğlu’nun Siirt’i anlatan şiiri.

¹⁵⁰ *Mücadele*, S. 2776, 14 Ağustos 1989; Cumhuriyet Kılıççioğlu’nun şiiri.

¹⁵¹ *Mücadele*, S. 2828, 27 Ağustos 1990.

¹⁵² *Mücadele*, S. 2830, 10 Eylül 1990.

¹⁵³ *Mücadele*, S. 2832, 24 Eylül 1990

¹⁵⁴ *Mücadele*, S. 2833, 1 Ekim 1990.

¹⁵⁵ *Mücadele*, S. 2867, 17 Haziran 1991.

¹⁵⁶ *Mücadele*, S. 2870, 15 Temmuz 1991.

¹⁵⁷ *Mücadele*, S. 2894, 30 Aralık 1991.

¹⁵⁸ *Mücadele*, S. 2895, 2 Ocak 1992.

¹⁵⁹ *Mücadele*, S. 2900, 10 Şubat 1992.

¹⁶⁰ *Mücadele*, S. 2910, 27 Nisan 1992; Bu yazısında Cumhuriyet Kılıççioğlu Muğla, Bodrum, Marmaris’teki Anılarını anlatmıştır.

¹⁶¹ *Mücadele*, S. 2913, 18 Mayıs 1992.

¹⁶² *Mücadele*, S. 2929, 21 Eylül 1992; Bu Yazısında Cumhuriyet Kılıççioğlu Ege ve Akdeniz kıyılarındaki anılarını anlatmıştır.

- Madanoğlu Vestern¹⁶³
- Gezi Anıları: Gaziantep Kur'an Kursunda Katledilen Ağaçlar¹⁶⁴
- Gezi Anıları: Antakya'da Trafik Komedişi¹⁶⁵
- Gezi Anıları: İzmir Öğretmen Evine Yüksel Çakmur'dan Hizmet Lazım¹⁶⁶
- Veleye'li Artık Kelaynaktır¹⁶⁷
- Gezi Anıları: Ankara'da "Dehliç" ve "Cine Cine"¹⁶⁸
- Gezi Anıları: Siirt'ten Trabzon'a Seyahat Özgürlüğü, Giresun'daki Sevgili ve Afyon Yolundaki Koçero Kurşunları¹⁶⁹
- Gezi Anıları: Ordu'nun Dağları Kardan Geçilmez, Siirt'in Suları Casdan İçilmez¹⁷⁰
- Siirt'in Aziz Evladına Son Görevi Yapıyoruz¹⁷¹
- Kibrit Kutusu ve Tarak Enstrümanlarıyla Ünlü Hemşerimiz Hacı Hayriko'nun Serüvenleri¹⁷²
- Kenter'lerin Konken Partisinde İhtiyarlık Duyguları¹⁷³
- Tarih ve Toplumun Nostaljik Kültür Gezisi¹⁷⁴
- Fatih'in Değerini Bilmiyoruz¹⁷⁵
- Pervari'nin Değerli Evladı¹⁷⁶
- Dağılan Konaklarda Bayram ve Tatil¹⁷⁷
- Tandırlara Özlem¹⁷⁸
- Aileler Ufalanıyor¹⁷⁹
- 3 Günde 3 Şehir¹⁸⁰

¹⁶³ *Mücadele*, S. 2957, 12 Nisan 1993.

¹⁶⁴ *Mücadele*, S. 2958, 19 Nisan 1993.

¹⁶⁵ *Mücadele*, S. 2959, 26 Nisan 1993.

¹⁶⁶ *Mücadele*, S. 2962, 17 Mayıs 1993.

¹⁶⁷ *Mücadele*, S. 2966, 21 Haziran 1993.

¹⁶⁸ *Mücadele*, S. 2969, 12 Temmuz 1993.

¹⁶⁹ *Mücadele*, S. 2979, 20 Eylül 1993.

¹⁷⁰ *Mücadele*, S. 2980, 27 Eylül 1993.

¹⁷¹ *Mücadele*, S. 2983, 18 Ekim 1993.

¹⁷² *Mücadele*, S. 2984, 25 Ekim 1993.

¹⁷³ *Mücadele*, S. 2985, 1 Kasım 1993.

¹⁷⁴ *Mücadele*, S. 2995, 17 Ocak 1994.

¹⁷⁵ *Mücadele*, S. 2997, 31 Ocak 1994.

¹⁷⁶ *Mücadele*, S. 3004, 21 Mart 1994.

¹⁷⁷ *Mücadele*, S. 3014, 6 Haziran 1994.

¹⁷⁸ *Mücadele*, S. 3016, 20 Haziran 1994.

¹⁷⁹ *Mücadele*, S. 3017, 27 Haziran 1994.

¹⁸⁰ *Mücadele*, S. 3019, 11 Temmuz 1994.

- Esenboğa’da Türk-Kürt Kardeşliği¹⁸¹
- 8 Yıllık Kooperatifzedeyim¹⁸²
- İstanbul’daki Siirtlilerin Yemeği¹⁸³
- Uçaktan İnip Otobüse Binmek, Attan İnip Eşeğe Binmek mi?¹⁸⁴
- Bursa’da Çekirge Tepesi, Gece Yarısı Ampullerle Süslenmiş Bir Noel Ağacından Farksızdı¹⁸⁵
- Mustafa Ekmekçi ile Kefir İçme Keyfi¹⁸⁶
- Bursa’da Siirtliler¹⁸⁷
- Şiirli Hutbe ve At Saçlı Müslüman¹⁸⁸
- Ah Kitap¹⁸⁹
- Ankara’da Siirt Gecesinden İzlenimler¹⁹⁰
- Siirt Alanı, THY ve Siirt Uçağı¹⁹¹
- Pervari’de Alman Profesöre Su Taşıyan Çocuk¹⁹²
- Yıllardır Dargın Olan İmamlar¹⁹³
- Adıyaman’da Anadolu Basın Bayramı Kutlamaları Güzeldi¹⁹⁴
- Kitap Fuarında “İnsanat” Bahçesi¹⁹⁵
- Yumuşak “ğ”¹⁹⁶
- Atlas Okyanusundan Pasifik’e Anılar¹⁹⁷
- Kutsal Topraklardan Dönen Cumhuriyet Kılıçcıoğlu’nun İzlenimler¹⁹⁸
- Tecelli’nin Nurhakı’ndaki Güzellikler Kapağında Başlıyor¹⁹⁹

¹⁸¹ *Mücadele*, S. 3020, 18 Temmuz 1994.

¹⁸² *Mücadele*, S. 3021, 25 Temmuz 1994.

¹⁸³ *Mücadele*, S. 3022, 1 Ağustos 1994.

¹⁸⁴ *Mücadele*, S. 3043, 9 Ocak 1995.

¹⁸⁵ *Mücadele*, S. 3044, 16 Ocak 1995.

¹⁸⁶ *Mücadele*, S. 3045, 23 Ocak 1995.

¹⁸⁷ *Mücadele*, S. 3046, 30 Ocak 1995.

¹⁸⁸ *Mücadele*, S. 3053, 27 Mart 1995.

¹⁸⁹ *Mücadele*, S. 3060, 15 Mayıs 1995.

¹⁹⁰ *Mücadele*, S. 3063, 5 Haziran 1995.

¹⁹¹ *Mücadele*, S. 3075, 4 Eylül 1995.

¹⁹² *Mücadele*, S. 3077, 18 Eylül 1995.

¹⁹³ *Mücadele*, S. 3079, 2 Ekim 1995.

¹⁹⁴ *Mücadele*, S. 3083, 30 Ekim 1995.

¹⁹⁵ *Mücadele*, S. 3087, 4 Aralık 1995.

¹⁹⁶ *Mücadele*, S. 3088, 11 Aralık 1995.

¹⁹⁷ *Mücadele*, S. 3107, 27 Mayıs 1996; Cumhuriyet Kılıçcıoğlu bu başlık altında anılarını 22 sayıda anlatmıştır.

¹⁹⁸ *Mücadele*, S. 3150, 28 Nisan 1997. Cumhuriyet Kılıçcıoğlu bu başlık altında anılarını 4 sayıda anlatmıştır.

- Mücadele Dünya Barış Günündeydi²⁰⁰
- Siirt'e Hoş Geldiniz Sayın Yılmaz²⁰¹
- Gaziantep Üniversitesi 21. Yüzyıla Hazır²⁰²
- Pervari'de Dolusalkım, Gölge, Ayvalıbağ Köylerinin Yol Çilesi 30 yıldır Neden Bitmiyor?²⁰³
- Başkent'ten²⁰⁴
- Namlunun Ucundaki Taşra Basını²⁰⁵
- Milliyetçilere Merhaba²⁰⁶
- Cudi'den: Cehennem Türkiye Şubesi²⁰⁷
- Merhum M. Emin Kılıççioğlu'nun Siirt'e Son Hizmeti²⁰⁸
- Okula Gitmek İçin Her Gün Başka Şehre Geçiyorlar²⁰⁹
- Mardin'den: Ülkeler Savaşırken Halklar Sevişiyor²¹⁰
- Ayın 14 Gibi 14 Gazeteciyle 14 Anı²¹¹
- Atatürk Barajı Türkiye'ye Gurur Veriyor²¹²
- İslamiyet'in İlk Üniversitesinde Dünyanın İlk Atom Profesörü²¹³
- Anıtkabirden: Atatürk'ün Huzurundaki Siirtliler²¹⁴
- Siirt'ten: Siirt Bugünden Daha İyi Olmalı²¹⁵
- Bizans'tan: 2 Portre "Nimet Aytekin-İrfan Yalım"²¹⁶
- İstanbul'dan: Siirt İçin SİDER Lazımdır²¹⁷
- Veleme'den: Siirt'e Bayram²¹⁸

¹⁹⁹ *Mücadele*, S. 3165, 28 Temmuz 1997.

²⁰⁰ *Mücadele*, S. 3171, 8 Eylül 1997.

²⁰¹ *Mücadele*, S. 3172, 15 Eylül 1997.

²⁰² *Mücadele*, S. 3192, 16 Şubat 1998.

²⁰³ *Mücadele*, S. 3193, 23 Şubat 1998.

²⁰⁴ *Mücadele*, S. 3202, 4 Mayıs 1998; Cumhur Kılıççioğlu bu başlık altında başkent anılarını 18 sayıda anlatmıştır.

²⁰⁵ *Mücadele*, S. 3206, 1 Haziran 1998.

²⁰⁶ *Mücadele*, S. 3207, 8 Haziran 1998.

²⁰⁷ *Mücadele*, S. 3216, 10 Ağustos 1998.

²⁰⁸ *Mücadele*, S. 3225, 12 Ekim 1998.

²⁰⁹ *Mücadele*, S. 3225, 12 Ekim 1998.

²¹⁰ *Mücadele*, S. 3226, 19 Ekim 1998.

²¹¹ *Mücadele*, S. 3226, 19 Ekim 1998.

²¹² *Mücadele*, S. 3227, 26 Ekim 1998.

²¹³ *Mücadele*, S. 3228, 2 Kasım 1998.

²¹⁴ *Mücadele*, S. 3229, 9 Kasım 1998.

²¹⁵ *Mücadele*, S. 3229, 9 Kasım 1998.

²¹⁶ *Mücadele*, S. 3241, 8 Şubat 1999.

²¹⁷ *Mücadele*, S. 3243, 22 Şubat 1999.

- İstanbul'dan: Ankara'dan İstanbul'a Bakış²¹⁹
- İyileştiri²²⁰
- Siirt Otomobil Fabrikasının İlk Müjdecisi Bendim²²¹



²¹⁸ *Mücadele*, S. 3249, 12 Nisan 1999.

²¹⁹ *Mücadele*, S. 3257, 7 Haziran 1999.

²²⁰ *Mücadele*, S. 3265, 2 Ağustos 1999.

²²¹ *Mücadele*, S.3280, 15 Kasım 1999.

İKİNCİ BÖLÜM

MÜCADELE GAZETESİNİN HABER KONULARI (1964-1999)

2.1. TOPLUMSAL VE KÜLTÜREL HABERLER

2.1.1. Milli, Dini ve Siirt'teki Mahalli Bayram Kutlamaları

Mücadele gazetesinde her milli ve dini bayram kutlamaları ayrıntıları ile beraber anlatılmıştır. Gerek kurban ve ramazan bayramları, gerekse de 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 30 Ağustos Zafer Bayramı, 26 Eylül Dil Bayramı gibi bayramlar ve 10 Kasım gibi önemli olan tarihlerle ilgili yapılan etkinlikler gazetede yer almıştır. Milli bayramların sadece Siirt'teki kutlamaları anlatılmamış aynı zamanda bu bayramların tarihsel süreçleri de gazetede anlatılmıştır. Örneğin 19 Mayıs 1964 tarihli, 369 sayılı gazete haberinde Haluk Ertaş'ın kaleminden 19 Mayıs ile ilgili tarihsel süreç dile getirilmiştir. Bu yazı iki sayıda anlatılmış ve Türk ulusunun Birinci Dünya Savaşı'ndaki durumu kısaca anlatılmıştır. Bu süreç içerisinde Mustafa Kemal Atatürk'ün başarıları ve buna ek olarak Genliğe Hitabesi gazetede yer almıştır. Atatürk'e duyulan sevgi, saygı, hasret, minnet duyguları bu sayılarda dile getirilmiştir.

Yıllarca önemli bir bayram olarak kutlanan 27 Mayıs Anayasa ve Hürriyet bayramının şehirdeki ve ülkedeki kutlamaları gazetede konu edilmiştir. Yine bu bayramın önemi ve 27 Mayıs 1960 tarihi ayrıntılarıyla açıklanmıştır. Beyaz İhtilal olarak ifade edilen bu bayram anlatılırken 1960 öncesi yönetim eleştirilmiş ve hürriyet kısıt bir idare olarak değerlendirilmiştir. Bu devrimin hürriyet ve yasaların keyfi yönetimi yıktığı ve Atatürk devrimlerinin bir sonucu olduğu şeklinde övücü ifadelerle anlatılmıştır²²².

Milli ve dini bayramlar dışında Siirt'teki mahalli bayram olan Cigor da Cumhur Kılıççioğlu'nun kaleminden yazılmıştır. Kılıççioğlu bu bayramları yazılı bir eser olmadığını, kendisinin bu konuyla ilgili araştırma ve gözlem yaptığını anlatmıştır. Bu bayramı Kılıççioğlu şu şekilde anlatılmıştır : “*Cigor rahmetli valimiz Sakıp Beygo tarafından Çık- Gör olarak manalandırılmış ve kış müddetince evlerinde mahsur kalan vatandaşların bu sayede baharı karşılayarak etrafa yayılıp gezmelerini sağladığını*

²²² Mücadele, S. 683, 27 Mayıs 1965.

söylediğini onun ağzından dinleyenlerin ifadelerinden anlıyoruz. Rumi Şubat ayı içinde kameri ayın ilk pazartesi gününe rastlayan Cigorla birlikte aynı gün Hristiyanların da ilk Perhiz günleridir. Bir zamanlar Siirt'te bulunan Hristiyanların inadına kutlanan Cigor'un bir bakıma Arapça "cegir- gıcık- kızdırma" kelimesinden türediği söylenebilir. Cigor günü herkes mumbar yemeği ile mutlaka tatlı yapar. Cigor üç gün devam eder. İlk gün erkekler, ikinci gün kadınlar mesire yerlerine Cigor yemeklerini götürüp akşama kadar eğlenirler. Cigor komşu illerden sadece Mardin'de görülmektedir.²²³”

2.1.2. Bilim

Bilimle ilgili haberleri incelediğimizde haberlerde genellikle yurt dışındaki gelişmeleri görmekteyiz. Yurt içindeki gelişmeler ise çok az bulunmaktadır. Bu haberler içinde uzay ile ilgili gelişmeler, sağlıkla ilgili gelişmeler, yenilikler ve buluşlar, ülkeler arasındaki bilimsel rekabetler yer almaktadır. Siirt bazındaki haberlerde ise iki habere rastlanmıştır. Bilim haberlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

“Uzayda canlı hücreler daha süratli büyüyor. Gezegenlerde dev yaratıklar dolaşıyor. Uzaya gönderilen ve bir süre dünya etrafındaki yörüngesinde bırakılan Biosatellite 2 dünyamıza dönmüş ve biyolojik peyk için de bulunan çeşitli hücreler bakteriler geniş çapta tetkike tabii tutulmuştur. Uzay araştırma bilginleri hayretler içinde canlı yeryüzü oranla 4 sürat geliştiklerini büyüdüklerini görmüşlerdir... Uzun müddet uzayda kalacak astronotların, hayvanların, çeşitli canlı yaratıkların birkaç ay içinde iki üç misli büyümeleri yeryüzünde tanınmayacak kadar deforme olmaları mümkündür. Öte yandan uzaydaki çeşitli gezegenlerde bulunan canlı yaratıkların da yeryüzüne oranla çok büyük, adeta dev halinde olmaları ihtimali de göz önünde bulundurulmaktadır²²⁴.”

“Rus elektronik beyni Amerikan elektronik beynini yendi. Elektronik beyinler arasında düzenlenen ilk uluslararası satranç yarışmasında bir Sovyet elektronik beyni California'lı rakibini yenmiştir²²⁵.”

“Yer altında kendi kendine çalışan buldozer. Leningrad'da yer altında elektronik cihazlarla çalışacak ve üstünde özel bir telsiz kontrol cihazı ile yönetilecek yeni tip de

²²³ Mücadele, S. 1226, 2 Mart 1967.

²²⁴ Mücadele, S. 1440, 11 Kasım 1967.

²²⁵ Mücadele, S. 1450, 24 Kasım 1967.

bir buldozer inşa edilmiştir Bu buldozer saatte 50 ton taş kesecek veya aynı miktarda Maden istihraç edebilecek bir kuvvettir. Buldozer, gerek Madencilik gerekse yeraltı tünelleri açılmasında kullanılacak, insanların hayatını tehlikeye atmadan yer altında Arzu edilen bazı faaliyetler temin edilecektir²²⁶.

“İnsanlığın büyük rüyası gerçekleşti. Amerikalı astronot dün sabah aya ayakbastı. Yeni bir çağ başlangıcı sayılan ve insanoğlunun en büyük rüyasının gerçekleştirilmesine imkân veren iki Amerikalı astronot dün sabah Türkiye saati ile 4.56’da aya ayak basmıştır. Astronotlar daha evvel Türkiye saati ile gece 22.17’de ayı varmış ve hazırla başlamışlardı. Her iki astronot ay yüzeyinde iki buçuk saatlik bir gezinti yaparak uzundur taş ve toprağı kutu ve kartala dönmüşlerdi²²⁷.

“Darwin tartışmasında Siirt. İbrahim Hakkı Hz. insanın “Nesnas” adlı maymundan türediğini söylemişti. Son zamanlarda Milli Eğitim Bakanlığınca okul kitaplarından Darwin teorisinin kaldırılması yolundaki davranışlar üzerine evrim kuramına İslam bilginlerinin bakış açısı araştırılmaya başlandı. Bunlar arasında Tillo’da yetişen İbrahim Hakkı Hazretleri de bulunuyor²²⁸.

2.1.3. Din

Burada genelde İslam dini ile ilgili bilgiler, ibadetlerin nasıl yapılması gerektiği anlatılmıştır. Halkın dinle ilgili yanlış bildikleri düzeltilmeye çalışılmış ve Kuran-ı Kerim’de belirtilenler delil olarak gösterilerek halk bilinçlendirilmeye çalışılmıştır. Bunun dışında Siirt’teki önemli din adamları ve hacca gidenler hakkında bilgiler verilmiştir.

“Ramazan’ın kutsiyeti ve oruç” İslam’ın beş şartından biri de ramazan orucudur. Özürsüz olan ve buluğ çağına ermiş bulunan kadın ve erkek her Müslüman’a ramazanda oruç tutmak farzdır. Mazereti olanlar mazeretleri geçince tutamadıkları günler kadar oruç tutmak suretiyle kaza ederler. Mazeretleri olmadığı halde oruç tutmamak dini riayetsizliktir²²⁹.

²²⁶ Mücadele, S. 1485, 8 Ocak 1968.

²²⁷ Mücadele, S. 1909, 22 Temmuz 1969.

²²⁸ Mücadele, S. 2509, 4 Mayıs 1985.

²²⁹ Mücadele, S. 569, 5 Ocak 1965.

“Şehrimiz hacıları kutsal ziyaretten dönüyorlar. Bu sene kutsal ibadetlerini ifa etmek üzere yüce Hicaz’a giden 800’e yakın Siirtli hacı yavaş yavaş dönmeye başlamıştır. Uçakla yurda dönen hacıların ilk kafilesi cumartesi günü şehre gelmiştir²³⁰.”

“Siirt’in nuru söndü. Şeyh Muhammed Kazım göçtü. Yeni halife Şeyh Muiniddin oldu. Şehrimizin yaşayan en büyük din adamı Şeyh-ül Hazin ahfadından Şeyh Muhammed Kazım Aydın tedaviye götürüldüğü İstanbul’da 15 Aralık 1996 pazar günü vefat etmiş salı günü karayoluyla şehrimize getirilmiş, ulu camide kılınan öğle namazından sonra cenaze namazı kılınmış ve Şeyh Kasım tepesindeki kendi adını taşıyan Kasımiye Medresesi bahçesinde ebedi istirahatgâhına defnedilmiştir... En büyük oğlu Şeyh Cerrah Cami imamı Şeyh Muiniddin Aydın halife olarak dini yaşadığı sürdürecektir²³¹.”

2.1.4. Edebiyat ve Sanat

Mücadele gazetesi edebiyat ve sanat haberlerine oldukça fazla yer vermiştir. Hemen her sayıda edebiyat ve sanatla ilgili bir bölüm ayrılmıştır. Özellikle Siirtli yazar ve şairlerin eserlerine ve yaşam öykülerine değinilmiştir. Bu eserlerin korunması istenmiştir. Gazete çeşitli kitap önerilerinde de bulunulmuş ve yeni çıkan kitaplar hakkında bilgi verilmiştir. Siirt’in şiirlerde, günlüklerde, romanlarda, gezi yazılarında ve hatıratlardaki yeri gazeteye yansıtılmıştır. Gazetenin sahibi olan Cumhuriyet Kılıççioğlu’nun yurt içi ve yurt dışındaki gezi yazılarına geniş bir alan ayrılmıştır.

Siirt tarihine ışık tutacak eserler gazetede yerini almıştır. Mehmet Aldan’ın 1967 Siirt İl Yıllığında yazmış olduğu bilgiler İlkey Berkaygil tarafından düzenlenmiş ve yazının tümü gazetede yayımlanmıştır. Sedat Murat²³² tarafından yazılan Siirt’i dile getiren ilk roman olan Çarnaçar Mahallesi, Cumhuriyet Kılıççioğlu tarafından yazılan Dünden Bugüne Siirt adlı eserleri gazetede bir seri şekilde yayımlanmıştır²³³. Aydın Şenel ise Kamus’ul Alam’da Siirt, Evliya Çelebi Gözüyle Siirt, 1310 Bitlis Vilayeti Salnamesinde Siirt, başlıkları altında Siirt’le ilgili bilgiler vermiştir²³⁴. Kadri Sultanoğlu yine Kamus’ul Alam’daki yazıları derleyerek 112 Yıl Önceki Siirt’in Durumu başlığıyla

²³⁰ Mücadele, S. 656, 26 Nisan 1965.

²³¹ Mücadele, S. 3135, 23 Aralık 1996.

²³² Sedat Murat yazarın asıl ismi olmayıp yazarın gerçek adı Sait Mimaroglu’dur. Sait Mimaroglu Siirtli olup 1994 yılında Ankara milletvekilliği yapmıştır.

²³³ Mücadele, S. 1934, 20 Ağustos 1969.

²³⁴ Mücadele, S. 2198, 4 Mart 1974.

gazetede yazı yazmıştır²³⁵. Cahit Ülgen tarafından 76 Yıl Önce Siirt başlığıyla yazılan yazı da Siirt'in tarihine katkı sağlamaktadır. Tüm bu eserleri incelediğimiz zaman gazetenin Siirt'in tarihine ne kadar önem verdiğini görmekteyiz.

Gazete Siirt'in her alanda gelişmesini istediği gibi edebiyat ve sanat alanlarında da gelişmesine yönelik özendirici paylaşımlar yapmıştır. Siirt'in tanıtımına yönelik gaye edebiyat ve sanat haberlerinde de görülmektedir. Siirt'le ilgili yazılan şiirlere ayrı bir önem verilmiştir. Bu şiirlerden biri Sururi Baykal'ın “Şairin Cehennemi Gül” adlı şiiridir. Gazete bu şiiri derinlemesine analiz etmiştir. Şiir, Siirt'in yaşamsal folklorunun simgeleriyle süslenmiştir. Şiirin bir kıtası aşağıda yer almaktadır.

*Bir topaç çeviririm ki
“Meneş” elimde “kuç”um
Bilyede “levli”
Çır oynarım çır
Bir cebimde sapanım
Diğerinde cevizlerim
Ve yürümeye hazır çemberim
“Melede” ateşinden atlar
Suke çevirir
Işığında seni ararım*

Gazete burada Siirt'le ilgili kelimelerin anlamlarını ayrıntılı bir şekilde yazmıştır. Bunlar:

Meneş: Eskiden pestil (herire) posasından yapılan çamur havralarda düzgün ağaç dalları saplanarak oynanan kuşat oyununda bir vuruşla çift dal düşürmek için kullanılan bir sözcüktü. Bu dalların büyüklerine “sikkit babani” derlerdi. Oldukça maharet isteyen bu oyunda başarılı olan gençlerin kazandıklarıyla bir yıllık odun ihtiyaçlarını karşıladıklarını hatırlıyorum.

Levli: Siirt'in önemli bir el sporu olan gülle oyununda birinci vuruşu yapana denirdi. Gülle yapımı için dağlarda geziler yapılır uygun taşlar bulunur ve elde bir demir

²³⁵ Mücadele, S. 2875, 10 Ağustos 1991.

parçasıyla yontulurdu. En makbulü haritalı taştan yapılır ve Babudarp Camiinin önündeki sulakta yuvalarda ezilerek pürtükleri alınır ve cevizle parlatılırdı.

Melede: *Ramazan arifesinde her mahallede yakılan ateşti. Odunları evler gezilerek temin edilir ve akşamları eve giden aile reislerinden “ramazan için bir kuruş” tekerlemesiyle çalı çırpı(severih) için para toplanır ve para vermeyenler “cebinde bir kuruş yoktur” diye koro halinde eleştirilirdi. Yakılan meledenin üzerinden atlanır en yüksek alevin üzerinden atlayanlar bunu iftihar vesilesi sayarlardı.*

Suke: *Siirt’in meşhur Cigor bayramında damlarda başlar, üzerinde daire çizilerek yakılan meşalelerdi.*

Topaç: *Mızar diye adlandırılan topaçlar ipe sarılarak fırlatılır ve en fazla dönen mızar sahibi kazanırdı. Bu işe hakemlik yapanlar sayı sayarak yarışmayı sonuçlandırır²³⁶.*

2.1.5. Nişanlananlar- Evlenenler- Yeni Doğanlar

Evlenen ve nişanlanan çiftlerin mutlulukları ve yeni doğanların çocukları bu bölümde paylaşılmıştır. Gazete bu alanda fazla ayrıntıya girmeyip bu kişilerin kim olduğu ve hangi aileden oldukları konusunda bilgi vermiştir.

“İlimiz Erkek Sanat Enstitüsü müdür muavinlerinden kıymetli öğretici Hüseyin Kantarcıoğlu ile Kız Enstitüsünün değerli çocuk bakımı hocası Tangül Çuhadar’ın nişanları pazar akşamı sessiz ve sade bir törenle öğretmenler lokalinde icra kılınmıştır. Genç nişanlıları kutlar, saadetlerinin devamlı olmasını canı gönülden temenni ederiz.”²³⁷

“Ulubey kaymakamı değerli hemşerimiz Saffet Arıkan Bedük 8 Ekim tarihinde Ankara Gençlik Parkı Evlendirme Dairesi’nde Gülşen Özer’le evlenmiştir. Genç evlileri kutlar, ebedi saadetler dileriz.”²³⁸

“Kadastro Müdürlüğü memurlarından Necati Ertekin’in bir erkek çocuğu dünyaya gelmiştir. Evren adı verilen küçüğe uzun ömürler diler, ana babayı kutlarız.”²³⁹

²³⁶ *Mücadele*, S. 2909, 20 Nisan 1992.

²³⁷ *Mücadele*, S. 497, 15 Ekim 1964.

²³⁸ *Mücadele*, S. 2298, 11 Ekim 1976.

²³⁹ *Mücadele*, S. 2379, 9 Temmuz 1984.

2.1.6. Gelenler ve Gidenler

Bu bölümde yurt içi ve yurt dışı seyahatlerinin nereye, ne zaman hangi sebeple, kim tarafından yapıldığı halka bildirilmiştir. Bu kişiler genellikle politikacılar ve idareciler olmuştur. Şehre tayin edilen valilerin haberleri verilirken valiler araştırılmış ve özgeçmişleri hakkında bilgiler verilmiştir. Seçim döneminde sık gelen siyasetçiler de gazetede yer almıştır. Gazete burada Siirt'in sorunlarını bizzat bu kişilere iletmış ve bu konuyla ilgili yazılar yazmıştır. Siirt'in gelişimine yönelik gaye burada da kendini göstermiş ve her alanda gelişimi ile ilgili sorunlar ve öneriler gazetede paylaşılarak ilgili kişilerin görmeleri sağlanmıştır. Gelen kişilerin Siirt ile ilgili vaatleri, yaptıkları mitingler, toplantılar ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır.

“Siirt dün tarihi bir gün yaşamış, bütün hemşehrilerimiz sevgili Cumhurbaşkanlarını görülmemiş sevgi tezahürleriyle bağırarak basmışlardır. Sabahleyin yağan şiddetli yağmura rağmen havanın açması, beklenen kalabalığı meydana getirmiş ve saat 10.45'te şehre giren Sayın Cevdet Sunay'ı 20 bine yakın Siirtli “yaşa var ol” nidalarıyla karşılamışlardır...”²⁴⁰

6 Kasım 1978, 2362 sayılı gazete haberinde dönemin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Deniz Baykal'ın Siirt'e geleceği haberi verilmiştir.

“Ecevit Hükümeti'nin en başarılı bakanlarının başında gelen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Deniz Baykal'ın bugün şehrimize gelmeleri beklenmektedir. Batman'daki Petrol tesislerinde incelemelerde bulunacak olan Baykal'ın yarın da Şırnak'a giderek devletleştirilecek kömür ocaklarını göreceği sanılmaktadır...”

Gelen kişiler kadar giden kişileri de paylaşan gazete bu kişilerin ne sebeple nereye gittiklerini, gittiği yerde ne yaptıklarını gazetede anlatmıştır. Siirt'in problemlerini çözmek amacıyla politikacılar ve idareciler tarafından heyetler kurulmuş bu heyetlerin yaptığı seyahatlere gazete mensupları da eşlik ederek Siirt'in sorunlarını çözülmesinde ortak hareket etmiştir.

Gazetenin önemle üstünde durduğu konulardan biri Mustafa Kemal Atatürk'ün Siirt'e 14 Eylül 1916'da yapmış olduğu ziyaretidir. Cumhur Kılıççioğlu bu bilgiye 1961 yılında İstanbul'da sahaflar çarşısında tesadüfen gördüğü Atatürk'ün Özel Mektupları

²⁴⁰ Mücadele, S. 1585, 8 Mayıs 1968.

kitabında ulaştığını belirtmiştir ²⁴¹ . Atatürk'ün Siirt'e gelişi Şeref Günü olarak nitelendirilmiş ve her 14 Eylül tarihinde bu ziyaret için devlet makamlarınca tören düzenlemiştir.

2.1.7. Açıklama

Gazetede tekzip niteliğinde olan yazılar burada yer almıştır. Çok fazla rastlamadığımız bu yazılarda yanlış olduğuna kanaat getirilen haberler okuyucuya sunulmuştur.

“Muhterem gazetenizin 3 Şubat 1986 tarih ve 2645 sayılı nüshasında yer alan “Türkiye’de Hayali İhracat, Siirt’te Hayali İcraat” ait başlıkta “3 ilçe kaymakamı yatırımcı daire ve kurumların bitti dediği bazı işlerin hiç yapılmadığını ortaya çıkardılar” konulu yazı incelemiştir. Sason İlçe Kaymakamı Mehmet Arslan 1985 yılında elektriğe kavuşan köy olmadığını, ilçesinde hiçbir şey yapılmadığı anlamında değil, işin bitmediğini ve 1985 yılında şalteri açıp köyde elektrik yakılmadığı anlamında ifade etmiştir... Gazetenizde yer aldığı gibi Sason Kaymakamının 1. dönem koordinasyon kurulu toplantısında kurul üyelerine hitaben yaptığı konuşmanın yanlış anlaşıldığı kanaati hâkimdir. Konunun bu şekilde mütalaa edilmesine bilgi edinilmesini rica ederim. Selami Teker (Siirt Valisi)”²⁴²

2.1.8. Vefat Edenler

Bu bölümde Siirt'te ve Siirt dışında yaşayan Siirtlilerin ölüm haberleri yazılmıştır. Siirtliler dışında Siirt'te yaşayan resmi görevlilerin, askerlerin ve Türkiye'deki tanınmış kişilerin ölüm haberleri yer almaktadır.

“Acı kaybımız: İnönü öldü. İstiklal Savaşı kumandanlarından Atatürk'ün silah arkadaşı eski reisicumhur İsmet İnönü salı günü vefat etmiştir”²⁴³.

“Siirtli İstiklal Savaşı gazilerinden Mahmut Avcı 99 yaşında vefat etti”²⁴⁴.

2.1.9. Teşekkür

Bu bölümde çok az habere rastlanmıştır. Burada, gazeteye verilen tebrik, kutlama, ziyaret haberlerine karşılık olarak yazılanlar, ölen kişilerin yakınlarının cenaze

²⁴¹ Mücadele, S. 2184, 20 Ekim 1973.

²⁴² Mücadele, S. 2647, 24 Şubat 1986.

²⁴³ Mücadele, S. 2190, 31 Aralık 1973.

²⁴⁴ Mücadele, S. 2636, 2 Aralık 1985.

gününde yanında olan kişiler için gönderdikleri ve yapılan herhangi başarılı bir iş veya yardımların ardından, ilgili kişilere gönderilen teşekkür haberleri yer almaktadır.

“Yakalanmış olduğum hastalığım sırasında geceli gündüzlü tedavim ile uğraşıp beni tekrar hayata kavuşturan Eruh Grup Hastanesi baştabip vekili ve hükümet tabibi Dr. Ali Ağlargöz ile hastane hemşireleri ve personeline, ayrıca yakın alakalarından ötürü Eruh kaymakamı Mustafa Yıldırım ve bütün memur ile öğretmen arkadaşlarıma teşekkür etmeyi insani bir görev sayarım. (Kazım Özdemir)”²⁴⁵

2.2. EĞİTİM HABERLERİ

Eğitim konusunda gazete derinlemesine araştırma yapmış ve Siirt'in eğitimi hakkında detaylı bilgiler sunmuştur. Halk Eğitim Merkezi ve Milli Eğitim Bakanlığının yaptığı çalışmalar gazetede yer almıştır. Siirt'in eğitim problemleri, bu konuyla ilgili yapılan çalışmalar, gazetenin kendi önerileri, Siirt'te açılan okullar, açılması gereken ve açılması beklenen okullar, okullarda yapılan faaliyetler, okulların başarıları, Siirt'teki öğrencilerin merkezi sınavlarda olan başarıları gibi haberler gazeteye çok sık işlenmiştir. Gazete eğitimle ilgili özendirici ve iyileştirici haberleri de okuyucuya sunmuştur.

Gazetenin eğitimle ilgili haberlerini incelediğimizde Siirt'in eğitim konusunda uzun yıllar geri kaldığını anlıyoruz. Gazete bu konu üzerinde çok durmuş ve eğitimin geliştirilmesi için çaba sarf etmiştir. Gazetenin ele aldığı konulardan biri Siirt'teki okulların mevcut durumu, okul ve öğretmen eksikliğidir. 29 Ekim 1973, 2134 sayılı gazete haberinde dönemin milli eğitim müdür yardımcısı Metin Karabulut Siirt'in Cumhuriyet öncesi ve sonrası eğitim durumu hakkında yazı yazmıştır. Karabulut, var olan eğitim kurumlarını nüfus artış hızına göre değerlendirmiştir. İlde kaç tane okulun olduğu, öğretmen ve öğrenci sayısı hakkında bilgi vermiştir. Cumhuriyetten sonra var olan okul eksikliği 90'lı yılların sonuna kadar devam etmiştir. Bunu 26 Mart 1990, 2807 sayılı haberde görmekteyiz. Bu haberde Siirt'in 467 mezrasında okul olmayıp 19.100 öğrencinin eğitimden faydalanmadığı yazmaktadır.

4 Ocak 1999, 3237 sayılı gazetede Siirt Valisi Osman Acar bir yıllık eğitim değerlendirmesi yapmıştır. Valinin belirttiğine göre 1997-98 eğitim öğretim yılında ilde

²⁴⁵ Mücadele, S. 2165, 16 Nisan 1973.

165 okul mevcut iken, 1998-99 eğitim öğretim yılında kapalı olan 84 köy okulu açılarak bu sayı 249'a çıkmıştır. Öğretmen ihtiyacı karşılamak için 100'e yakın vekil öğretmen mahalli imkânlarla istihdam edilmiştir. Erkek nüfusunun okullaşma oranı %71'den %94'e, kız nüfusunun okullaşma oranı %35'ten %52'ye yükselmiştir. Önceki sayılardan da Vali Osman Acar'ın Siirt'in eğitimiyle yakından ilgilendiğini görmekteyiz. Mücadele gazetesi bu çalışmaları yakından takip etmiş ve gazetede bunları ayrıntılı bir şekilde işlemiştir. Vali Acar, 1997 yılında toplumsal kalkınma projesi ile okullarda ve mahallerde açılacak 1000 kursta 10 bin kişiye okuma- yazma, öğretim, biçki-dikiş, halı, kilim atölyeleri ile meslek kazandırma, doktorların nezaretinde sağlık bilgisi verme gibi çalışmalar planlamıştır²⁴⁶.

Gazete bu tür çalışmaları takip ettiği gibi Siirt'in eğitimi için ayrılan bütçeyle yakından ilgilenmiştir. Bu konudaki harcamaları yıllara göre kıyaslama yaparak incelemiştir. Örneğin 24 Ocak 1985, 2423 sayılı gazete haberinde 1984 ve 1985 yılında yapılan eğitim harcamalarını kıyaslamıştır. Buna göre 1984 yılında Siirt'in eğitimi için 420 milyon harcanırken 1985 yılında eğitim için 490 milyon ayrılmıştır. Ancak gazete milli eğitim hizmetlerinin harcanan parayla ölçülmesinin yanıltıcı olduğunu belirtmiş ve kültürel alanda da varlık gösterilmesinden yana olduğunu yazmıştır. Bununla ilgili Milli Eğitim Müdürlüğüne birkaç soru yöneltmiştir. Bu sorular:

“1984 yılındaki sosyal içerikli etkinlikler yeterli olmuş mudur?

Tiyatro çalışmalarına bu yıl ağırlık verilecek mi?

Öğretmenevinin zengin ve modern olanakları değerlendirilerek sürekli bir Türk Müziği Korosu ve çağdaş bir orkestra oluşturulacak mı?

Gazete ve dergilerle zenginleştirilmiş bir kitaplık odası açılacak mı?

Bir süre önce yapılan halk oyunları yarışmasında sadece bir ilkokulun katılması bir eksiklik kabul edilerek yeni bir durum değerlendirmesi yapılacak mıdır?”

Gazete okulların başarıları hakkında da araştırma yapmış ve yapılan merkezi sınavlarda Siirt'in eğitim durumunu değerlendirmiştir. Siirt'teki okulların başarı durumu gazetenin belirttiğine göre oldukça kötüdür. “Çocuklarımızın üniversiteye giriş oranı inanılmaz derecede düşük. Suçlular ayağa kalksın... Yillardır saklanmak istenen bu başarısızlık nedenleri üzerinde öğrenci velilerinin de durması, Doğu ve Güneydoğu'ya

²⁴⁶ Mücadele, S. 2186, 29 Aralık 1997.

mahsus genel durumların yanında ilimizi ilgilendiren ezel sorunların da olanaklar ölçüsünde çözüm yolları aranması ve suçluların belirlenmesi gerekmektedir”²⁴⁷. Haberin devamında üniversiteye yerleşen kişilerin listesi yazılmış ve üniversite sınavlarının 1978-1979 öğretim yılında Siirt il merkezinde yapılması için hazırlıkların yapıldığı yazılmıştır. 1990’lı yıllarda çıkan gazete haberlerini incelediğimizde eğitimdeki başarısızlık devam etmiştir. Siirt eğitim sıralamasında başarısız iller içinde yer almıştır. Siirt’teki ilk üniversiteye giriş sınavı ise 1995 yılında yapılmıştır²⁴⁸.

Milli Eğitim’in çalışmaları dışında Halk Eğitim Merkezi çalışmalarını da takip eden gazete bu konuyla ilgili çeşitli haberler yayımlamıştır.

“Halk Eğitim Merkezi’nin hamlesi. Mahallelerde eğitici film gösterisi başladı... İlk planda Eğitim Araçları Merkezi Başkanı Cengiz Altaç’la müşterek bir program hazırlayan Osman Ay bu ayın 20’sine kadar sürecektir bir film gösterisine başlamıştır. Her akşam bir mahallede yapılacak gösterilerde çeşitli mevzularda eğitsel ve kültürel filmler gösterilecektir...”²⁴⁹

“Halk Eğitim Merkezi geçen yıl 47 kurs açtı, 4271 yurttaşı okuryazar yaptı, 2 milyonluk lisan laboratuvarı açılıyor. Siirt Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğünce 1983-1984 öğretim yılında gerçekleştirilen eğitim hizmetleri açıklandı. Buna göre 1983-1984 öğretim yılı içinde yetişkinler için mesleki teknik eğitim ve genel kültür dalında 47 kurs açıldı... Okuma yazma seferberliği çalışmaları: Seferberliğin başladığı 23 Mart 1981 tarihinden öğretim yılı sonuna kadar 301 kurs açılmış ve bu kurslara katılan 6427 kursiyerden 4271 kişiye okuma yazma öğretilerek okuryazarlık belgesi verilmiştir... Öte yandan bakanlıktan sağlanan ödenekle 2.000.0000 TL değerinde bir lisan laboratuvarı satın alınmış olup, bu laboratuvar merkez binasında ocak ayı sonuna kadar hizmete sokulmuş olacaktır. Kurulacak olan laboratuvar da lisan dersleri bundan böyle modern bir şekilde işlenecektir”²⁵⁰.

²⁴⁷ Mücadele, S. 2359, 21 Ağustos 1978.

²⁴⁸ Mücadele, S. 3071, 7 Ağustos 1995.

²⁴⁹ Mücadele, S. 1898, 9 Temmuz 1969.

²⁵⁰ Mücadele, S. 2422, 20 Ocak 1985.

2.3. SAĞLIK HABERLERİ

Gazete halk sağlığına oldukça önem vermiş ve okuyucuları sağlık konusunda bilgilendirmeye çalışmıştır. “Faydalı Bilgiler, Sağlığımız İçin ve Sağlık Bahisleri” başlıklı sütunlar açarak sağlık için yararlı bilgiler sunmuştur. Siirt’te görülen bulaşıcı hastalıklar konusuna geniş yer açan gazete Siirt’teki sağlık kuruluşlarının işleyişleri ve faaliyetlerini yakından izleyerek bu konulardaki haberleri işlemiştir. Sağlık konusunda sadece yerel haberlerle yetinmeyip uluslararası alanda sağlıkla ilgili haberleri de ele almıştır. Gazetenin haberleri incelediğimizde Siirt’in sağlık alanında da geri kaldığını görmekteyiz. Hastanelerde doktor ve malzeme eksikliğine gazete çok değinmiştir. Bu konuyla ilgili eksiklikleri gündeme getirerek ilgililere çağrıda bulunmuştur.

Sağlıkla ilgili haberleri inceleyecek olursak gazete bu konuda detaylı bilgiler vermiştir. Bu haberlerden biri bulaşıcı hastalıklarla ilgilidir. Siirt’te baş gösteren bulaşıcı hastalıklara 1960’lı ve 1970’li yıllardaki haberlerde çok sık rastlanmıştır. Bu hastalıklardan başlıcaları, tifo, difteri, kolera, trahom, kızamıktır.

“Eruh köylerinde korkunç trahom salgını baş gösterdi... Son günlerde sıcakların bastırmasıyla süratle yayılmakta olan trahom Eruh ilçesinin Fındık bucağında korkunç bir salgın haline gelmiştir. Bir trahom bölgesi olmasına rağmen Siirt, yıllardır bir göz mütehassısından mahrum bulunmakta ve bu yüzden hastalar tedavi için civar vilayetlere giderek müşkül durumlara girmektedir...”²⁵¹

“Şehrimiz kolera için hassas bölge ilan edildi... Komşu Irak devletinde görülen kolera salgını dolayısıyla memleketimizde de 19 şehir hassas bölge olarak ilan edildi. Buradaki sağlık personelinin izinleri kaldırıldı. Hassas bölgeler arasında bulunan ilimiz sağlık müdürünün de derhal izni iptal edilerek göreve çağırılmıştır...”²⁵²

“Dikkat tifo var... Şehrimizde hafta içinde Tifo vakasına rastlanmış ve bu yüzden üç ölüm de kaydedilmiştir. Hastalığın korkunç bir salgın haline gelmemesi için ilgililer düünden itibaren aşı yapmaya ve halkı bu konuda uyarmaya başlamıştır...”²⁵³

“ Şehirde difteri vakarlı görüldü ama eczane ve hastanede serumu yok. Son haftalarda şehrimizde difteri vakaları görülmüş ve iki ölüm vakası tespit edilmiştir. Ancak bu

²⁵¹ Mücadele, S. 720, 9 Temmuz 1965.

²⁵² Mücadele, S. 1067, 24 Ağustos 1966.

²⁵³ Mücadele, S. 1920, 4 Ağustos 1969.

tehlikeli duruma rağmen gerek eczanelerde ve gerekse hastanelerde bu hastalığın ilacı olan difteri serumunun bulunmadığı öğrenilmiştir.”²⁵⁴

Halkı bilgilendirmek amacıyla sağlık ve güzellikle ilgili çeşitli haberler, Siirt’te eskiden uygulanan ilkel tedavi yöntemleri ve Siirt’in sağlık alanıyla ilgili bazı tarihi bilgiler verilmiştir.

“Siirt’te eski zamanlarda doktor yoktu. Hastalar yaşlı kimselerin tavsiye ettikleri kocaarı ilaçlarını kullanırlardı. Bunlar kırlarda bulunan otlardan ibaretti. Hastalıklar, tifo (tephil), verem (deyul), kanser (hanzırı) idi. Bunların ilacı yoktu, ilaç olarak hastalara, ekşi nar yedirirlerdi. Bölgesel olarak çocuk ishalleri ve göz hastalıkları vardı. Hastalıklı gözlere tuzlu su, erimiş sadeyağ ve kadın sütü akıtırlardı. Bu göz hastalığının en tehlikeli olanı (doğuzbaşı) oftalmın idi... Göz hastalarının kurtulması için Veysel Karani’yi imdada çağırırlar, göz iyileştiğinde Veysel Karani tekiyesine hediye gönderir ve gümüşten yapılmış bir göz kabartma veya sevadlı olarak gönderilirdi. Bunlar Veysel Karani’nin sandukasına asılırdı. 1908 senesinde aşıcı tabir edilen bir memur gönderilmiş ve çocukların aşısı yapılmıştı... (Abdülbaki Nakipoğlu)”

“Eski Siirt’te hekimlik... Müslümanlarda “heşsin-hekim” Ermenilerde “hana-miho” denilen diplomalılar ilaç hazırlayıp hastalara verirlerdi... Orduda cerrah adı verilen kurs görmüş cerrahlar aynı zamanda sağlık memurları idi. Sağlık okulları açıldıktan sonra bunlar ordudan ayrılırdı... Meşrutiyetten sonra Fransız Protestan Cemaati adına Siirt’te bir hastane ve okul açılmıştı... Cumhuriyet döneminde Siirt’te artık hükümet tabipleri, sağlık müdürleri ve kurs görmüş sağlık memurları tayin edildi.

1931 tarihinde masrafı Özel İdare’den temin edilmek üzere Memleket Hastanesi açıldı. İlk defa bir operatör tayin edildi. 1954 tarihinde yeni inşa edilen devlet hastanesi yeni binaya taşınarak faaliyete geçti. Hariciye ve nisaiye doktorları tayin edildi. 1953 yılında sosyalizasyon uygulanmaya başlayınca dâhiliye mütehassısı Mehmet Kaptanoğlu ve eşi nisaiyeci Namiye Kaptanoğlu ayrıldıktan sonra hastanede İlhami Şanal adında bir operatör birkaç sene Siirt’te kaldı... (Abdülbaki Nakipoğlu)”²⁵⁵

²⁵⁴ Mücadele, S. 2004, 11 Kasım 1969.

²⁵⁵ Mücadele, S. 2377, 25 Haziran 1984.

Sağlık kuruluşları ile ilgili çalışmalar, açılış törenleri, sağlıkla ilgili yapılan kongreler, münazaralar takip edilerek bu konularla ilgili haberler gazetede işlenmiştir.

“Sağlık bakanının yapılması konusunda daha evvel ‘fuzuli’ dediği Eruh ilçesinde inşası tamamlanan devlet hastanesi dün valimiz Sayın Suat Etemoğlu’nun konuşmasıyla hizmete açılmıştır.”²⁵⁶

“Siirt’te sosyalizasyon tatbikatına başlandı. Sağlık hizmetlerinden şu şekilde faydalanabilir.

1. Hasta vatandaş ilk defa sağlık ocağına müracaat edecektir.
2. 8-12 ile 13.30-17.30 arası ocakta yapılan muayeneler parasızdır. Doktor lüzumu gördüğü takdirde mütehassısa havale edebilir. Bu şekilde mütehassıs muayeneleri de parasızdır.
3. Ocağa kayıtlı olmayan hastadan 5 lira muayene parası alınır. Onun için her vatandaş ev ev dolaşan sağlık personeline ocağa kayıtlarını fazladan para ödememeleri için yaptırmalıdır.
4. Sağlık ocağına uğramadan doğrudan doğruya hastaneye müracaat eden hastalardan 10 lira muayene parası alınır.
5. Acil vakalar ocakta ve hastanede parasızdır.
6. Acil hallerde ocaklarda kullanılacak ilaçlar parasızdır.
7. Sıtma, frengi, trahom, cüzam, tüberküloz ilaçları parasız verilir. Ayrıca cüzamlılara bedava gıda da dağıtılır.
8. Eve davet edilen doktorlar devlet arabası, devletin benzini, devletin şoförü ile giderler. Bunun için ayrıca ücret talep edilmez...²⁵⁷

Ancak bu sosyalizasyon çalışmalarının artıları olduğu kadar eksileri de olmuştur. Bu eksilerden biri hasta vatandaşlar için gece doktor bulunmamasıdır. Vatandaşlar bu durumun düzeltilmesini talep etmiştir. Gazete halkın bu isteğini yerinde bir istek olduğunu belirtmiştir²⁵⁸. Bu konudaki eksikliğin giderilmesi amacıyla Dr. Mehmet Arıkan Siirt’te serbest tabiplik yaparak halkı sevindirmiştir²⁵⁹.

²⁵⁶ Mücadele, S. 1777, 12 Şubat 1969.

²⁵⁷ Mücadele, S. 824, 8 Kasım 1965.

²⁵⁸ Mücadele, S. 842, 29 Kasım 1965.

²⁵⁹ Mücadele, S. 1497, 22 Ocak 1968.

Halkı sağlık konusunda aydınlatma amacıyla gazete doktorlarla röportaj yapıp ve sağlık kongrelerindeki gelişmeleri işler.

*“Verem Savaş Derneği’nin yıllık kongresi dün yapıldı. Kongrede bulunan sağlık müdürü Dr. Faruk Çavuşoğlu derneğin çalışmalarına değinerek ilerde daha başarılı hareket edilmesi lazım geldiğini temenni etmiş, diğer bazı üyelere çeşitli isteklerde bulunmuştur. Neticede eski idare heyeti ibra edilmiş ve yeni idareciler seçilmiştir. Bunlar: Dr Vehip Arıkan, Fikri Şendur, Lemal Ertekin, Lütfi Göldoğan, Müştak Ulusal, Sıtkı Bilgili, Şefik Mergen...”*²⁶⁰

*“Dr. Vehip Arıkan, verem haftası dolayısıyla muhabirlerimizin sorularına cevap verdi.”*²⁶¹

Gazete hastanelerdeki doktor ve malzeme eksikliğini de sık sık haber konusu yapmıştır ve bu konuda yetkilileri eleştirmiştir.

*“Sağlık bakanının duymadığı feryatları Almanya’da bir hemşerimiz duydu. Vedat Yüksel hastanemize bir ambulans hediye edecek.”*²⁶²

*“Hemşerimizin Almanya’dan getirdiği hediye ambulans hastaneye teslim edildi. Siirt adına Vedat Yüksel’e teşekkür eden Vali Bayezit ‘Bu davranışın bütün zenginlere örnek olmasını diliyorum’ dedi.”*²⁶³

*“Uzun yıllar tek hekime hasrettik. Şu anda şehrimizde 34 uzman ve pratisyen doktor var. Birçok yönden ihmal edilen Siirt’in uzun yıllar tek hekime hasret durumundan kurtularak sağlık açısından altın yılını yaşadığı görölüyor... Ancak doktorların hizmet vereceği sağlık tesisleri yetersizdir. Büyük ihtiyaç duyulan doğumevi yıllardır kurulmuyor. Tek sağlık ocağına sıkışan genç doktorlar arzularınca çalışma olanağı bulamıyor.”*²⁶⁴ Haberin devamında söz konusu doktorların isimleri ve uzmanlık alanları gazetede yazılmıştır.

²⁶⁰ Mücadele, S. 894, 31 Ocak 1966.

²⁶¹ Mücadele, S. 1489, 12 Ocak 1968.

²⁶² Mücadele, S. 2151, 11 Aralık 1972.

²⁶³ Mücadele, S. 2174, 18 Haziran 1973.

²⁶⁴ Mücadele, S. 2378, 3 Temmuz 1984.

*“İsmet Paşa’nın torunu Sason’a doktor geliyor. İsmet Paşa’nın torunu, ünlü gazeteci Metin Toker ve Özden Toker’in kızları Nurperi Toker, çektiği kura sonucu Sason ilçesi doktorluğuna tayin edildi. Eski valilerimizden Turan Bayezit’in kızı Dr. Ege Bayezit’in de kura sonucu Batman ilçesine verildiği öğrenildi.”*²⁶⁵

Dış ülkelerdeki sağlık gelişmeleri ise gazeteye şu şekilde yansımıştır.

*“Vücuttaki mikropları öldüren thymus bezesi... Kısa bir süre önce Londra’da Chester Araştırma Enstitüsü’nde bilginler tarafından yapılan araştırmalar sonunda insanlara mikroplara karşı muafiyet kazandıran belli başlı maddelerin, kalp üzerindeki “thymus” bezesi tarafından temin edildiği tespit edilmiştir. Bu bezenin sağladığı anti virüs maddeler, mikroplarla kan aracılığıyla mücadele etmekte ve çoğu zaman başarı sağlamaktadır...”*²⁶⁶

*“Tıp kendine büyük bir yardımcı buldu. Bundan sonra en tehlikeli ameliyatları bile vücuttan bir damla kan akmaksızın yapabilmek imkân dâhiline girecektir. Moskova’da inşa edilen yeni bir ameliyathanede bisturi, bıçak yerine ameliyatlarda lazer ışınları kullanılacaktır.”*²⁶⁷

*“Yeni bir grip dünyayı tehdit ediyor. Hong-Kong 68 gribine karşı doktorlar çare arıyor. Birinci Dünya harbi sonunda balkın (İspanyol nezlesi) denilen bir grip salgını ortalığı kırıp geçirmiş, Türkiye’de dâhil olmak üzere bütün dünya ülkelerinde 20 milyona yakın insan ölmüştü... Bugünlerde ise “Hong Kong 68” diye bir grip salgınından bahsediliyor. Amerikalı Doktor Thomas Francis, Japonya’ya seyahati sırasında uçağının Hong Kong’a ara inişi yapmasından istifade ederek almış olduğu China Mail gazetesinde şehirde bir grip salgını olduğunu okumuş ve derhal Avrupa’daki ilgili makamlara alarm vermiştir.”*²⁶⁸

2.4. SPOR HABERLERİ

Spor haberlerine oldukça fazla yer veren gazete Siirt’in spor takımlarının ve Siirtli sporcuların destek görmeleri için çaba sarf etmiştir. Spor haberleri olarak futbol

²⁶⁵ Mücadele, S. 2388, 10 Eylül 1984.

²⁶⁶ Mücadele, S. 1535, 6 Mart 1968.

²⁶⁷ Mücadele, S. 1703, 24 Eylül 1968.

²⁶⁸ Mücadele, S. 1736, 11 Aralık 1968.

maçları daha çok göze çarpmaktadır. Futbolcu transferleri, maç skorları, maçta gelişen olaylar gazeteye yansımıştır.

“Gençlik spor az kalsın Botan’a takılıyordu... İlimizin iki ezeli rakibi Gençlik-Botan arasında oynanan iddialı maç oyunun bitimine 20 dakika kala meydana gelen kavgalar yüzünden hakem tarafından tatil veya tehir edilmiştir.”²⁶⁹

“ Şehrimizdeki mahalli lig maçları nihayet geçen cumartesi günü başlamıştır. Bu yıl ki lige şehrimizde 7 takım iştirak etmektedir. Bunlar sırasıyla: Gençlik Spor, Botan, Petrol Spor, Yıldırım, Akın, Piyade ile Jandarma güçleridir...”

Yurttaki maçlar...Türkiye liginin en önemli karşılaşmalarında ise Fenerbahçe milyonluk forvetine yakışmayacak bir netice alarak Beşiktaş’a net bir skorla 2-0 yenilmiş, Galatasaray ise Ankaragücü’nü 3-0 mağlup etmiştir. Diğer neticeler şöyledir: Vefa-Feriköy 0-0, İstanbul Spor-Beykoz 0-0, Altay-PTT 1-0.”²⁷⁰

Yerel maçların dışında milli takımımızın dış ülkelerle yaptığı maçlar da gazetede yer almıştır.

“Pazar günü İran’ı 1-0 yendikten sonra Salı günü de dost ve kardeş Pakistan’ı kendi saha ve seyircisi önünde 7-4 mağlup eden Milli Takımımız büyük takdir toplamıştır...”²⁷¹

Gazete maç sonuçlarından önce haftalık spor toto tahminlerini yayımlamıştır. Bu konuyla ilgili bir yazı gazeteye şu şekilde yansımıştır.

“Geçen yıl Türkiye spor toto tahmin yarışmasında birinciliği kazanan gazetemiz geçen hafta yirmi kolonluk tahmininin on beşinde dereceye girerek erişilmez bir rekor kırmış ve geçen sene olduğu gibi bu sene de basın ödülü yarışmasında başa geçmiştir.”²⁷²

Siirt’i temsil eden futbol takımlarına destek verilmesi ve şartlarının iyileştirilmesi için gazete yetkililere çağrıda bulunmuştur.

²⁶⁹ Mücadele, S. 540, 1 Aralık 1964.

²⁷⁰ Mücadele, S. 825, 9 Kasım 1965.

²⁷¹ Mücadele, S. 1455, 30 Kasım 1967.

²⁷² Mücadele, S. 1608, 4 Haziran 1968.

“Sporcular mutlaka kampa alınmalıdır. Dün oynanması gereken YSE-Kayseri Ağırnas takımlarının maçı Urfa Et-balık Sporun itirazları yüzünden gelecek Pazar gününe ertelenmiş ve Urfa’nın haksız itirazı reddedilmiştir... Her şeyden önce oyuncuların mutlaka kampa alınmaları, özel bir şekilde beslenmeleri gerekmektedir... Sporcularımız bu müddet içinde doktor kontrolünden geçirilmeli, moral takviye ve teknik bilgiler için gerekli olan herkesten yardım sağlanmalıdır.

Haberin devamında *“ Siirtli hanımlar maçları bedava izleyebilirler”* şeklinde bir haber görmektedir. Bu sayıya kadar kadınların maçla ilgili herhangi bir haberini görmemektedir. Bu haberde dönemin valisi Mehmet Turan Bayezit’in Siirtli kadınları maçları izlemeye davet etmiş, kadınlar için tel örgü içinde özel bir yer ayrıldığını ve kendilerinden ücret alınmayacağını bildirmiştir. Bu konuda kız öğrencilerin de maçlara getirilmesi için okullara haber verilmiştir. ²⁷³

Futbol dışında gazetede sporla ilgili gördüğümüz ilk haber güreşle ilgili haberdır. Siirt’te güreş sporunun temeli polis memuru İsmail Sönmez tarafından atılmıştır. Bununla ilgili bilgiyi 25 Kasım 1985, 2635 sayılı gazete haberinde görmektedir. Bu haber gazeteye şu şekilde yansımıştır.

“4 yıldır ilimizde güreş sporunun temelini atarak fisebilillah çalıştırıcılık yapan ve bu süre içinde Siirt’e 8’i altın 37 madalya getiren polis memuru İsmail Sönmez çalışma şartlarının elverişsizliği yüzünden çalışmaları tatil ettiği teessürle öğrenildi.

1985 yılından sonra güreş sporuyla ilgili haberlere ağırlık verilmiş, bu sporla ilgili müsabakalar takip edilmiş ve sporcuların başarıları haber sayfalarında işlenmiştir.

*“8-1 mağlupken İtalyan güreşçiyi 8-11 yenip Avrupa şampiyonu oldu... İzmir’de düzenlenen Avrupa Yıldızlar güreş müsabakalarında şampiyon olan milli güreşçimiz Selim Keleş Siirt’in gururu oldu.”*²⁷⁴

1990’lı yıllardan itibaren farklı spor dalları ile ilgili haberler göze çarpmaktadır. Bunlar voleybol, basketbol, tekvando, judo müsabakaları ve okullar arası yapılan yarışmalardır.

²⁷³ Mücadele, S. 2165, 16 Nisan 1973.

²⁷⁴ Mücadele, S. 2731, 1 Ağustos 1988.

“Siirtli tekvandocular 5 madalya kazandı. Diyarbakır’da yapılan Güneydoğu Bahar Kupası’nda Siirtli tekvandocular 3 altın, 2 bronz madalya ve bir kupa alarak ilimizi en iyi şekilde temsil ettiler. Zor koşullarda ve imkânsızlıklar içinde çalışan ve madalya kazanan sporcularımız şunlardır:

- 36 kg, Ali Kemal Kaya (altın)
- 40 kg, Onur Yardım (altın)
- 50 kg, Yusuf Bilgen (bronz)
- 54 kg, Yusuf Ziya Korkmaz (bronz)
- 68 kg, Zülfikar Balcı (altın) ”²⁷⁵

“Gazi İlkokulu basketbolda Türkiye birincisi oldu. Konya’da 11-15 Mayıs 1993 tarihlerinde yapılan ilkokullar arası basketbol yarışmasında Gazi İlkokulu Kıbrıs, Denizli, İstanbul, Ordu ve Adana temsilcilerini yenerek Türkiye birincisi olmuştur.”²⁷⁶

2.5. EKONOMİ HABERLERİ

Mücadele gazetesindeki ekonomi ile ilgili haberleri genelde birinci sayfalarda görmekteyiz. Siirt ekonomisinin geliştirilmesi ve bu konudaki eksikliklerin giderilmesine yönelik yapılan çalışmalar, işsizlik, ekonomik getirisi olan madenler, tarım ürünleri, hayvancılık, fabrikalar ile ilgili haberler sık işlenmiştir. Türkiye geneli ekonomi haberlerine ise çok rastlanmıştır. Gazetenin Siirt’i sahiplenici tavrını burada da görmekteyiz.

2.5.1. Siirt’in Ekonomik Gelirleriyle İlgili Haberler

2.5.1.1. Tarım

Tarım ürünlerinden fıstık ve tütünle ilgili haberlerin diğer tarım ürünlerine nazaran gazetede daha çok işlendiği görülmüştür.

“Her yıl şubat ayında açılan tütün piyasasının bu yıl bölgemizde iki ay gibi uzun bir rötarla açılması, geçimlerini tütünden temin eden binlerce köylü ailesini perişan etmiş ve milli servetimizin heder olmasına sebep olmuştur. Kozluk, Sason ve Beşiri’de bulunan tütün mahsullerinin bu acıklı durumu bununla da kalmamış alım için

²⁷⁵ Mücadele, S. 2961, 10 Mayıs 1993.

²⁷⁶ Mücadele, S. 2962, 17 Mayıs 1993.

gönderilen bir tek eksper yüzünden alım işi de uzamakta ve karşılaşılan güçlükler böylelikle katmerleşmektedir.”²⁷⁷

*“1966 yılı programında yer alan 50.000 adet yabancı Antep fıstığı aşılama faaliyeti 1 Temmuz 1966 tarihinde başlamış, 6 Ağustos 1966 tarihinde son bulmuştur... Aşının büyük bir kısmı merkez ve merkeze bağlı köylerde yapılmıştır. Buna da sebep teşkilat elinde yeteri kadar vasıta bulunmayışıdır. Çünkü uzak ilçelere aşı kalemi ve aşıcı ustası nakli hususunda çok güçlük çekilmiştir. Teşkilat tarafından 8 ilçe, 40 köy, 975 çiftçi bahçesinde 48.450 adet ağaca aşı tatbik edilmiştir. Bu iş için akaryakıt, aşı kalemi, rafya, aşıcı ustası, ücreti dâhil 55.000 lira harcanmıştır...”*²⁷⁸

Her bir tarım ürünüyle ilgili haber sunulmakla beraber Siirt’in ekonomisi ve tarımı ile ilgili bazı şahısların yaptığı genel değerlendirmeler de gazetede paylaşılmıştır.

*“Türkiye’de nüfusun ortalama %70 civarındaki kısmının çiftçi olduğu hakkındaki oran Siirt için de söylenebilir. Bunun zorunlu neticesi olarak Siirt’imizde ekonomik bakımdan hâkim faktörün tarım olduğunu kesinlikle söyleyebiliriz. Siirt gerçekten tabiat özellikleri bakımından hemen hemen her türlü ziraat mahsulü yetiştirilmesine elverişli bir coğrafik duruma sahiptir. Bir mikroklimadır dense yeridir. Başta fıstık olmak üzere meyvelerden, üzüm, (Siirt’te kırktan fazla üzüm çeşidi vardır) nar, incir, badem, armut gibi büyük iktisadi değer sayılabilecek meyveler, buğdaygillerden başta çeltik olmak üzere hemen bütün cinslerinin tarımı yapılmaktadır... Çiftçi hâlâ karaborsadan kurtulmamıştır. Babadan ne görmüş ve ne öğrenebilmişse onu tatbik edegelmektedir. Yeni tarım metotlarından çiftçi bihaberdir. Fenni gübreler ya hiç bilinmemekte ya da çok küçük bir zümre tarafından az miktarda tatbik edilmektedir... (Metin Çakın)”*²⁷⁹

Yine dönemin toprak ve iskân müdürü olan Samih Yardım’ın gazetede yazısı okuyucuya Siirt’in topoğrafik durumu, toprak statüsü, su durumu, tarımı hakkında detaylı bilgi sunmaktadır. Bu yazıda, ekilen ekin cinsleri ve miktarları şu şekilde verilmiştir.

- Buğday: 700 ton
- Arpa: 30 ton

²⁷⁷ Mücadele, S. 671, 13 Mayıs 1965.

²⁷⁸ Mücadele, S. 1056, 11 Ağustos 1966.

²⁷⁹ Mücadele, S. 1301, 2 Haziran 1967.

- Pirinç: 300 ton
- Mercimek: 10 ton
- Nohut: 3 ton
- Küspe: 10 ton
- Tütün: 5 ton

Haberin devamında da tarımın nasıl yapıldığına dair bilgi vardır.

“Tarım dinlendirme yolu ile yapılmakta ve toprak karasabanla sürülmektedir. Traktörle tarım muayyen ilçelerimizde yapılmaktadır. Ziraata elverişli toprak kalınlığı 20-75 arasındadır. Sulamalı ekin yoktur...”²⁸⁰

14 Kasım 1967, 1442 sayılı gazete haberinde sebzeciliğe dikkati çekmek için Siirt merkez ziraat teknisyeni Dündar   zdemir tarafından yazılan “Siirt’te turfanda sebzecilik” başlıklı bir yazı paylaşılmıştır.   zdemir bu yazısında Siirt ve Çukurova’da yapılan sebzeciliği karşılaştırmıştır.

“... Bugün eldeki imk  nsızlıklardan yahut da bilgisizlik yüzünden, Çukurova’da kilosu bir liraya satılan domatesi Siirt halkı 7,5 liraya yahut da 10 liraya satın almaktadır. Gerek aradaki mesafenin uzun oluşu gerekse k  r gayesi ve gerekse talebin fazla olması buna sebep teşkil etmektedir.   ukurova’da sebzecilik bütün yönüyle turfandacılığa yönelmiştir... Oradaki çiftçilerin yetiştirdikleri son veya ilk turfanda sebzeler civar vilayetlerin ihtiyaçlarına k  fi geldiği gibi buralara kadar gelmektedir. Demek ki orada böyle bir ziraat usul   daha ileri ve teknik bir şekilde yapılmaktadır. Bu kadar çok k  rl   olan bir olan bir ziraat kolunun yapılmaması bizler için ve Siirt   ift  isi için acı ve kayıptır.”

2.5.1.2. Turizm

Ekonomide turizmin Siirt’e getirisi yok denecek kadar az olduğunu ifade eden gazete bu konuyla ilgili Siirt’teki dini turizm ve kaplıcaları ele almıştır.

“Geldiği günden beri bilhassa şehrin imarı ve istirahat yerlerine kavuşması için özel bir çaba harcayan Vali şevket Güres’in önayak olduğu bir eser daha tamamlanmıştır. Bu eser, şehrin turistik değerini yükselten ve halkın dinlenme ihtiya  ını karşılayan

²⁸⁰ Mücadele, S. 1624, 22 Haziran 1968.

Billoris kaplıcasındaki tesislerdir. Geçen hafta motel ve havuz inşaatı biten kaplıcaya önümüzdeki aylarda su ve elektrik tesisleri de yapılacaktır.”²⁸¹

Gazete, turizm açısından geri kalınmasının sebebi olarak turistik yerlerin ihmal edildiğini belirtmiştir.

“Şehrin 8 km yakınındaki Tillo bucağında çekilen susuzluk bu yıl dayanılmaz hale geldi ve ilgililerin sık sık söyledikleri turizmdeki gerçek patlamayı gözler önüne serdi. İstanbul ve diğer illerden gelip bucak merkezindeki türbeleri ve İbrahim Hakkı ile Fakirullah hazretlerine ait özel müzeyi görmeye gidenlerin bu yüzden tuvalet ihtiyaçlarını şehre dönerek giderdikleri anlaşıldı... Bölgenin en önemli bir iç turizm merkezi olan Tillo’nun bu yürekler acısı durumuna yıllardır herkesin ilgisiz kaldığı, burayı ziyaret edenlerin hizmet için verdikleri sözlerin de aldatmacadan ileri geçmediği anlaşıldı.”²⁸²

*“Türkiye’de varlığı bilinen sömürüye türbe sömürüsü de eklendi. Ziyaretçilerin bağışıyla yıllık geliri 40 milyonu bulan Veysel Karani türbesinin bulunduğu Baykan Yeşilçevre köyünün ilgisizlik ve bakımsızlık içinde olduğu görüldü...”*²⁸³

2.5.1.3. Hayvancılık

Ekonomik gelirlerden olan hayvancılıkla ilgili fazla habere rastlanmamıştır. Mevcut haberler de Siirt’teki hayvancılık çalışmaları ve buna yönelik yapılan yatırımlar ele alınmıştır.

*“... İlimiz dâhilinde birinci beş yıllık plan ilkelerine uyularak Kezer çayı kenarında 1965 ve 1967 yıllarında inşaatlar sona eren 50 başlık sığır tabii tohumlama laboratuvarı ile 250 başlık tiftik, teke deposu inşaatlarının bünyelerine 1967 yılında yeni yatırımlar ilave edilmiştir...”*²⁸⁴

“Ön çalışması ilk kez geçen yıl yapılan ipekböceği ve kozacılık alanında verimli ürün alındı. İlçe merkezinin yanı sıra bazı köylerdeki üreticilere dağıtılan 70 ipekböceği tohum kutusundan 2 ton yaş koza elde edilerek kilosu 1800-1900 lira arsında işlem gördü. Botan çayı vadisindeki çok sayıda dut ağaçlarından yapılan dut satışlarından

²⁸¹ Mücadele, S. 741, 3 Ağustos 1965.

²⁸² Mücadele, S. 2662, 7 Temmuz 1986.

²⁸³ Mücadele, S. 2591, 13 Ağustos 1985.

²⁸⁴ Mücadele, S. 1494, 18 Ocak 1968.

yılda ancak 150 bin liralık gelir sağlarken bu rakamın ipekböcekçiliği sayesinde 3-4 milyon liraya yükseltilmesi memnunluk yarattı.”²⁸⁵

“Şehrimizde teşvik kredisiyle ahır inşa eden 117 besiciye 117 milyarlık yeni bir olanak yaratıldı. Vali Naci Parmaksız, Tarım İl Müdürü Lütfü Şendur, Tatvan Kombina Müdürü Lütfü Angon salı günü besicilerle bir toplantı yaparak bakanlığın tanıdığı olanaktan nasıl yararlanacaklarını anlattılar. Uygulanacak yeni projeye göre kombina besicilere 1 milyarlık büyük veya küçükbaş hayvan verecek, bunları 100 gün ile 6 ay içinde besledikten sonra kombinalara teslim ederek aradaki farkını kazanacaklar...””²⁸⁶

“1984 yılında ilimizden 100.005 hayvanın ihraç edildiği öğrenildi. Veteriner müdürlüğünce ihracına müsaade edilen büyük ve küçükbaş hayvanlar karşılığında 2,5 milyar TL’lik döviz sağlandığı anlaşıldı. Veteriner Müdürlüğünün mezbahalarda kontrol ettiği et kesiminde 1500 ton olduğu hesaplandı. Buna göre Siirt’te kişi başına yılda 3 kilo 342 gram et düştüğü belirlendi...””²⁸⁷

2.5.1.4. Madenler

Mücadele gazetesi madenlerin önemli bir gelir kaynağı olduğunu düşünerek madenler konusu üzerinde epeyce durmuştur. Siirt’te bulunan madenler ve nasıl değerlendirildiği gazetenin haber konusu olmuştur.

“... Pazartesi akşamı valinin misafiri olan heyet (Sanayi Bakanlığı Mühendisler Heyeti) ertesi gün Halk Eğitim Merkezi’nde düzenlenen bir toplantıda bazı daire müdürü ve kuruluş temsilcilerinin teklif ve fikirlerini dinlemiştir. Beklenen ilgiyi görmeyen toplantının en dikkat çekici konuşması MTA (Maden Teknik ve Arama) mühendisi genç hemşerimiz Yener Cander yaparak Siirt’i kurtaracak olan fosfat madenini bulduğunu söylemiştir. Heyet üyeleri bu konu üzerinde hassasiyetle durmuşlar ve Cander’in tekrar tahlil edilmek üzere bir miktar maden istemişlerdir. Şayet tahlil neticesi müspet çıkarsa Siirt’te bir azot fabrikasının kurulması kesinleşecektir...””²⁸⁸

“Siirt’in Baykan ilçesinin merkezinde ve civar köylerinde 14 saha krom madeni bulunmuştur. Etibank İskenderun şubesi bu bölgede çalışmalarına başlamış olup 14

²⁸⁵ Mücadele, S. 2383, 6 Ağustos 1984.

²⁸⁶ Mücadele, S. 2935, 2 Kasım 1992.

²⁸⁷ Mücadele, S. 2421, 22 Ocak 1985.

²⁸⁸ Mücadele, S. 2083, 29 Mart 1971.

*sahada faaliyet göstereceği öğrenilmektedir. Ayrıca Sason kazamızın bir köyünde de kurşun cevherine rastlanılmıştır. Alınan haberlere göre madenlerin iyi randımanlı oluşundan çıkarımına ara verilmeyecektir...*²⁸⁹

Siirt için önemli ekonomik değeri olan petrol, gazetenin diğer madenlere göre üstünde daha fazla durduğu konu olmuştur.

*“Bir süreden beri TPAO (Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı) tarafından sondajı yapılmakta olan Çelikli 3. petrol kuyusu dün dünyanın en yüksek evsafı petrolünü fışkırtmıştır. 3521 metre derinlikten fışkıran petrolün şimdiye kadar elde edilen ve 36 graviteyi geçmeyen petrollerden daha yüksek bir dereceyle 40 graviteyi ihtiva etmekte ve petrol evsafında büyük bir rekor kırmaktadır. Kuyu ile ilgili bilgi veren Şemsi Ağar 40 gravite gibi en yüksek evsafı bulduklarını doğrulamış kuyuda istihsal sondajlarına başladıklarını söylemiştir.”*²⁹⁰

*“İlimiz ekonomik hayatında petrolün çok büyük bir yeri vardır. Batman ve Kurtalan ilçeleri bölgesinde bulunan kuyulardan 15 yıldan fazla bir süreden beri TPAO tarafından bolca petrol üretilmektedir. Yıllık ham petrol üretimi 700.000 ton olup, havzanın çok verimli olması dolayısıyla bu miktar yıldan yıla artacak bir durum arz etmektedir... Gerek sondaj ve rafineri, gerekse bunları tamamlayıcı tesislerinde 7000’in üstünde işçi çalıştırmak suretiyle TPAO, ilimiz ekonomisini olumlu yönde ayrıca etkilemektedir...”*²⁹¹

*“Şırnak’ta Zonguldak’tan zengin maden var” başlıklı haberde Şırnak’taki kömür rezervlerinin Zonguldak havzasından daha fazla olduğu, ancak yolsuzluk yüzünden işletilmediği vurgulanmıştır*²⁹².

Daha sonraki kömür ile ilgili haberlerde gazete eleştirel bir dil kullanmış ve Siirt’i kimsesiz, sahipsiz, biçare olarak ifade etmiştir.

“Her bakımdan ihmal edilen hakları alınmayan Siirt’in sahipsizliği bir kere daha ortaya çıkmıştır. İlimizde bir irtibat bürosu dahi kurmayarak ekonomik yönden Diyarbakır’a bağlı duruma getirilen petrol yatağı Batman’dan sonra kömür yatağı

²⁸⁹ Mücadele, S. 662, 3 Mayıs 1965.

²⁹⁰ Mücadele, S. 700, 16 Haziran 1965.

²⁹¹ Mücadele, S. 1618, 15 Haziran 1968.

²⁹² Mücadele, S. 680, 24 Mayıs 1965.

Şırnak ilçemizdeki yer altı servetinden de Siirt'in yararlanmayacağı anlaşılmıştır. Asfaltit kömürlerini işletecek olan TKİ (Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu) Cizre'den yönetecek ve personeli böylece buradan temin ederek, Siirt'e yararlı olmayacaktır. Bu memleketin haklarını savunmak görevinde olanlar neredesiniz? Sesinizi duymak istiyoruz!”²⁹³

2.5.1.5. Siirt Battaniyesi

Siirt ekonomisine katkısı olan Siirt battaniyesi ile ilgili gelişmeler gazete tarafından okuyucuya sunulan haberler arasındadır.

“Siirt'in dünyaca meşhur tüylü battaniyelerinin gerçek değerini vermek ve bu iş kolu sayesinde Siirt'in iktisadi hayatına katkıda bulunacak bir kooperatifin kurulmasına girildiği memnuniyetle öğrenilmiştir. Yakında Ticaret Bakanlığından ihraç müsaadesi de alacak olan Mahdut Mesuliyetli Siirt Battaniyesi İmalat, Alım ve Satım Kooperatifi'ni eski Battaniyeciler Derneği Başkanı Nevzat Gürel ile kooperatifçiliğin Siirt'te yayılmasında önderlik eden müteşebbis hemşerimiz Rifat Bakır kuracaklardır...”²⁹⁴ Gazete bu konuyla ilgili araştırmasına devam etmiş ve İngiltere, Amerika ve Avustralya ülkelerinin Siirt battaniyesini almak istediğini ve battaniyecilere görünen bu fırsatın değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir.²⁹⁵

Uzun bir aradan sonra 13 Haziran 1994, 3015 sayılı gazete haberinde “Siirt battaniyesi geleceğe umutla bakıyor” başlıklı yazıda Siirt battaniyesinin önemine dikkat çekildiğini görmekteyiz.

“ Geçen ay Siirt'i ziyaret eden Türkiye'nin Avrupa'daki büyükelçilerinin görüp hayran kaldığı Siirt battaniyesi ile bu dokumadan yapılan kadın manto, kaban ve yeleklerinin ihracı için doğan olanaktan yararlanılması için Siirt'te bir üretim seferberliği açılması kararlaştırıldı. Bu amaçla düzenlenen toplantıda Siirt Valisi Mehmet Süer bu konuda sanatçılara her türlü yardımın yapılacağını ve Türkiye'de büyük üne sahip Siirt battaniyesi Avrupa'da da aranır bir el sanatı ürünü haline getireceklerini söyledi.

²⁹³ Mücadele, S. 2363, 19 Mart 1979.

²⁹⁴ Mücadele, S. 1866, 2 Haziran 1969.

²⁹⁵ Mücadele, S. 667, 8 Mayıs 1965.

2.5.2. Siirt'e Yapılan Yatırımlar ve Diğer Ekonomi Haberleri

Siirt'e özel teşebbüs ve devlet tarafından yapılan yatırımlar gazetenin ekonomiyile ilgili öncelikli konuları arasında yer almıştır. Siirt için ayrılan bütçe ve çeşitli kurumların Siirt'e yapılan yatırımlar ile ilgili genel değerlendirmesi gazetede paylaşılmıştır.

“Her üç ayda bir yapılan Koordinasyon ve Denetleme Kurulu toplantılarının sonuncusu cuma günü öğleden sonra Halk Eğitim Merkezi'nde vali, vali muavinleri ve daire müdürlerinin iştirakiyle yapılarak yatırımların son durumları tespit edilmiştir. Daire müdürlerinin verdiği bilgiye nazaran 1964 yılı yatırımlarının tamamı gerçekleşmiştir. Teknik Ziraat Müdürlüğü bütün yatırımlarını yüzde yüz gerçekleştirirken, Milli Eğitim, Veteriner Müdürlükleri de bu orana yaklaşık bir başarı elde etmişlerdir. Bayındırlık müdürlüğü yatırımlarının ise diğer dairelere nazaran aksadığı anlaşılmış, buna sebep de naehil müteahhitler gösterilmiştir...”²⁹⁶

“Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planının 1967 yılında öngörülen yatırımlar arasında bulunan Siirt ili yatırımlarının geçen yıldan 776 bin lira artış göstererek 19.333 lira olduğu belli olmuştur... Yine aynı haberde bu yatırımlardaki proje adları ve bunlar için ayrılan bütçe miktarı tek tek yazılmıştır. Milli eğitim, turizm, ulaştırma, enerji, sağlık, köy işleri, toprak su, müteferrik işlerden oluşan toplam 7 sektörün içinde en fazla bütçe milli eğitim için ayrılmıştır”²⁹⁷.

Yapılan yatırımların içinde en çok işlenen konu açılan fabrikalardır. Bu fabrikaların Siirt ekonomisindeki önemi vurgulanmıştır.

“Valimiz Sayı Şevket Güres'in yakın ilgi ve teşvikiyle özel teşebbüs tarafından kurulmasına teşebbüs edilen tuğla-kiremit fabrikası etrafındaki çalışmaların müspet bir yolda devam ettiği sevinçle öğrenilmiştir...”²⁹⁸

Şehirde bir yün ipliği fabrikasının kurulacağı bilgisi okuyucuya sunulmuştur.

“Milletvekilimiz M. Nebil Oktay'ın çabaları, Sayın Başbakan Ferit Melen'in müzaheretleriyle yıllardır hasretini çektiğimiz fabrika davasının adım adım hedefe

²⁹⁶ Mücadele, S. 600, 15 Şubat 1965.

²⁹⁷ Mücadele, S. 1225, 1 Mart 1965.

²⁹⁸ Mücadele, S. 608, 24 Şubat 1965.

*ulaşmakta olduğu büyük bir memnuniyetle izlenmektedir. Siirt'te bir yün ipliği fabrikası kurulması yolunda müspet rapor veren Devlet Planlama Teşkilatı'nın bu mütalaasından sonra fabrikanın Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planının ilk dilimi olan 1973 yılı icra planına alınacağı anlaşılmaktadır...*²⁹⁹

11 Aralık 1972, 2151 sayılı gazete haberinde ise Siirt'te meyan kökü, asfaltit karmaşık, hayvan yemi ve süt-tereyağı fabrikasının kurulacağına dair bilgi mevcuttur.

Fabrikalar konusunda gazetenin yaptığı haberler dönemin başbakanı olan Bülent Ecevit tarafından doğrulandığı gazetede paylaşılmıştır.

“Başbakan Sayın Bülent Ecevit bir sözlü soru önergesine verdiği cevapla fabrikalar konusunda gazetemizin verdiği haberleri doğrulamış, böylece Mücadele'nin de yüzünü aklamıştır.” Haberin devamında Ecevit'in imzasını taşıyan yazının tam metni paylaşılmıştır. Bu metnin bir kısmı şu şekildedir:

“Meyan kökü ürünleri tesisi konusunda bir yapılabilirlik araştırması 1973 yatırım programı ile Sümerbank Genel Müdürlüğüne görev olarak verilmiş, ancak bu tesisin mahalli tasarruflarla gerçekleştirilmesi olanaklarının ortaya çıkması ve bu amaçla mahalli bir müteşebbis grubunun teşekkülü üzerine söz konusu tesisin yapılabilirlik araştırması Devlet Planlama Teşkilatı tarafından öncelikle ele alınmıştır. Araştırma 1973 yılı içerisinde tamamlanmıştır. Mahalli müteşebbislerin bu projeyi gerçekleştirmesi yönündeki çabaları desteklenecektir...

Süt ve Mamulleri Tesisi 1974 yatırım programı ile gerçekleştirilme durumunda projenin toplam yatırım tutarı 13.500 TL olup 10 milyon TL 1974 yılı ödeneği olarak tahsis edilmiştir.

*Yem fabrikası 1974 yılı yatırım programında yer almaktadır. Projenin toplam yatırım tutarı 9 milyon TL ve 1974 yılı ödeneği ise 2,4 milyon TL'dir.”*³⁰⁰

Gazete çimento fabrikasının Siirt'te kurulması için çok çaba göstermiş. Cumhur Kılıççıoğlu bununla ilgili yaptığı araştırmayla ilgili ödül kazanmıştır.

²⁹⁹ Mücadele, S. 2133, 31 Temmuz 1972.

³⁰⁰ Mücadele, S. 2201, 25 Mart 1974.

“Basın Yayın Genel Müdürlüğünün İstanbul, İzmir, Ankara, dışındaki 64 il gazetecileri arasında düzenlediği Anadolu basını 1976 yılı özendirme yarışması neticelenmiştir. Gazetemiz Mücadele son üç yıldır kazandığı ödüllere bu yıl da bir yenisini katarak, 233 eser arasında katıldığı araştırma dalında Cumhur Kılıççıoğlu Siirt’e çimento fabrikasını kazandıran bilimsel incelemesiyle ikincilik ödülünü kazanmıştır...”³⁰¹

Siirt'teki işsizlik ve işçi sorunları ve bu konuyla ilgili yapılan çalışmalar gazeteyle şu şekilde yansımıştır.

“Çalışma bakanlığınca Siirt ilini ihata etmek üzere ilimiz merkezinde bir iş ve işçi bulma kurumu şubesinin ihdasına karar verdiği ve hizmete giriş tarihi bilahare bildirilecek olan sözü edilen şubenin kuruluş hazırlığına başlandığı memnuniyetle öğrenilmiştir. Böylelikle şehrimizde büyük bir felaket içinde bulunan işsizlerin yabancı memleketlere gitmeleri de sağlanmış olacaktır.”³⁰²

“Birkaç yıldır Siirt’i işkence kaskacı içinde sıkıştıran iktisadi yoklukların her gün biraz daha çoğalarak arttığı görülmektedir. Bilhassa şehir merkezinde bulunan işsizliğin önümüzdeki günlerde daha had safhaya gireceğinden korkulmaktadır. Buna sebep bazı resmi dairelerin işçi tenkisine mecburen başvurmalarıdır...”³⁰³

Türkiye ekonomisi ile ilgili haberler ise çok az işlenmiştir.

“İlgililerden alınan bilgilere göre Türk parasının dış piyasada süratle değeri düşmekte ve ancak bir kısım ülkelerde bugünkü durumunu muhafaza etmektedir. Son aylarda yapılan tetkiklerde paramız özellikle Ortadoğu ülkelerinde ve bir kısım Avrupa şehirlerinde değerinden yüzde dört kaybetmiştir. Ancak New York ve Frankfurt piyasalarında Türk parası bugünkü değerini muhafaza etmektedir...”³⁰⁴

“Avrupa Parlamentosu Genel Kurulunun 1967 yılı içinde yaptığı son toplantıda Türkiye’nin Ortak Pazar ile ilişkileri gözden geçirilmiş ve Türkiye- Ortak Pazar ortaklık anlaşmasının işleyiş şekli ele alınmıştır. Toplantı sırasında uzmanlar tarafından hazırlanmış bir rapor üzerinde tartışmalar olmuş ve Türkiye’deki fazla iş gücüne Ortak Pazar iş piyasasında öncelik tanınması talep edilmiştir. Genel kurulda cereyan eden

³⁰¹ Mücadele, S. 2136, 28 Şubat 1977.

³⁰² Mücadele, S. 734, 26 Temmuz 1965.

³⁰³ Mücadele, S. 2080, 8 Mart 1971.

³⁰⁴ Mücadele, S. 1301, 2 Haziran 1967.

görüşmeler sırasında Ortak Pazar- Türkiye ve ortaklık anlaşmasının hazırlık devresine intikalini sağlayacak hazırlıklara her iki tarafın kendi yönünden başlaması hususuna da değinilmiştir...”³⁰⁵

2.6. BELEDİYE HABERLERİ

Şehrin gelişmesinde belediyenin büyük öneme sahip olduğunu düşünen gazete, Siirt Belediye’si ile ilgili haberlere geniş yer açmıştır. Belediye’nin faaliyetleri, Belediye’ye yönelik yapılan eleştiriler, halkın Belediye’den beklentileri, Belediye’nin maddi kazanç ve kayıpları, Belediye çalışmalarının iyileştirilmesi için yapılan öneriler, Belediye’nin bir yıllık çalışma raporu gibi konular işlenen konulardır. Bunların dışında gazete belediye seçimleri ile ilgili haberleri de ayrıntılı bir şekilde işlemiştir. Gazete Belediye’nin hizmete yönelik ihmallerini sert bir şekilde eleştirmiştir. Gazetenin Siirt’in gelişmesine yönelik çabalarını burada da görmekteyiz.

2.6.1. Belediyeye İlgili Genel Haberler

Belediye meclisinin yaptığı toplantıları, aldığı kararları gazete okuyucuya sunmuştur.

“Belediye meclisinin kararıyla bazı cadde ve sokaklara yeni isimler verildi.” başlığıyla gazete Siirt’te bazı cadde ve sokaklara yeni isimler verildiğini duyurmuştur. Söz konusu bazı cadde ve sokak isimleri şöyledir:

- *“Eski Halkevi binası yanındaki Atatürk büstünden Kristal Palas oteli önüne kadar imtidat eden caddeye alışılmış olduğu veçhiyle Cumhuriyet Caddesi.*
- *Atatürk heykeli etrafındaki havuzlu meydana Atatürk Meydanı. Bu meydandan başlayıp vali konağı karşısına kadar uzanan bulvara Hürriyet Caddesi.*
- *Aynı meydandan Şeyh Davut Camisine kadar uzayıp Cizre yoluna kadar kavuşacak olan caddeye Doğan Caddesi*
- *Belediye pazar yerinden başlayıp Şirvan istikametinde uzayan asfalt yola, yollarımızın asfaltlanmasında emek ve hizmeti geçen Valimiz Şevket Güres’in ismine izafeten Güres Caddesi.*
- *Şehit Cengiz Topel Caddesi ile Güres Caddesini nihai noktalarında birleştiren asfalt yola Hastane Caddesi.*

³⁰⁵ Mücadele, S. 1485, 8 Ocak 1968.

- Tekel başmüdürlüğü ile Ziraat Bankası binaları yanından başlayıp Cengiz Topel Caddesine kavuşan yola Lise Caddesi.
- Postane binası yanından başlayıp Jandarma Er Eğitim Taburu karşısında Cengiz Topel Caddesine kavuşan yola Hami Efendi Caddesi.
- Ayinsalip çeşmesi altından başlayıp Algül ve Doğan Mahallelerinden geçen ve Cizre yoluna kavuşan caddeye büyük caddede büyük emeği geçmiş eski belediye başkanı Lütfü Kayra ismine izafeten Lütfü Kayra Caddesi.
- Askeri gazinosu karşısında Atatürk Caddesi'nden başlayıp Ziraat Bankası binasını solda bırakarak Erkek Sanat Enstitüsü önüne çıkan caddeye Bankalar Caddesi.
- Tekel başmüdürlüğü binası arkasından başlayıp Kızlar tepesine çıkan caddeye Koruluk Caddesi. ”³⁰⁶

“Siirt Belediye Meclisi perşembe günü olağanüstü bir toplantı yaptı. İstanbul, Konya Büyükşehir Belediye’leri ile Almanya’nın Münih Belediyesi’nin kardeş kabul edilmesini kararlaştıran Belediye Meclisi ayrıca başkanın eş ve bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerinin tedavi masraflarının ödenmesi, iş makinelerinin çalışma ücretinin tespiti, sözleşmeli avukat çalıştırılması ve vilayetçe saptanan Çiftçi Koruma Meclisi üyeleri seçiminin tasdiki gerçekleştirildi...”³⁰⁷

Belediye toplantıları dışında belediyenin bir yıllık çıkardığı çalışma raporları da gazetede sunulmuştur. Ancak bu raporlar her yıl verilmemiştir.

“1984 yılı içinde belediye zabıtasınca 1580 sayılı belediye kanununa göre umumun yiyip içmesine, taranıp temizlenmesine, eğlenmesine mahsus lokanta, kahvehane, han, hamam, otel, sinema ve emsali yerlerin, bu yerlerde satılan, kullanılan şeylerin temizliğine, uygunluğuna ve belediyece izin verilirken yönetmeliklerle tespit edilen kayıt ve şartlara riayet edip edilmediği tespit edilmiştir... Gıda maddeleri satan bakkal ve marketlerde yapılan denetleme sonucu bizce sağlığa zararlı gıda maddeleri toplatılmış

³⁰⁶ Mücadele, S. 691, 5 Haziran 1965.

³⁰⁷ Mücadele, S. 3010, 2 Mayıs 1994.

ve tahlile gönderilmiştir... İlimizde sıkıntısı baş gösteren kesme şekerin ilimize 40 tonluk tahsisi yapılmış ve halkımıza düzenli bir şekilde dağıtımı yapılmıştır... ”³⁰⁸

Belediyenin ihmalkârlığı ve bazı yanlış tutumları gazete tarafından eleştirilmiştir.

“Şehrin en işlek semtlerinden biri haline gelen spor sarayı ile belediye iş hanının ve İnönü İlkokulu’nun önü hayvan pisliğinden geçilmez bir hale gelmiştir... Öte yandan Eruh yolunda açıkta akan lağım sularının da şehri tehdit etmeye devam ettiği burada yem fabrikası inşaatını yapan müteahhit tarafından gazetemize bildirilmiştir. Gaflet uykusuna dalanları uyandırırız. ”³⁰⁹

“Su, elektrik, temizlik ve denetim konularında görülmemiş bir vurdumduymazlık içinde bulunan belediyenin mali imkânsızlıklar içinde kıvrandığı gerekçesiyle 3 yıldır iş yapmadan yatmasının da doğru olmadığı görülmektedir. Halen belediye emrine istimplâk ve yol yapımı için 1,5 milyona yakın ödenek geldiğine işaret eden yurttaşlar bu paranın çarçur edilmeden şehrin imarına harcanmasını istemektedirler. Gerçekte belediyede olmayan para ve imkân değil, bu şehre hizmet etme arzu ve gayretinin yokluğudur. ”³¹⁰

“Siirt Belediyesi’nin çok hatalı bir politikayla ekonomik ömrünü tamamlayan araçları kamu kuruluşlarından toplayarak makine parkını araba mezarlığına çevirmesi eleştirilmektedir. Siirt’teki bu hatalı uygulamaya karşılık Batman Belediyesi’nin elindeki eski araçları satarak yeni kamyon almaya uğraştığı öğrenildi. ”³¹¹

Belediye çalışmaları ile ilgili olumlu haberler de gazetede verilmiştir.

“Uzun bir müddetten beri görevini ifa etmeyen belediyenin nihayet harekete geçmesi piyasada elle tutulur bir ucuzluğun meydana gelmesine yol açmıştır. Daha evvel meşrubatlara yaptığı cesaretli müdahale ile bunların fiyatını bile ucuzlatan belediyenin, her gün tespit ettiği yaş meyve ve sebze fiyatlarında da eskiye oranla %10-60 arasında bir ucuzluk sağladığı memnuniyetle müşahede edilmiştir... ”³¹²

³⁰⁸ Mücadele, S. 2440, 13 Şubat 1985.

³⁰⁹ Mücadele, S. 2259, 15 Eylül 1975.

³¹⁰ Mücadele, S. 2333, 18 Temmuz 1977.

³¹¹ Mücadele, S. 2532, 1 Haziran 1985.

³¹² Mücadele, S. 2066, 7 Eylül 1970.

“Ankara’da dönen Belediye Başkanı Abdullah Bağış, çalışkan milletvekilimiz Mehmet Nebil Oktay’ın ilgi ve yardımlarıyla Siirt’in kanalizasyon davasının halli için İller Bankası’ndan 25 milyon sağladığını müjdelemiştir. Bu yıl 250 bin liraya projesi yapılacak olan şebekeye 1975 yılında 10 milyon, 1976 yılında da 15 milyon harcanacaktır...”³¹³

“Siirt Belediyesi 10 yıllık bir aradan sonra tekrar şehir içi otobüs seferlerine başlamıştır. Büyük bir ihtiyacı karşılayan otobüslerin aynı hatta değil ters istikametlerde sefer yapmaları arzulanmaktadır.”³¹⁴

Gazete haberlerinden belediye ile ilgili bazı ilkleri de öğrenmekteyiz.

“Siirt’te ilk köy belediyesi Kurtalan’ın Kayabağlar (Zokayt) köyünde kurulacaktır. Bu yoldaki bakanlar kurulu kararı da gelmiş olduğundan önümüzdeki 17 Eylül seçiminde teşkilat kurulmuş olacaktır...”³¹⁵

Gazete, halkın belediyeden beklentileri ve belediyede çalışan işçilerin hakları konusunda yetkililerin ilgisini çekecek haberler sunmuştur.

“Siirt Belediyesi’nde asgari ücretle çalıştığı halde belediyenin en çalışkan kesimini oluşturan 205 garibanın işine son verilmesi şehrimizde vicdanları sızlatmaya devam ediyor. Aralarında 18 yıldır bu statüde çalışan 10 çocuklu aile reislerinin bulunduğu temizlik işçilerinin tekrar işe alınması toplumun her kesimince istenmektedir. İlgilileri adil ve vicdani olmaya çağırıyoruz...”³¹⁶

“Geçen hafta 360 gramı 2500 liraya satılan ekmeğin gramajı 330’a indirilip 3500 liraya yükseltilmesi üzerine lokanta ve kebabçılar da bir porsiyon fiyatını 25 bin liraya çıkardılar... Piyasadaki anlaşılmaz keyfi zamlardan bütün temel gıdaların yanı sıra sebze ve meyveler de payını aldı. En büyük artış ise fıstıkta görüldü. Yeşil altının kilosu 120 binden satılıyor. Belediyenin serbest piyasa ekonomisiyle ilgisi olmayan bu başıboşluğa yasal önlemler alması isteniyor.”³¹⁷

³¹³ Mücadele, S. 2193, 28 Ocak 1974.

³¹⁴ Mücadele, S. 2271, 26 Ocak 1976.

³¹⁵ Mücadele, S. 1243, 27 Mart 1967.

³¹⁶ Mücadele, S. 3008, 18 Nisan 1994.

³¹⁷ Mücadele, S. 3010, 2 Mayıs 1994.

Belediyenin gelir ve giderleri gazetede işlenen konular arasında yer almaktadır.

*“Bugün kadar maddi sıkıntı içinde kıvranan Siirt Belediyesi geçen hafta milyoner olmuştur. Bilindiği üzere TEK’e (Türkiye Elektrik Kurumu) devredilen Botan santraline mahsuben belediyeye 5 milyonluk bir ödeme yapılmış bulunmaktadır. Bu paraların eski şehirde caddeler açılarak imar işlerine harcanması temenni edilmektedir.”*³¹⁸

*“Milletvekilimiz Mehmet Nebil Oktay seçim evresi başladığı yoğun faaliyet semeresini vermeye başlamıştır. Oktay’ın CHP il başkanlığına gönderdiği telgrafta ilimiz belediyelerine toplam 5 milyonluk yeni ödenek gönderildiğini bildirmiştir...”*³¹⁹

*“Gerekli kontrol ve denetimin eksikliği yüzünden ilimiz belediyesinin her ay su ve elektrik tahsilâtında yüz binleri aşan para kaybı olduğu iddia edilmektedir. Su ve elektrik sayaçları bozuk olan yüz binlerce vatandaşın keyfi harcama yaptığı, fakat çok cüzi bir ücret ödediği anlaşılmaktadır...”*³²⁰

2.6.2. Belediye Seçimleriyle İlgili Haberler

Belediye seçimlerinin yurt genelindeki yankıları değerlendirilmiştir. Seçimden önce partilerin aday listeleri, seçim öncesi ve sonrası çıkan olaylar, partilerin genel durumu gazetede haber konusu yapılmıştır. Seçim analizi yapan gazete tarafsızlığını korumaya çalışmış, bazı seçim analizinde mizahi bir dil kullanmıştır. Seçimlerle ilgili çizilen karikatürler ve seçim öncesi yapılan kamuoyu araştırması gazete haberlerinde yer almaktadır.

*“2 Haziran Türkiye’de “kanlı pazar” oldu. Çıkan hadiselerde 13 kişi öldü. Şehrimizdeki seçimler hadisesiz ve çok sakin geçti. Belediye’yi CHP kazandı. GP Türkiye’de en iyi neticeyi Güneydoğu’da ilk belediyeyi de Pervari’de aldı... Hakkâri’de GP, Bitlis’te AP, Bingöl’de CHP kazandı. Balıkesir ve Niğde dâhil bağımsızlar 122 belediye başkanlığı kazandılar. Gölcük’te seçimi kadın olan CHP adayı Saniye Altuncu kazandı. Haberin devamında Siirt ilçelerinin ve Türkiye’deki bazı ilçelerin seçim sonuçları verilmiştir.”*³²¹

³¹⁸ Mücadele, S. 2163, 2 Nisan 1973.

³¹⁹ Mücadele, S. 2333, 18 Temmuz 1977.

³²⁰ Mücadele, S. 2217, 12 Ağustos 1974.

³²¹ Mücadele, S. 1607, 3 Haziran 1968.

Bazı belediye seçimlerinde ise sadece Siirt ele alınmıştır.

“18 Nisan seçimlerinin Siirt’teki kesin sonuçları... Belediye başkanlığı seçimlerinde:

Kullanılan oy: 32730, geçerli oy: 29897, geçersiz oy: 2833

ANAP-2659, DTP-257, BBP-120, DSP-777, FP-2571, CHP-2316, LDP-49, DYP-9055, HADEP-11546, MHP-547.”³²²

“ANAP ço, yani gitti, yani rah... ANAP içinden vuruldu, SHP aradan fırladı, Refah partisi beklenen sürprizi yapamadı. Şehrimizde seçim sonuçları: DSP-398, SHP-5784, MÇP-167, RP-3776, DYP-1127, ANAP-4654. Şehir merkezinde hiçbir olay olmadı. Sason ve Pervari’de 2 kişi öldü, Erüh’ta 10 yaralı var.”³²³

Gazete bazı belediye seçimlerinin öncesinde Siirt’in ileri gelenleri ile görüşme yapmış ve onların seçimle ilgili düşüncelerini almıştır.

“Şehrimizin etkin simalarından Şeyh Muhammed Kazım Aydın’ın büyük oğlu Muğiziddin Aydın gazetemize bir nezaket ziyaretinde bulunarak babası ve ailesinin seçimlerde hiçbir parti ve adayı desteklemediklerini ve partiler üstü tutumlarını sürdürdüklerini açıklamıştır. Tek amaçlarının şehirdeki birlik ve kardeşlik havasının bozulmaması olduğunu belirten Muğiziddin Aydın hiç kimseye karşı tavır sergilemediklerini de belirtmiştir.”³²⁴

Gazetenin sahibi olan Cumhur Kılıçcıoğlu iki defa belediye başkanlığı için aday aday olmuştur. Kılıçcıoğlu’nun ilk adaylık girişimi 1977 yılında olmuştur. Bu süreçte İl Koordinasyon Kurulu sekreterliğini yapmaktaydı. CHP’den aday olan Kılıçcıoğlu hedeflerini geniş bir şekilde gazetede anlatmıştır. En büyük dayanağının hak ve halk olduğunu söyleyen Kılıçcıoğlu’nun seçim vaatleri şunlardır:

- *Dürüst dirayetli bir hizmet anlayışı ve öz yönetim,*
- *Her muslukta su, her ampulde ışık, her yuvaya sağlık,*
- *Hastaya doktor, yoksula aş, evsize konut, esnafa iş yeri,*
- *Her evin kapısına kadar odun ve kömür,*

³²² Mücadele, S. 3251, 26 Nisan 1999.

³²³ Mücadele, S. 2760, 27 Mart 1989.

³²⁴ Mücadele, S. 3001, 28 Şubat 1994.

- *Yeni imar hareketleri, pırıl-pırıl caddeler, tertemiz sokaklar,*
- *Çocuklara parklar, gençlere oyun sahaları, çalışan analara kreşler, yaşlılara huzur evleri,*
- *Arabaya garaj, yolcuya terminal, şoföre asfalt yolar,*
- *Ucuzluk bolluk, refah ve huzur,*
- *Beşikten mezara kadar her Siirtliye eşit hizmet*
- *100.000 nüfuslu modern bir Siirt.*³²⁵

1977 belediye seçimleri için Siirt'te sadece CHP'de ön seçim yapılmış ve Cumhur Kılıççioğlu seçimi kaybederek adaylığa veda etmiştir. Kılıççioğlu bununla ilgili gazeteye beyanat vermiştir.

*“... 6 Kasım günü 5 aday adayı arkadaş arasında yapılan ön seçimi az bir farkla kaybettim. Fakat bu arada çok şey kazandığımı ifade etmeliyim... Çalışmalarım sırasında en büyük desteği tabanı teşkil eden halk kesiminden aldım. Halkın içinden gelen bir halk çocuğu olarak mutluluğum sonsuzdur. Ömür boyunca bu mutluluğumu ezilen sömürülen ve ihmal edilen bu halkımla paylaşmak için hiç kimseye taviz vermeden inandığım yoldan tek başıma da kalsam yılıp geri dönmeyeceğim...”*³²⁶

Cumhur Kılıççioğlu'nun diğer adaylığı ise 1989 yılında DSP'den olmuştur. Bu seçime yönelik gazete tarafından bir kamuoyu araştırması yapılmıştır. Anket tekniğinin kullanıldığı bu araştırma sonucuna göre Cumhur Kılıççioğlu halkın adayı ilan edilmiştir. Kılıççioğlu'nun bu seçim için hazırladığı slogan ve şiir onun halkın adayı olmasını sağlamıştır. Sloganı: “Vallahi Memlekete Yarar”, şiiri ise:

Harama bakmayacak

Paraya tapmayacak

Hırsızlık yapmayacak

Bir başkan istiyoruz

Bu yükü kaldıracak

Olmazı olduracak

³²⁵ *Mücadele*, S. 2339, 29 Ağustos 1977.

³²⁶ *Mücadele*, S. 2348, 14 Kasım 1977.

Koltuğu dolduracak
Bir başkan istiyoruz

Sorunları bilecek
Yüzü her an gülecek
Halkını çok sevecek
Bir başkan istiyoruz

Tanısın sağı solu
Uzun olamasın kolu
Hizmet aşkıyla dolu
Bir başkan istiyoruz

Kimseyi takmayacak
Tepeden bakmayacak
Yan gelip yatmayacak
Bir başkan istiyoruz

Uyanık ayık olan
Halka halayık olan
Siirt'e layık olan
Cumhur'u istiyoruz³²⁷

Bu seçimlerde dikkatimizi çeken Bülent Ecevit'in 1977 yılı seçimlerinde CHP genel başkanlığı, 1989 yılı seçimlerinde de dönemin DSP genel başkanlığı yapmış olmasıdır. Her iki seçimde de Cumhur Kılıçcıoğlu belediye başkanlığı için bu partilerden adaylığını bırakmıştır. Seçim süreçlerinde Bülent Ecevit'e övgü yağdırıldığını ve onun hakkında olumsuz hiçbir haber yapılmadığını görüyoruz. Bu açıdan gazetenin Bülent Ecevit'ten yana bir tutum sergilediğini söyleyebiliriz. Her iki seçimlerde diğer partilerle ilgili çok az habere rastlanırken CHP ve DSP ile ilgili oldukça fazla haber görülmüştür ve bu haberler hep olumlu yönde olmuştur.

³²⁷ *Mücadele*, S. 2732, 15 Ağustos 1988.

2.7. İLANLAR VE REKLAMLAR

Gazete için önemli gelir kaynaklarından olan ilan ve reklamlar 1960'lı yıllarda çok fazla iken bunların 1970'li yıllardan sonra azalma olduğu tespit edilmiştir. Yapılan ilanlar içinde mahkeme, tapu, icra ilanları için sabit fiyat verilirken hususi ilanlar için pazarlık payı verilmiştir. İlan ve reklamların azalmasına yönelik olarak Cumhuriyet Kılıçcıoğlu ile yaptığımız 03.04.2017 tarihli görüşmemizde, sadece kâr amacı gütmediklerini ve Siirt'in geliştirilmesine öncelik verdiklerini dile getirmiştir. Reklamlar içinde en çok göze çarpanlar, yeni çıkan kitaplara yönelik reklamlar ve gazetenin basıldığı yer olan Yücel matbaasına yönelik yapılan reklamlardır. Kitapların tanıtımına yönelik yapılan reklamların çok olması, gazetenin kültüre ne kadar çok önem verdiğini göstermektedir. Aşağıda reklam ve ilan örneklerinden birkaç tane paylaşılmıştır.

“Belediyemiz bünyesinde münhal bulunan, aşağıda gösterilen kadrolara personel ihtiyacını karşılamak üzere hizmetlerinde belirtilen nitelik ve şartları taşıyanlar arasında 30.4.1993 Cuma günü saat 10.00’da belediye hizmet binasının düğün salonunda yapılacak sınavla personel alınacaktır...”³²⁸

“Batman eczanesi sahibi Türkay Törün tarafından bu yer eski kaymakamı Mustafa Yeni aleyhine yapılan hakaret ve kanuna aykırı olarak eczanesini kapatmaktan dolayı hakkında İl İdare Kuruluna tevdi kılınan soruşturma evrakı üzerine verilen 19.12.1963 gün ve 72 sayılı men’i muhakeme kararı, Memurin Muhakematı kanunun 5. maddesi gereğince müştekiye tebliği gerekmekte olup, bu konuda yapılan bütün arama ve araştırmalara rağmen adı geçen belirlen adreste bulunmadığı gibi ikametgâhının da meçhul olduğu tespit edilmiş... Müşteki Türkay Törün şikâyet konusu müspet suç maddelerini sübuta erdiremediğinden adı geçen sanık hakkında verilen yukarıda gün ve sayısı men’i muhakeme kararına ilan tarihinden itibaren bir ay içinde yetkili kurul nezdinde itirazda muhtar olduğu keyfiyeti ilanın tebliğ olunur.”³²⁹

“Ozan Özcan İter, Umut (1980) ve Sonsuz Suç (1981) yapıtlarından sonra üçüncü kitabı Uzansam Ellerime’yi de yayımladı. Şarköy’de basılan 57 sayfalık kitapta yer alan şiirlerin değişik bir yorum havası var. Yaşadığımız günlerin öncelikli sorunların

³²⁸ Mücadele, S. 2958, 19 Nisan 1993.

³²⁹ Mücadele, S. 468, 11 Eylül 1964.

irdeleyen Özcan İlter'in şiirleri bu açıdan aktüel kazanmış. Çoğu şiirlerini kişilere adayan Özcan İlter'in son şiirini de kendimize ayırıyoruz.

Bir gün aydınlıklar içinde uyanıvereceğiz

*Dünya dar gelecek dünyamızı dar edenlere ...*³³⁰

*“Halit Erkiletoğlu'nun Kayseri Tarihi, Şevket Beysanoğlu'nun Kültürümüzde Diyarbakır ve Cumhuriyet Kılıççioğlu'nun Her Yönüyle Siirt adlı kitapları Anadolu'da canlanan şehir tarihçiliğinin son ürünleridir.”*³³¹

*“Alanlara sorunuz öğreniniz ve Singer Buzdolabını tercih ediniz. Çamaşır derdiniz ancak Hoover Çamaşır makinesi ile halledilir.”*³³²

“Likidgazı görmeden karar vermeyiniz. Çünkü Türkiye’de yalnız likidgaz çift emniyetli ve otomatiktir. Likidgaz abonesini gazsız bırakmayan³³³ yegâne gazı bol olan müessesedir. Likidgaz evinizde korkusuz kullanacağınız gazdır.”

2.8. SİYASİ HABERLER

2.8.1. İç Politikayla İlgili Haberler

Siyasi konu olarak seçim süreçleri ön planda tutulmuştur. Partilerin siyasi politikaları, hükümet çalışmaları, Siirt’te kurulan partiler, Siirt milletvekilleri ve Siirt’e olan hizmetleri, Siirt’e gelen siyasiler, atanan valiler haber konuları arasında yer almaktadır. Siyasi haberler yansıtılırken seçilmişlerin Siirt için yaptıkları, yapmaları gerekenler ve Siirt’i ihmal ettikleri konular göz önünde tutularak bu kişilere yönelik eleştiriler yapılmıştır. Gazete sadece seçim döneminde siyasi haberlere yoğunlaştığı için siyasi ağırlıklı bir gazete olduğunu söyleyemeyiz. Daha önce yerel seçimlere değindiğimiz için bu bölümde değinilmeyecektir.

Siirt’te kurulan siyasi kuruluşlar ve faaliyetleri gazeteye şu şekilde yansımıştır.

“Siirt’te siyasi hayatımızda faal rol oynayan 3 partiden sonra 4. bir parti daha kurulacağı öğrenilmiştir. Şehrimizde kuruluş hazırlıkları devam eden bu parti Osman Bölükbaşı’nın Millet Partisi’dir. Malatya il başkanının çalışmalarıyla kurulacak bu

³³⁰ Mücadele, S. 2387, 3 Eylül 1984.

³³¹ Mücadele, S. 2957, 12 Nisan 1993.

³³² Mücadele, S. 472, 16 Eylül 1964.

³³³ Mücadele, S. 1086, 10 Eylül 1966.

partiye Siirt'i 946 demokratlarından eski milletvekillerimizden Cemil Yardım ile müteahhit Kasım Uyanık ve daha başka şahsiyetler de girecektir...”³³⁴

“Merkezi İzmir’de bulunan Türkiye Komünizmle Mücadele Derneği’nin Siirt şubesi, pazar günü Özgen sinemasında yapılan kongreyle kurulmuş ve başkanlığa Tevfik Atalay, başkan yardımcılığına Hamidin Aşan getirilmiştir...””³³⁵

Seçim öncesi ve sonrası şehirdeki seçim havası, yapılan hazırlıklar, haber konusu olmuştur. Bu süreç anlatılırken gazete seçimlere yönelik kanaatini de eklemiştir.

“Yıllardan beri halledilmeyen ve susuzlukla yolsuzluğun ızdırabını bir türlü dindiremeyen Siirt’in 10 mahrum ilçesinin önümüzdeki seçimlerde birleşerek kendi adayları için oy verecekleri öğrenilmiştir. AP ilçe teşkilatlarında esmeye başlayan bu hava çevrede büyük bir ilgi görmüş ve tasvip edilmiştir...””³³⁶

“Demokrasiye geçtiğimizden bu yana 20 yıldır Siirt’i kandıran politikacılar seçimlerin yaklaştığı bugünlerde tekrar su yüzüne çıkararak vatandaşlardan oy dilenmeye başlamışlardır... Evet, aziz Siirtli yıllardır ızdırabını görmemezlikten gelen bu politika cambazlarına yüz verme. Elinden alınan haklarına ses çıkarmayan, bu ızdırabını hatırlatacak zaman olarak seçim günlerini bekleyen koltuk düşkünlerinin gerçek niyetini tanı. Yüz verme... Aziz Siirtli hiçbir parti mülahazası gütmeden ve sadece bu sahipsiz memleketinin geleceğini düşünerek yılmadan ve korkmadan seni aldatanlara kanma, inanma ve gerçekten nasibini almayan vaatlerinin çürüklüğünü yüzüne vur haykır...””³³⁷ Bu haberde de görüldüğü gibi Mücadele, Siirt’i sahiplenici tavrını siyasi konularda da göstermiştir.

Seçim sonrası hem Siirt hem de Türkiye geneli kesin seçim sonuçları okuyucuya sunulmuştur.

“Büyük heyecanla beklenen milletvekili seçimleri bütün Türkiye’de AP’nin lehine tecelli ederken şehrimizde CHP biraz fazla almış fakat bilahare aradaki fark Eruh’tan gelen oylarla kapatılmıştır. Bilhassa AP’li şeyhlerin fazla sayıda bulunduğu Kurtalan, Beşiri, Batman, Sason ve Kozluk’ta AP’den çok sayıda oy alan CHP bu yerlerde şeyhleri

³³⁴ Mücadele, S. 627, 18 Mart 1965.

³³⁵ Mücadele, S. 1686, 3 Eylül 1968.

³³⁶ Mücadele, S. 650, 19 Nisan 1965.

³³⁷ Mücadele, S. 717, 6 Temmuz 1965.

hezimete uğratmıştır. Türkiye’de ise toplam oyların %53,5’ini alan AP tek başına iktidara gelmesi tahakkuk ederken CHP %29,1 oy alarak gerilemiştir. Küçük partilerde en iyi durumda olan Bölükbaşı’nın Millet Partisi’dir. YTP ise sadece merkezde çok iyi netice almış, ilçelerde ise çok altında oy aldığı görülmüştür... ”³³⁸

Kesin seçim sonuçlarından sonra kurulan hükümetin üyeleri, ne kadar güvenoyu aldıkları ve çalışma programları paylaşılmıştır.

“Başbakan Süleyman Demirel’in başkanlığında kurulan yeni hükümet programı evvelki gün AP meclis grubunda görüşülmüş ve milletvekilleri tarafından tasvip edilmiştir. Daima tenkitleri beklediğini söyleyerek bir konuşma yapan Başbakan Demirel “hizmette gönüllüyüm” diyerek sözlerini bitirmiştir. ”³³⁹

“Demirel hükümeti dün mecliste güvenoyu aldı. Kabul: 252, ret: 172, çekimser: 10”³⁴⁰

“Demirel hükümeti, milletçe ve meclis tarafından tasvip görmüş seçim beyannamesindeki ve hükümet programındaki işleri bir an evvel gerçekleştirmek için süratli bir çalışma devresine girmiş bulunmaktadır...”³⁴¹ Haberin devamında hükümet programı ayrı ayrı başlıklar halinde verilmiştir.

1987 yılında yapılacak olan referandum için gazete halkın nabzını yoklamış ve “evet” in çıkacağı tahminini yürütmüştür. Sonuçlar açıklandıktan sonra bu tahminin doğru çıktığı haberi verilmiştir.

“Referandumda tahminimiz doğru çıktı. “Evet”lerin çoğunlukta olduğu ilimizde en fazla “hayır”ı çıkaran Şirvan İlçe Başkanı Hüseyin Fehimoğlu en başarılı ANAP’lı olarak yankılar uyandırdı. ”³⁴²

Gazeteyi incelerken Siirt’te kadınların siyasi konumuna yönelik haberlere 1998 yılına kadar hiç rastlanmamıştır. Kadınlarla ilgili ilk siyasi haber 16 Şubat 1998, 3192 sayılı gazete haberinde görülmüştür.

³³⁸ Mücadele, S. 801, 12 Ekim 1965.

³³⁹ Mücadele, S. 821, 4 Kasım 1965.

³⁴⁰ Mücadele, S. 828, 12 Kasım 1965.

³⁴¹ Mücadele, S. 833, 18 Kasım 1965.

³⁴² Mücadele, S. 2700, 21 Eylül 1987.

“CHP Kadın Kolları Genel Başkanı Güldal Okuducu kadın devriminin Siirt’ten başlayacağını açıkladı. 21 Şubat’ta binlerce CHP’li kadının Siirt’te düzenlenecek bölge toplantısında bir araya geleceğini açıklayan Güldal Okuducu, partide kadınlara tanınan %25’lik kotanın da arttırılmasını isteyecek...”

“Siirt’te kadının adı yok” başlıklı haberde gazete “hiçbir parti son seçimlerde tek bir kadın aday göstermedi. Hatta hiçbir parti yönetiminde kadın üye bile bulunmamaktadır. Şu anda seçimle göreve gelmiş tek kadın yoktur” diyerek kadınların Siirt’te siyasetten uzak tutulduğunu göstermiştir.

Gazete siyasi haberleri sunarken Siirtli siyasiler ve idareciler ile ilgili paylaşmayı ihmal etmemiştir.

“Memnuniyetle haber aldığımıza göre Siirtli hemşehrimiz Münir Güney son tayinlerle Gümüşhane valiliğine tayin edilmiştir. Siirtli ilk idareci olma şerefini kazanan sayın hemşehrimizi kutlar, başarılarının devamlı olmasını isteriz.”³⁴³

“Cumhuriyet tarihimizin ilk Siirtli bakanı Mehmet Nebil Oktay. Hemşerimizin İmar ve İskân Bakanlığı kutlu olsun. Mehmet Nebil Oktay’ın bakanlığı haktır. Çünkü o Şark’ın yeni kartalı olacaktır. İlk beyanatını dün gece geç vakitte Mücadele’ye veren memleketsever hemşerimiz “bütün Siirt’e sevgi ve saygılarımı iletin” dedi.”³⁴⁴

12 Mart 1971 muhtırasından sonra Siirt’te sıkıyönetim ilan edilmiş, bununla ilgili bildiriler gazetede yayımlanmıştır.

“26 Nisan Pazartesi günü toplanan Bakanlar Kurulu, Milli Güvenlik Kurulu’nun da fikirlerini alarak bir ay müddetle sıkıyönetim ilan edilmiştir. Aralarında Siirt ilinin de bulunduğu bu illerde her çeşit toplantı ve gösteri yürüyüşleri yasaklanmış, bu illerde faaliyet gösteren Devrimci Gençlik Federasyonu, Ülkü Ocakları Birliği ve Devrimci Doğu Kültür Ocakları süresiz olarak kapatılmıştır...” Haberin devamında Tali Bölge Kumandanı Kenan Çoygun’un gönderdiği 1 numaralı tebliğ yayımlanmıştır.

“Şehrimiz de örfi idarenin nimetlerinden yararlanacak” başlıklı haberde gazete sıkıyönetimin olumlu yönlerini göstermeye çalışmıştır.

³⁴³ Mücadele, S. 891, 27 Ocak 1966.

³⁴⁴ Mücadele, S. 2165, 16 Nisan 1973.

“İlimizin bundan böyle halkın huzur ve sağlığını korumak yolunda örfi idarenin nimetlerinden yararlanmaya başlayacağı büyük bir memnuniyetle öğrenilmiştir. Tugay Komutanı Tuğgeneral Sayın Hüsamettin Sevensül’ün emirleriyle faaliyete geçirilen bir kontrol ekibinin yay kaldırımının işgaline son vereceği, kasapları denetleyeceği ve esnafın aşırı kârlarına set çekeceği, ayrıca talebelerin okul dışı durumlarıyla ilgileneceği ve halk yararına gördüğü her türlü tedbiri alacağı beklenmektedir...” Yine aynı sayfada Vali Fahri Centel’in eski köy isimlerinin kullanılmasını yasakladığı haberi yer almaktadır. Gazete valinin bu faaliyetini desteklemiş hatta resmi daire ve okul gibi yerlerde Arapça ve Kürtçe konuşulmamasını sağlamak üzere tedbir alınmasını istemiştir³⁴⁵.

2.8.2. Dış Politikayla İlgili Haberler

Dış politikayla ilgili haberler fazla olmamakla birlikte bu haberler daha çok Kıbrıs politikasıyla ilgilidir. Kıbrıs politikasını gazete yakından takip etmiştir. Bununla ilgili Türk basınından gelen haberler de gazeteye yansıtılmıştır. Dış ülkelerden Yunanistan ile olan ilişkiler ele alınmış, Kıbrıs politikasıyla beraber değerlendirilmiştir.

*“Türk, Yunan ve Kıbrıs hükümetleri arasında bulunan ittifak anlaşmasını Makarios tek taraflı bozmuştur. Bu hareket ve Makarios’un tekrar teftişe başlaması üzerine hükümetimizin ilgili devletlere bir nota vereceği açıklanmıştır.”*³⁴⁶

*“Dünya devletlerinin Atina’daki siyasi temsilcilerinin birbirlerine aktardıkları istihbarat ile hazırladıkları raporlarında “Yunanistan’ın 1965 yılında olağanüstü savunma masraflarına giriştiklerini” belirtmişlerdir. Bu masraflar, Kıbrıs’ta Türkiye’nin bir çıkartma yapması halinde Yunan ordularına verildiği bildirilen alarmla ilgili değildir. Siyasi gözlemcilerin ikazına göre bu masraflar, Yunanistan’ı bazı devletlere sipariş ettiği silahların karşılığıdır. Yabancı askeri ataşelerin raporlarında “Yunanistan’ın Kıbrıs ihtilafından meydana gelecek bir Türk çatışmasına karşı teknik silahlarla teçhiz yoluna girdikleri” belirtilmiştir...”*³⁴⁷

Kıbrıs politikası konusunda Mücadele Gazetesi kendi fikirlerini paylaşmış ve hükümeti eleştirmiştir.

³⁴⁵ Mücadele, S. 2106, 11 Ekim 1971.

³⁴⁶ Mücadele, S. 336, 7 Nisan 1964.

³⁴⁷ Mücadele, S. 888, 21 Ocak 1966.

“21 Aralık’tan beri Kıbrıs’ta ırkdaşlarımıza karşı girilen hukuk dışı ve gayri insani davranışlar, hükümetimizin çok hatalı politikası yüzünden ne yazık ki şimdiye kadar durdurulamamış ve her geçen gün yavru vatandaki kardeşlerimiz daha büyük işkenceye maruz bırakılmıştır. Milli şeref ve haysiyetimize hanel getirecek tehlikeli durumlar arz eden bu milli davamızın artık halledilmesini bekliyoruz... Topyekûn milletin desteğini kazanan son bombardıman hadisesinden sonra hükümetin tuttuğu tavizkâr politikayı tasvip etmiyoruz. Hükümet en kısa zamanda milletin istediği enerjik hareketi göstermeli ve Kıbrıs’ta sükûn ve emniyetin teessürü sağlanmalıdır.”³⁴⁸

TBMM’nin Kıbrıs politikasıyla ilgili yaptığı toplantılar gazetede paylaşılmıştır.

“Kıbrıs hakkında TBMM’de devam eden görüşmeler sona ermiş ve bu hususta gensoru açılması da 169’a karşı 198 oyla reddedilmiştir. Mecliste yapılan görüşmelerde partiler görüşlerini açıklamış, buna karşı da hükümet takip edeceği yolu bildirmiştir.

“Geçen haftadan beri devam eden TBMM’de ve senatodaki Kıbrıs görüşmeleri nihayet hükümeti harekete geçirmiş ve ciddi tedbirler almaya sevk etmiştir. Bu münasebetle dün akşam Cumhuriyet Senatosu’nda partilerin tenkitlerini cevaplayan Başbakan İsmet İnönü, Kıbrıs’a yiyecek ve ihtiyaç maddesi gönderileceğini bildirmiştir. Açıktan gönderilecek bu yardımlara mani olunduğu takdirde aşikâr bir saldırı addedileceğini bildiren İnönü, böyle bir tecavüzün buna göre mukabele göreceğini söylemiş ve durumun bütün dünyaya bildirildiğini söylemiştir...”³⁴⁹

Kıbrıs konusunda Yunanistan’la diplomatik görüşmeler uzun süre devam etmiştir. Ancak sorunun çözüme kavuşturulmaması üzerine Türkiye’nin Yunanistan’a sert bir nota gönderdiğini gazete bildirmiştir.

“Bütün askeri güçlerini sefere hazır duruma getiren Türkiye, harekete geçmek için Yunanistan’a verdiğimiz kesin uyarı niteliğindeki notaya cevabını beklemektedir. Buraya gelen bilgiye göre Yunanistan, Türkiye’nin talep ettiği haklı isteklerin cevabını hazırlamaktadır. Bir ilgilinin verdiği bilgiye göre, Türk notasında “bir gün ve saat tasrihi” yoktur. Ancak Türkiye, Yunanistan’a istediği şartların gerçekleştirilmesi konusunda verdiği notada, “bunların bir an önce yerine getirilmesini veya bir an önce

³⁴⁸ Mücadele, S. 461, 3 Eylül 1964.

³⁴⁹ Mücadele, S. 469, 12 Eylül 1964.

yerine getirileceğinin” cevabı nota ile Ankara hükümetine iletilmesini istemiştir... Bilindiği gibi Türk notasında Grivas’ın azledilmesi, 10 bin ila 20 bin arasında olduğu söylenen Yunan birliklerinin adadan çekilmesi ve silahsızlanmasının temini, Türk köylerine yapılan baskınlardaki zararın karşılanması gibi çok önemli maddeler yer almaktadır. Bu taleplerin belli başlılarını, askerini geri çekmemek, Grivas’ı oyalamak suretiyle idare etmek gibi anormal yollara başvuracak olursa adaya karşı Türk silahlı hareketine geçilecektir...”³⁵⁰

Kıbrıs davasında dünya kamuoyunun da Türkiye’yi desteklediği haberi verilmiştir.

“Yıllardan beri Rum ve Yunanlıların Kıbrıs’ta uyguladıkları insanlık dışı mezalim ve haksızlıklar son olaylarla tamamen su yüzüne çıkmış ve bütün tevil yollarına rağmen Türklerin çok haklı olduğu da ortaya konmuştur. Son hadiselerden geniş şekilde aydınlatılan dünya kamuoyu hemen hemen tümüyle Türkiye’yi desteklemektedir. Bütün radyo, ajans ve gazeteler müstakbel harpten Türklerin sorumlu tutulamayacağını belirtmekte ve gücümüzün üstünlüğü tebarüz ettirilmektedir. Bu arada radyoda bir konuşma yapan Pakistan Devlet Başkanı Mareşal Eyüp Han, Pakistan’ın Yunanistan’la yapılacak bir harpte sonuna kadar Türk kardeşlerine yardım edeceğini ve aynı safta savaşacağını açıklamıştır.”³⁵¹

“Şanlı ordumuzun Kıbrıs çıkarması şehrimizde engin bir bayram havası yarattı” haberinde Kıbrıs meselesinin Siirt’teki yankıları anlatılmıştır.

“Kıbrıs’taki anayasal düzeni bozarak soydaşlarımızın haklarına tecavüz eden Yunan cuntasının 15 Temmuz’da yeşil adada yaptığı darbe üzerine 20 Temmuz’da barışçı gayelerle Kıbrıs’a çıkan kahraman silahlı kuvvetlerimizin başarısı şehrimizde büyük bir sevinç yaratmıştır. Yurttaşlar devamlı olarak radyolarının başında yeni zafer haberleri beklerken, Kıbrıs’a gönüllü gitmek için şubeye müracaat ediyor, öte taraftan kurulan bir komite maddi olanaklar sağlanması için faaliyete geçiyordu. 2 saat içinde 50 bin lira toplayan komitedeki gençler “canımızla ve malımızla Türk silahlı kuvvetlerinin emrindeyiz” demişlerdir. Öte taraftan Siirt Valiliği de bir bildiri yayımlayarak zaruri gıda maddelerinin stok edilmesini ve yurttaşların ihtiyaçlarından fazla alışveriş

³⁵⁰ Mücadele, S. 1449, 22 Kasım 1967.

³⁵¹ Mücadele, S. 1452, 27 Kasım 1967.

yapmamasını istemiştir. Belediye başkanlığı da suni fiyat artışlarını önlemek üzere buğday, bulgur, makarna, şeker ve nebati yağ mevcutlarını tespit etmeye başlamışlardır.”³⁵²Haberin devamında Siirt’te bağış yapan kişiler ve yaptıkları bağış miktarları liste halinde verilmiştir.

Mücadele gazetesine Kıbrıs’ta askeri görevde bulunan Siirtlilerin yolladıkları mektuplar gazetede paylaşılmıştır.

Pilot Kıdemli Binbaşı Niyazi Çağ’ın mektubu:

“Muharebelerin her safhasını yaşamış bir insan olarak sizlere nakledeceğim birçok şey var. Bunun yanında subay, astsubay ve er olarak birçok evladı ile Kıbrıs’ta temsil edilen memleketim Siirt’e gazeteniz şahsında muhafaza edilmek ve hatıra olarak düşmanın kullandığı veya kullanmaya imkân bulamadan bırakıp kaçtığı mermi, kovan, kasatura gibi malzemelerden derlenmiş paketi ilk fırsatta göndereceğim.”

Keramettin Danış’ın mektubu:

“Şimdi Kıbrıs’tayım. Beşparmak dağlarının Lefkoşa tarafındayız. Yani eskiden Rumların elinde olup şimdi onlardan almış olduğumuz topraklarda ve mevzideyiz. Benim için hiç merak etmeyin. Sıhhatim çok iyidir. Sabah kalkıp akşam yatıyoruz. Yemekler çok iyidir ve boldur. Mutfağımız yanımızdır. Hep tavuk eti yiyoruz. Şimdi mektubu yazarken bir pikap dondurma geldi. Ben tam 2 tane yedim. Kıbrıs’a geldiğim için çok mutluyum. Çünkü Kıbrıs herkese kismet olmuyor.

Er Abdi Oğuz’un mektubu:

“Ben gönüllü olarak Kıbrıs’a gittim. Yaptığımız taarruz 4 saat sürdü. Düşmanı çok perişan durumlara soktuk. Düşman mevzileri 16 seneden beri betondan yapılmıştı. Her tarafı bırakıp kaçtılar. Adanın doğu, batı, kuzey cephelerini aldık. Bütün düşman güneyde mevzilenmiş bir taarruz daha olursa düşmanı istiklal savaşında olduğu gibi denize dökeceğiz...”³⁵³

23 Eylül 1974, 2223 sayılı gazete haberinde Siirtli Naci Varola’nın Kıbrıs’ta şehit olduğu haberi verilmiştir.

³⁵² Mücadele, S. 2214, 22 Temmuz 1974.

³⁵³ Mücadele, S. 2222, 16 Eylül 1974.

“Kıbrıs’ta ilk Siirtli şehit olma şerefini ikinci çıkarma sırasında kahramanca savaşan genç hemşehrimiz Naci Varola kazanmıştır. Ulus Mahallesi’nde bostancı İsa Varola’nın oğlu olan 20 yaşındaki ve 4 aylık asker bulunan Naci Varola’nın ön hatlarda kahramanca çarpışıp sayısız yerinden yaralandıktan sonra şehit olduğu öğrenilmiştir...”

Cumhur Kılıççioğlu ve Siirtli gazeteciler Kıbrıs’a gitmiş ve orada bulunan devlet yetkilileri ile görüşmüşlerdir. Kılıççioğlu ve Necati Mumay’ın bu seyahate yönelik izlenimleri gazetede paylaşılmıştır.

“Türk Basın Birliği’nin yavru vatan Kıbrıs’a düzenlediği inceleme gezisine katılan Cumhuriyet Kılıççioğlu ile Türk Haberler Ajansı muhabiri Necati Mumay Kıbrıs’taki gezileri sırasında Kıbrıs Türk Federe Devleti Başkanı Sayın Rauf Denктаş, Türk Barış Kuvvetleri Komutanı Korgeneral Sayın Vahit Güneri, Lefkoşa Sancaktarı Sayın Osman Başbuğ, Bayrak radyosu müdürü Sayın Hakkı Süha, Kızılhaç İrtibat Müdürü Sayın Behzat Aziz, Kıbrıs Türk Gazeteciler Derneği başkanı Özer Hatay’la görüşerek Kıbrıs’ın iç ve dış sorunları hakkında bilgi almışlardır... Girne, Omorfo, Magosa, Lefkoşa ve sayısız köyleri gezen heyet Beşparmak dağlarında da incelemeler yapmışlardır...”³⁵⁴

2.9. ULUSAL HABERLER

Mücadele gazetesi yerel bir gazete olmasına rağmen ulusal haberlere de yer ayırmıştır. Ulusal haberler içinde daha çok ekonomik ve toplumsal haberler yer almaktadır. Çeşitli illerden gelen haberler okuyucuya sunulmuştur. Ulusal haberler içinde yer alan politik haberlere önceki bölümlerde değinildiği için bu bölümde tekrar değinilmeyecektir.

Türkiye’de yaşanan bazı felaketler haberlere yansımıştır.

“Dün Amasya’da Türkiye’yi mateme boğan feci bir kaza olmuş ve linyit kömür ocaklarında meydana gelen bir infilak neticesinde 25 işçi ölmüştür. Ayrıca yerin 130 metre derinliğinde mahsur kalan 44 işçinin hayatından da ümit kesilmiştir. Kurtarma

³⁵⁴ Mücadele, S. 2290, 21 Haziran 1976.

ameliyesine ordu birlikleri de yardım etmektedir. Ayrıca Zonguldak'tan da yardım istenmiştir. Çalışma bakanı ve diğer ilgililer vaka mahalline gitmişlerdir."³⁵⁵

"Son haftalar içinde birbirini takip eden zelzeleler Bursa ve Balıkesir civarında bir felaket halini almıştır. Bilhassa Manyas civarındaki zarar çok fazladır. Radyo haberlerinden anlaşıldığına göre şimdiye kadar 20 kişi ölmüş, yüzlerce yaralı vardır. Binlerce evin yıkıldığı deprem bölgesinde çatlayan topraktan sıcak sular fışkırmıştır. Kızılay derhal vaka mahalline gitmiş, bakanlar ve valiler felaketzedelerin yardımına koşmuşlardır."³⁵⁶

"Erzurum iline bağlı Tekman ilçesinde baş gösteren kızamık hastalığı salgınında 5 gün içinde tam 106 çocuk ölmüştür. Erzurum-Tekman yolunun 2 metre karla kaplı bulunması yüzünden bu ilçeye gerekli sıhhi yardım yapılamamıştır. Bu arada aşı götürmek isteyen bir helikopter de havalar gayri müsait gitmesinden bu işi başaramamıştır. Karla kaplı bulunan yol karayollarınca temizlettirilmesine başlanmıştır."³⁵⁷

Doğu bölgesinde yapılan yatırımlar haber konularından olmuştur.

"Doğu bölgesinde inceleme gezisine çıkan Bayındırlık Bakanı Ethem Erdiñ, vilayet binasının balkonundan Tuncelililere hitaben bir konuşma yapmıştır. Bakan, AP'nin programında Doğu kalkınmasını ön plana aldığını belirtmiş, "bugüne kadar memleketin gelirleri hep Batı'ya harcanmıştı. Fabrikalar ve yollar artık Doğu için yapılacak" demiştir.

"Türkiye'nin en büyük enerji kaynağı olarak inşa edilecek Keban barajının ilk bölümü 1970 yılı ilkbaharında diğer üç bölümü de aynı yılın sonlarına doğru faaliyete geçmektedir. Devlet Planlama Teşkilatı başkanı Memduh Aytür'ün başkanlığında toplanan Keban Koordinasyon Kurulu, Keban inşaatının ortaya çıkardığı problemler konusundaki raporu incelemiştir."³⁵⁸

Türkiye ile ilgili yapılan çeşitli araştırmalar gazeteye şu şekilde yansımıştır.

³⁵⁵ Mücadele, S. 629, 20 Mart 1965.

³⁵⁶ Mücadele, S. 492, 9 Ekim 1964.

³⁵⁷ Mücadele, S. 608, 24 Şubat 1965.

³⁵⁸ Mücadele, S. 575, 11 Ocak 1965.

“Life mecmuasında 1968 yılında dünya ülkelerinin iktisadi durumu ile ilgili bir rapor yayınlanmıştır. İçinde bulunduğumuz yılın başında yapılan tahminler hilafına, sanayileşmiş ülkelerin beklenildiği kadar buhranlı bir devre geçirmediğini belirten raporda daha sonra aynı yıl içinde önemli veya önemsiz sarsıntılar geçiren ülkelerin durumu ele alınmakta daha sonra da 1969 yılında dünya ticaretinde kaydedilecek gelişmelerin sadece zengin sanayi ülkelerini değil aynı zamanda az gelişmiş ülkeleri de olumlu yönde etkileyeceği belirtilmektedir. Öte yandan raporda Türkiye’nin kalkınan ülkeler arasında %5 kalkınma hızıyla onuncu sırayı işgal ettiği de belirtilmektedir...”³⁵⁹

“Bir yabancı dergi tarafından yayınlanan istatistiklere göre, Türkiye suç işleme bakımından dünyada 19. yeri işgal etmektedir. Narkotik ve cinayet suçları yönünden Türkiye’nin dünyada 6. olduğu açıklanmıştır. Bu istatistiğe göre Türkiye’de 100 bin kişide 60 kişi hırsızlık suçundan mahkûm olmaktadır. Ayrıca memleketimizde 100 bin kişiden 5,1’inin katil olduğu ortaya çıkmıştır... Cinsel suçlar yönünden ise, Türkiye dünyada 12. gelmektedir. İstatistiğe göre cinsel yönden işlenen suç bakımından Batı Almanya dünyada birinciliği işgal etmektedir... Hırsızlıktan İsveç’in dünya birincisi olduğu açıklanmıştır...”³⁶⁰

“Erzurum, Ağrı, Kars, Erzincan, Muş ve Bingöl illerinde 4 milyon 500 bin kişi yaşamasına rağmen günlük gazete satışlarının 23 bin 500 dolayında olduğu bildirildi. Bölgede en fazla nüfusa sahip Erzurum’da günde 8 bin 500 gazete satılırken, Muş’ta bu rakam 1500 dolayında seyrediyor. Bölgedeki kültür müdürlükleri yetkilileri, gazete ve kitap satışlarının az olmasının sebebini “bölge insanının okuma alışkanlığının olmamasından kaynaklandığı “ şeklinde açıkladılar. Yetkililer, bölge insanının okuma alışkanlığını ekonomik ve okuma yazma oranının düşüklüğü gibi sebeplerin olumsuz yönde etkilediğini bildirdiler.”³⁶¹

2.10. BÖLGE HABERLERİ

Siirt’in Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde olmasından ötürü bu bölge ile ilgili haberler diğer bölgelere nazaran daha fazla işlenmiştir. Güneydoğu Anadolu’nun tanıtımı, toplumsal ve ekonomik faaliyetler gibi konular gazetenin haber konularından olmuştur.

³⁵⁹ Mücadele, S. 1750, 30 Aralık 1968.

³⁶⁰ Mücadele, S. 1758, 8 Ocak 1969.

³⁶¹ Mücadele, S. 2900, 10 Şubat 1992.

Gazete, Fehmi Elgin'in "Güneydoğu'dan Çizgiler" adlı yazısını paylaşmıştır. Fehmi Elgin çalışmanın başında bu bölgede doğup büyüdüğünü 24 yıl burada yaşadığını belirtmiştir. Bu çalışma bölgenin tanıtımına yönelik bir çalışma olmuştur. Güneydoğu'nun iklimi, coğrafyası, ekonomisi, toplumu, burada görülen sıkıntılar anlatılmıştır³⁶². Çalışma 24 sayıdan oluşmaktadır.

Güneydoğu'da yapılan yatırımlar ve bölgenin bu konuda ihmal edildiği gazete haberleri içinde yer almaktadır.

*"Bu yıl içinde yatırımları teşvik bürosu indirimi yapılmasına karar verilen yatırımların yarısı gene Marmara Bölgesi'ndedir. Bir yandan sektörler arası, öte yandan bölgeler arası dengeyi sağlamak hedefine yönelmiş bulunan ve yatırımların makine ve imalat sanayisine kayması, sermayedarın İç Anadolu Bölgesi'ne, Doğu Anadolu Bölgesi'ne kaydırması amacını güden yatırım indiriminden gene İstanbul ve çevresindeki yeni tesisler yararlanmıştır... Yatırım indirimi tutarının mukayesesi Güneydoğu'nun yatırımlar yönünden en geride ve Doğu Anadolu bölgesine kıyasla üçte bir oranında kaldığını göstermektedir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde 34 milyon liralık yatırım yapılması, bu teşvik tedbirinden Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne isabet eden kısmın yüzde bir bile olmadığını göstermektedir"*³⁶³.

M. Nebil Oktay'ın Doğu için araştırma isteyen önergesi gazetenin 26 Ocak 1970, 2045 sayısında yayımlanmıştır. Bu önergede de yapılan yatırımların yetersiz olduğu vurgulanmıştır.

"... Bu bölgeye kâr endişesi sebebiyle özel teşebbüs yatırım yapmaz devlet eliyle yapılan yatırımlar ise deve de kulak kabilindedir. Bu zihniyetin neticesidir ki bölgeler arasında Türkiye'de mevcut eşitsizlik ve çeşitli mahzurla tevlit etmekte olan sosyal adaletsizlik giderilmemekte her geçen yıl daha da artmaktadır. Vilayet merkezlerinin ve ilçelerinin köylerle olan irtibatları bir yana, illerin ilçeleriyle olan irtibatları dahi tam olarak sağlanmamıştır. Yılın altı ayında illeriyle irtibatları kesilen ilçelerimizin sayısı küçümsenmeyecek miktardadır..."

³⁶² Mücadele, S. 482, 28 Eylül 1964.

³⁶³ Mücadele, S. 1746, 25 Aralık 1968.

Güneydoğu'daki iller arasında daha çok Diyarbakır ile ilgili haberleri görmektediriz. “Diyarbakır Ziya Gökalp Üniversitesi kurulmalı” adlı haberde Diyarbakır'la ilgili ayrıntılı bir çalışma yapılmıştır. Diyarbakır'ın tarihi, coğrafi durumu, kültürü, eğitimi, sağlık durumu, ekonomisi bu çalışmada anlatılmış ve buranın bir üniversiteyi hak ettiği, şartların uygun olduğu belirtilmiştir³⁶⁴. Bu çalışma 4 sayıdan oluşmaktadır.

Sözü geçen üniversitenin ilk fakültesi tıp fakültesi olmuştur. Bununla ilgili bilgi “Ziya Gökalp Üniversitesi'ne ilk adım” adlı haberde verilmiştir.

*“Ziya Gökalp Üniversitesi'nin ilk nüvesini teşkil edecek olan Diyarbakır Tıp Fakültesi bugün büyük törenle hizmete açılacaktır...”*³⁶⁵

Diyarbakır'la ilgili diğer haberlerde şehrin tanıtımı, ekonomik gelirleri gibi konular işlenmiş, bazı haberlerde bu konulara yönelik eleştiri yapıldığını görmekteyiz. Yapılan eleştirilerden biri “Sur İçi Küncili Çörek, Dışı Pasta Diyarbakır” adlı haberde yer almaktadır.

*“Dünyanın en büyük ikinci surlarının bulunduğu tarih kokan kentimiz Diyarbakır ne yazık ki bugün yoksullukta da en zengin görünümünü koruyor. Akrepleri, yılanları dev karpuz ve kavunlarıyla ünlü Diyarbakır, akrep ve yılanlardan kurtulmuş ama kültürel etkinliğini de aynı oranda yitirmiştir. Süleyman Nazifleri, Ziya Gökalpleri, ve Cahit Sıtkılarıyla Türk edebiyatına mührünü basmış bu kentimiz şimdi âdem babaları ve sırtları muskalı başıboş delilerinin çokluğuyla dikkati çekiyor. Surları kadar en büyük tarihi varlığı Ulu Camii de bakımsızlık anıtı. Bu görkemli yapının bir bölümünün çayhane olarak kullanılması göze çarpan en büyük ayıbı...”*³⁶⁶

13 Eylül 1993, 2978 sayılı gazete haberinde Diyarbakır'ın bazı sorunları yazılmıştır. Bu haberde okul, hastane, işsizlik sorunu ve artık Diyarbakır'da hayvancılığın yapılamadığı, yatırımların birçoğunun yerine getirilmediği anlatılmıştır.

³⁶⁴ Mücadele, S. 1055, 10 Ağustos 1966.

³⁶⁵ Mücadele, S. 1765, 17 Ocak 1969.

³⁶⁶ Mücadele, S. 2660, 24 Haziran 1986.

1990 yılından önce Siirt'in ilçeleri olan Batman ve Şırnak'ın il olma durumu ile ilgili haberler gazetede yer almaktadır. Şırnak il olduktan sonra da bu ille ilgili haberler “ Şırnak'tan Haberler” başlığıyla birkaç yıl sunulmuştur.

“Son sayımda nüfusu şehir merkezinin iki katına yaklaşan Batman ilçesinin Siirt'ten ayrılarak müstakil bir il haline getirilme çalışmaları yavaş yavaş su yüzüne çıkmaya başladı. Nitekim önceki hafta Refah Partili belediye başkanının odasındaki çay sohbeti sırasında konunun şaka yollu gündeme getirilerek bir çeşit nabız yoklaması alındığı öğrenildi...”³⁶⁷

“Güneydoğu'daki son olaylarla Cudi dağı çevresinde bir il merkezinin oluşması konusu yeniden gündeme geldi. Daha çok seçim döneminde ortaya atılan ve bir süre tartışıldıktan sonra gündemden çıkan “Şırnak il olsun” yönündeki isteğin bir benzeri olarak yorumlanan teklifte başta Siirt milletvekilleri ve doğulu parlamenterlerin konuya sıcak baktıkları öyle gösteriyor ki Şırnak en kısa zamanda il konumuna sahip olacak...”³⁶⁸

“İki yeni ilimize yapılan atamalarla birlikte yeni ilçelerin kaymakamları belli oldu. Bu arada veli ve emniyet müdürlerinin atamaları hazırlığının bittiği, onaya sunulacağı öğrenildi. Şırnak'a Mardin vali vekili Mehmet Ali Karatekeli (halen Habur gümrükleri başmüdürlüğünde görevli) ve Adaklı kaymakamı Ali Sözen atandı. Batman vali yardımcılığına ise Uzundere kaymakamı Mahmut Kılıçdoğan atandı. Her iki ilin vali yardımcıları, Şırnak ve Batman'ın kamu teşkilatlanmasıyla ilgili ön çalışmalar yapacaklarını açıkladı...”³⁶⁹

2.11. SİİRT'İN SORUNLARIYLA İLGİLİ HABERLER

Siirt'in sorunları gazetenin üzerinde fazla durduğu konulardan biridir. Mücadele, Siirt'te sıkıntılarını, ihmal edildiğini ve geride bırakıldığını her fırsatta dile getirmiş ve yetkilileri sert bir şekilde eleştirmiştir. Siirt'in yol, su, elektrik, ekonomik, iletişim, eğitim, sağlık gibi konularda yaşadığı sıkıntılar haber konuları içinde yer almaktadır.

Şehrin çeşitli ihtiyaçları gazetenin ilk sayfalarında yer almıştır.

³⁶⁷ Mücadele, S. 2641, 6 Ocak 1986.

³⁶⁸ Mücadele, S. 2809, 2 Nisan 1990.

³⁶⁹ Mücadele, S. 2822, 16 Temmuz 1990.

*“Bir müddetten beri şehrimizde süre gelen gaz sıkıntısı derdi hâlâ çözülememiştir. Bu yüzden milletin gaz ihtiyacı gittikçe artmaktadır. Halk, ilgililerden bu duruma bir çare bulmaları için yardım beklemektedir.”*³⁷⁰

“Kış aylarına yaklaştıkça şehirde odun sıkıntısının da arttığı görülmektedir. Sıkıntıyı bertaraf etmenin tek çaresi tekrar köylü pazar satışına müsaade edilmesi ve köylü yurttaşların şehre yük odun getirmeleridir.”

*“Pahalı oluşu nedeniyle yurttaşların başlangıçta iltifat etmedikleri Zonguldak kömürü de dün bitti. Bankaya talimat verilmediğinden kömür için para yatırıp sahaya gidenler “yok” yanıtıyla karşılaşınca hem donacaklarına hem de zamanlarının harcanmasına öfkelenmişlerdir. Şehrimizde yakacak sıkıntısı ciddiyetini korurken yapılan aksi açıklamalar gülüşmelere yol açıyor.”*³⁷¹

Siirt halkının ihmal ve ekonomik sıkıntılar yüzünden bazı gıda maddelerini edinmede sıkıntı yaşadığı “Siirt’te fakirin anası ağlıyor” haberinde dile getirilmiştir.

*“Şehrimizdeki ekonomik bunalımın yanı sıra belediye ilgililerinin vurdumduymazlığı yüzünden fakirin anası her gün biraz daha ağlamakta ve yaşantısı zorlaşmaktadır. Son haftalarda margarin ve şekerin ortadan sırta kadem basması ve karaborsada çok fahiş fiyatlarla satılması fakirin belini büken yeni bir etken olmuştur. Margarin ve şeker sıkıntısından ayrı olarak bilhassa cumartesi ve pazar günleri siyah ekmek çıkarmaları bu mübarek günlerde halkı daha da infiale sürüklemektedir...”*³⁷²

Siirt’in bazı ilçe ve köylerinde elektrik sıkıntısı olmuştur. Bu ilçe ve köylerin elektriğe kavuşturulması ile ilgili haberler okuyucuya sunulmuştur.

*“Eruh’a medeniyetin “m”si girdi. Evvelki gece büyük mahrumiyetler içinde bulunan Eruh ilçesinde faaliyete geçen Orman İşletmesi’nin elektrik jeneratörü ilçede bir bayram havası yaratmıştır. Eruh caddelerini nura boğan elektrik ışığı altında bütün ilçe halkı gece yarsına kadar şenlik yapmıştır...”*³⁷³

³⁷⁰ Mücadele, S. 514, 31 Ekim 1964.

³⁷¹ Mücadele, S. 2454, 1 Mart 1985.

³⁷² Mücadele, S. 2223, 23 Eylül 1974.

³⁷³ Mücadele, S. 549, 11 Aralık 1964.

“Siirt’in büyük ilçelerinden biri olan Şırnak’ın elektrik tesisi için Şırnak Belediye’sine İmar ve İskân Bakanlığı’nda 350 bin liralık bir tahsisat ayrıldığı haber alınmıştır.”³⁷⁴

“Şehrimize geldiği günden beri Siirt köylerini en kısa zamanda yol, su, okul ve elektrige kavuşturmak yolunda sarsılmaz bir azim ve gayretle çalışan enerjik valimiz M. Turan Bayezit tarafından yılların hayali gerçekleştirilmiş ve Siirt’in 1086 köyünden biri olan Bağtepe köyü çarşamba günü medeniyetin nuruna kavuşarak tek ve yegâne elektrikli köyü unvanını almıştır...”³⁷⁵

Toplumsal alanda çıkan sorunlar ve bu sorunların çözülmesine yönelik haberler gazete tarafından işlenmiştir.

“Son zamanlarda şehir içinde artan ahlaksızlık olayları konusundaki haklı ikazımıza ilk tepkiyi belediye başkanımız Edip Turhan göstermiş, endişemize iştirakle kendi yönünden gerekli bütün yardımları esirgemeyeceğini ifade etmiştir. Sayın Turhan’ın bu yerindeki hassasiyetine diğer ilgililerin de katılmasını bekleriz...”³⁷⁶

“Siirt’te öyle şeyler olmakta, işitilmekte ve görülmektedir ki insanın aklına ister istemez “Acaba Siirt’te bazı kanunlar tatbik edilemez mi?” sorusu çöreklenmektedir. Örneğin geceleri 12 yaşından küçük çocukların sinemalara, kahvelere gitmesi kanun ve yönetmeliklerle yasaklanmasına rağmen bu yaştan daha küçük hatta ilkokula devam eden tıfıl çocukların bile bu gibi yerlerde görünmeleri bu iddialara hak kazandırmaya yetmektedir...”³⁷⁷

“Evvelki pazar günü ilimizde yapılan genel sayım geçen yıllara oranla laubali geçmiş, belediyenin numaralandırma işlemini eksik ve hatalı yapması yüzünden birçok evlere sayım memurları uğramamış ayrıca sokağa çıkma yasağının ciddiyetle uygulanmadığı müşahade edilmiştir. Bu yüzden sayım işlemleri pazartesi günü de sürdürülmüş ve neticede şehir nüfusu 35.642 olarak tespit edilmiştir. Bucak ve köylerin 18.954’e çıkan nüfusuyla şehir ve merkez köyle nüfusu 54. 596’ya ulaşmıştır. Tillo bucağında 3 bin kişinin yazılmadığı, bu yüzden de 5125 olan nüfusun 2518’e düştüğü görülmüştür...”³⁷⁸

³⁷⁴ Mücadele, S. 633, 25 Mart 1965.

³⁷⁵ Mücadele, S. 2203, 8 Nisan 1974.

³⁷⁶ Mücadele, S. 809, 21 Ekim 1965.

³⁷⁷ Mücadele, S. 1772, 6 Şubat 1969.

³⁷⁸ Mücadele, S. 2264, 3 Kasım 1975.

Dış basının Siirt hakkında yaptığı olumsuz haberlere gazete tepki vererek Siirt'i sahiplenmiştir. "Siirt'i hiç kimse kötüleyemez" haberinde bu tepkinin bir örneğini görüyoruz.

“ Diğer vilayetlere nispetle asayiş yönünden hiç de kötü durumda olmayan Siirt'i büyük gazetelerin çıkarları uğrunda tam bir ahşet diyarı haline getirdikleri görülmektedir. Son olarak gazetecilik ahlakını 25'er kuruluştan ibaret olduğunu sanan büyük bir gazete aslı astarı olmayan iddialarla tekrar Siirt'e bühıtan etmektedir. Bu yalan haberlere artık bir son verilmesi yolunda hükümetin ve basın ahlakının harekete geçmesini bekliyoruz. ”³⁷⁹

Gazete bir yazı serisinde toprak, su yönünden Siirt'in tüm ilçelerinin durumu ve ihtiyaçlarını tek tek ele alıp yazmıştır. Bu yazı serisi 26 Mayıs 1965, 685 sayılı gazete haberiyle başlayıp 5 sayıdan oluşmaktadır.

30 Aralık 1969, 2039 sayılı gazete haberinde dönemin valisi Ali Suat Etemoğlu'nun Siirt'in temel sorunlarını ele alarak hazırladığı muhtıra yayımlanmıştır. Bu muhtıra bütün bakanlık, senatör, genel müdürlük ve milletvekillerine gönderilmiştir. Etemoğlu bu muhtırada Siirt'in genel durumu hakkında bilgi vermiş ve Siirt'in yıllarca ihmal edilen bir il olduğunu yazmıştır. İhtiyaçların çok birikmiş olmasından ötürü yapılan yatırımların yetersiz görmüştür. Siirt'in yol, okul, su, ekonomi, idare, sağlık gibi alanlardaki sorunlar ve bu alanlardaki eksikliklerin giderilmesi için genel istekler belirtmiştir.

Siirt sorunlarıyla yakından ilgilenen dönemin Siirt milletvekili M. Nebil Oktay'ın bu konuyla ilgili meclise sunduğu önergeler de gazetede yayımlanmıştır. Bunlardan biri 27 Temmuz 1970, 2064 sayılı gazete haberinde yer almaktadır. Oktay bu önergesinde Siirt'in su sorununa değinmiştir. Siirt köylerinin %90'ının sudan mahrum olduğunu, birçok köyün içme sularını uzaktan taşımakta olduğunu, bu imkândan bile mahrum olanların zararlı kuyu ve su birikintilerinden istifade ile ihtiyaçlarını karşıladığını anlatmıştır. Bölgenin su ve enerji ihtiyacının giderilmesi için Pervari ilçesinde yapılmasına karar verilen Bidar barajının yapımından vazgeçildiği konusunda

³⁷⁹ Mücadele, S. 830, 15 Kasım 1965.

haber aldığını, bu haberin doğruluk payı varsa bunun hata olduğunu bölgenin böyle bir baraja ihtiyaç duyduğunu bildirmiştir.

Siirt için önemli şahsiyetlerden biri olan dönemin Ankara milletvekili Sururi Baykal da memleketi Siirt'in sorunlarıyla ilgilenmiş ve bakanlığa Siirt'in sorunlarını bildirmiştir. Gazete bu sorunları ve Sururi Baykal'a bu konuyla ilgili gönderdiği cevapları yayımlamıştır. Baykal, ekonomik sorunlar üzerinde durmuş. Ayrıca eğitim, yol, hastane sorunlarını da bildirmiştir³⁸⁰.

Gazete Siirt'in sorunlarını kendisi de milletvekillerine iletmış ve çözüm için çağrıda bulunmuştur. 16 Haziran 1980, 2345 sayılı gazete haberinde Siirt'in sorunları madde madde bildirilmiştir. Bunlar:

- *Siirt ili kalkınma için seçilen 7 pilot il arasından alınıp Kastamonu getirildi. Ayrıca Köy İşleri Bakanlığınca planlanan öncelikli bölgeler arasında da Siirt bulunmuyor. Bu konuda girişimleriniz oldu mu, durum gerçek midir?*
- *Türkiye kömür işletmelerinin ilimizde şube açma işlemleri ne oldu? Cizrelilerin baskısı üzerine bu işten vazgeçilmesi doğru mudur? Halkın sabırsızlıkla beklediği bu müessese ne zaman kurulacak?*
- *Dicle üzerinde kurulacak Ilısu barajı çalışmalarının şehrimiz yerine Mardin'den yönetilmesinde politik bir etken olmuş mudur? DSİ (Devlet Su İşleri) 10. Bölge Müdürlüğünce ihaleye çıkarılacak barajla ilgili olarak hemşerilerimize etraflı bilgi vermek durumunda mısınız?*
- *Bütün yollarımız dökülüyor. Yıllardır ihmal edilen asfalt programının sonuçlandırılması için şimdiye kadar ne yaptınız?*
- *Asırlardır özlemi duyulan demiryolu ebediyen unutuldu mu?*
- *Şirvan'da bakır işletmesi kurulacağına Ergani'ye taşımacılık mı yapılacak?*

Gazete, Siirt'in sorunlarının çözülememesinde Siirt'in yöneticilerinin de payı olduğu görüşündedir. Bu yüzden yöneticileri kimi zaman sert bir şekilde eleştirmiştir. "Siirt'in en büyük eksiği yetenekli yöneticidir" başlıklı haberde bunun bir örneğini görmekteyiz.

³⁸⁰ Mücadele, S. 2651, 31 Mart 1986; Mücadele, S. 2655, 5 Mayıs 1986.

“Yer altı ve yer üstü zenginlikleriyle gelişmeye her alanda aday olan ilimizin devletin tanıdığı hiç de küçümsenmeyecek olanaklara rağmen bir türlü gerekli atılımı yapamayarak yerinde saydığı yadsınmaz bir gerçektir. Bize göre en başta gelen yetenekli yöneticilerden yoksun bırakılışımızdır. Yani un var, şeker var fakat yapacak usta yok. Siirt’in tecrübesiz, gösteriş meraklısı ve yasaları uygulamamayı marifet sayan çağ dışı zihniyetlerle bir adım ileri gitmeyeceği ortadır...”³⁸¹

Siirt’in sorunlarına yönelik diğer gazetelerin de fikirleri paylaşılmıştır. 11 Eylül 1989, 2780 sayılı gazete haberinde Siirt gazetesinin bu konuyla bir haberi yayımlanmıştır.

“Bölgemiz neden geri kaldı? Sorusuna verilebilecek çok cevaplar bulunabilir. Ancak, bizce bu bölgenin geri kalışının baş sorumlusu şeyhzade ve ağazadelerdir. 1950’li yılların öncesinde Türkiye’de tam bir demokrasi fikrinin yerleşmiş olduğunu iddia etmek oldukça güçtür. Türkiye 1950 öncesi her ne kadar ismi “Cumhuriyet” olan bir idareyle yönetilmekte idiyse de yönetimin asıl şeklinin “diktatörlük” esasına dayalı olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz... 1950’li yıllarda esmeye başlayan demokrasi rüzgârıyla birlikte bölgemizde de kıpırtılar belirmiş ancak bu defa da oy kaygısına düşen siyasi partilerin oy potansiyelleri var diye şeyhzade ve ağazadelere yönelmeleri, bölgenin geri kalma sürecini uzattıkça uzatmıştır... Şeyhzade ve ağazadeler uğruna, TBMM’de gün gelmiş önündeki yazılı metinde yemin dahi yapamayan kişiler bölgemizin temsilcisi sıfatını taşımışlardır. Milletin cahilliğinden istifade eden şeyhzade ve ağazadeler, saltanatlarının sürdürülmesi için elbette bu bölgenin kalkınmasını, bilinçlenip aydınlanmasını istemezler. Çünkü bilirler ki bölge halkının tümünden bilinçlenip aydınlandığı gün, pabuçları dama atılacak ve onlara gerçek değerlerinin üzerinde bir değer olmayacaktır. 20. asrı gerilerde bıraktığımız bu yılda memnuniyet verici bir gelişme var. Yöre halkı şeyhzade ve ağazadelere rağmen yavaş yavaş gerçekleri görmeye başladılar. Kendilerini geri bırakan sebeplerin başlarında bu müesseselerin geldiğinin artık idrak ediyorlar... Artık bölge halkı yıllardır sırtında taşıdığı şeyhzade ve ağazade kamburunu atabilmelidir. Bunun vakti de zamanı da gelmiştir.”

³⁸¹ Mücadele, S. 2685, 16 Mart 1987.

2.12. ASKERİ HABERLER

Askeri konularla ilgili haberler gazetede fazla yer almamaktadır. Mevcut haberler içinde şehit haberleri, askeri başarılar, törenler, ödüller, yenilikler gibi konular bulunmaktadır.

“Şehrimizde 43. süvari alayı yapılan bir tenkisatla piyade alayı haline getirilmiştir. Süvari alayındaki hayvanların büyük bir kısmı sevk edilmiştir.”³⁸²

“Eruh ilçesi Tünekpınar jandarma karakoluna çığ düşmesi sonucu 23 er şehit düştü.”³⁸³

“15 Ağustos 1984 tarihinden beri bölgemizde sürdürülen iç güvenlik harekâtında üstün başarı, fedakârlık ve cesaret gösteren Siirt garnizonunun kahraman mensuplarından 14 subay ve astsubaya salı günü törenle altın, gümüş ve bronz madalya takıldı...”³⁸⁴

Siirt'teki ilklerle ilgili yazıyı bu bölümde de görmekteyiz.

“Şehrimizin yetiştirdiği güzide kıymetlerden Kurmak Albay Fuat Yılmaz Tuğgeneral olmuştur. Geçen yıl Kıbrıs Değiştirme Birliği Komutanlığı yapan ve halen Genel Kurmay'da görevli bulunan Fuat Yılmaz'ın paşalığı Siirt'te büyük bir memnuniyet uyandırmış ve herkes için bir iftihar olmuştur. Böylelikle Fuat Yılmaz şanlı ve şerefli ordumuzda ilk defa general olan Siirtli unvanını da almış bulunmaktadır...”³⁸⁵

Gazete, okuyucu mektuplarını baz alarak jandarmanın bazı vatandaşlara dayak attığına dair bazı haberler yayımlamıştır.

“... Baykan'ın Millo köyünden iki köylü kazadan yorgun dönerlerken köye yakın bir yerde iki jandarma erine rastlamışlar. Erler köylülere otu yüklenip karakola götürmelerini söylemişler. Onlar da akşamüstü tekrar on beş kilometrelik yolu dönmeyiz demeleri üzerine iki er her iki köylüyü döverek kafalarını kırıyorlar. Yaralı iki köylüyü üstelik karakola getirip nezarete attılar... İlgililerin Baykan jandarma karakoluna dikkatlerini çekerim. S.G. Baykan.”³⁸⁶

³⁸² Mücadele, S. 829, 13 Kasım 1965.

³⁸³ Mücadele, S. 2899, 3 Şubat 1992.

³⁸⁴ Mücadele, S. 2658, 26 Mayıs 1986.

³⁸⁵ Mücadele, S. 2101, 30 Ağustos 1971.

³⁸⁶ Mücadele, S. 728, 19 Temmuz 1965.

Bu haberle ilgili valilik tarafından yapılan açıklamayı gazete yayımlamıştır.

“... Baykan ilçesi jandarma birliğinden bir süvari erinin, birliğe ait otların karakola götürülmesi için Günbuldu köyünden Şirin ve Kâmil isimli iki şahıstan yardım istemesi esnasında, köylülerin birbiriyle Kürtçe konuşmalarını kendisine hakaret şeklinde anladığından aralarında bir münakaşa olduğu, başka bir er tarafından karakola götürülen adı geçenlerin jandarmalar tarafından karakolda dövüleceğini zanneden aynı köyden iki şahsın karakol komutanı Üst Çavuş Remzi Yüksel’e müracaatları ile karakola gidildiğinde her iki şahsın karakolda herhangi bir kimse tarafından dövülmediklerinin ve hatta nezarete atılmayıp nöbetçi jandarma erinin yanında oturtulmuş olduğu Baykan Kaymakamlığının 6.8.1965 gün ve kalem 189 sayılı yazısından anlaşılmıştır. Şevket Güres Siirt Valisi”³⁸⁷

Bu haberden sonra da jandarma dayığı ve baskısı ile ilgili birkaç habere daha rastlanmıştır.

“İlimizin Erüh ilçesine bağlı Sağırsu köyünde bir öğretmen var. Adı Bayram Çatal. Bu öğretmen geçen yıl aynı ilçenin on saat ilerisindeki korkunç dağlar üzerindeki Aval köyünde başarı ile çalışmıştır. Fakat hasta olduğu için Siirt’e birazcık yakın bir köy istedive ilgililer isteğini yerine getirdiler. Yani Sağırsu köyüne atadılar. Ne var ki bu köyde görevi için çalışan halka örnek bir insan olan, okuyan ve okutan Bayram Çatal’a duyduğumuza göre köyün karakolunda çavuşluk yapmakta olan biri ve emrindeki jandarmalar tarafından bağlanarak saatlerce dayak atılmış ve dayığı yedikten sonra yaya olarak can korkusu ile kendini Siirt’e zor atmıştır...”³⁸⁸

“ Siirt milletvekili Kemal Birlik jandarmanın bölgede terör estirdiğini, Kürtlere baskı yaparak Kürtçe konuşmalarını engellediğini ileri sürdü. Eleştirileri dinleyen Başbakan Özal “Vatandaş Kürtçe kasetini dinlesin, lisanını da konuşsun. Türkçe bilmiyorlarsa tabi ki kendi lisanıyla konuşacak. Derdini başka nasıl anlatacak. Zorla dil değiştiremeyiz” dedi.”³⁸⁹

Körfez savaşı ve Siirt’teki yankısı ile ilgili birkaç haber gazetede yer almaktadır.

³⁸⁷ Mücadele, S. 753, 17 Ağustos 1965.

³⁸⁸ Mücadele, S. 1236, 13 Mart 1967.

³⁸⁹ Mücadele, S. 2765, 1 Mayıs 1989.

*“Irak’ın Kuveyt işgaline son vermek için müttefik kuvvetlerin yaptığı yoğun bombardımana rağmen kesin neticenin alınmaması çeşitli söylentilere yol açtı. Vatandaşlar, hayali ihracatı örnek göstererek “Sakin yapılan havalı bombardıman olmasın” diye sormaktan kendini alamıyor.”*³⁹⁰

“Güneş gazetesi, Doğu ve Güneydoğu ile güneydeki bazı illere gönderilen gaz maskesi sayılarını açıkladı. Bu habere göre şehrimize gönderildiği anlaşılan 2000 maskenin biran evvel dağıtılması isteniyor. En azından maskelerin ihtiyaç halinde nasıl kullanılacağına öğretilmesi için çalışmalar yapılmasını hatırlatıyoruz...”

*Savaş endişesiyle ve yaratılan panikten hızlanan göçün şehrimizde tamamen durduğu ve herkesin evine kapandığı anlaşıldı...”*³⁹¹

*“Siirt valisi Naci Parmaksız, Körfez krizi nedeniyle Şırnak’ta stok edilen ilaçlardan 1 milyar değerinde tutan bir kamyon ilacı Siirt’e getirdi...”*³⁹²

2.13. GÜVENLİK VE ZABITA HABERLERİ

Bölgede halkın güvenliğini tehdit eden kişi ve olaylar bu bölümde ele alınmıştır. Eşkıya, soygun, cinayet, kavga gibi konular işlenen haberler arasında yer almaktadır. Bu olaylar daha çok 1960’lı yıllarda vuku bulmuştur. 1970’li yılların başlarından itibaren eşkıya olayları ile ilgili haberler epey azalmıştır. 1980’li yıllardan itibaren gazetede herhangi bir eşkıya haberine rastlanmamıştır.

Yörede kan davaları yüzünden ortaya çıkan kavgalar ve çeşitli sebeplerle işlenen cinayetler ile ilgili haberler gazetede sunulmuştur. Kan davaları da daha çok 1960’lı yıllarda vuku bulup bu konuyla ilgili haberlere çok az rastlanmıştır.

*“Cumartesi günü Pervari’de kan davası yüzünden bir cinayet işlenmiş ve tabancayla iki kişi öldürülmüştür. Senelerce evvel katilin babasını öldüren Pervari AP başkanı Zübeyir Bilen ile İsa Acar 15 yaşlarındaki Ağnur Narit tarafından cadde ortasında delik deşik edilmiştir. Sabahleyin saat 8’de cinayeti işleyen katil Ağnur Narit brovnik tabancası ve 4 dolu mermisiyle birlikte yakalanmıştır. Olay çevrede huzursuzluk yaratmıştır.”*³⁹³

³⁹⁰ Mücadele, S. 2848, 28 Ocak 1991.

³⁹¹ Mücadele, S. 2849, 4 Şubat 1991.

³⁹² Mücadele, S. 2922, 27 Temmuz 1992.

³⁹³ Mücadele, S. 686, 31 Mayıs 1965.

*“Dün Şırnak ilçemizde çok müessif bir hadise patlak vermiş ve Tayan aşireti ile Şırnak halkı arasında saatlerce süren bir silahlı meydan kavgası olmuştur. Olayda 2 ölü ile 2 ağır yaralı olduğu haber alınmıştır. Vali ile sağlık müdürlüğünce teşkil edilen bir sağlık ekibi lüzumlu malzemelerle vaka mahalline gitmişlerdir.”*³⁹⁴

Gazetenin serseri olarak ifade ettiği bazı kaçak ve sabıkalılar şehrin ortasında halkın güvenliğini tehdit etmişlerdir. Bu kişilerin sebebiyet verdiği olaylar gazetenin haber konularından olmuştur.

*“Dağ başlarında ve geçit vermeyen ilçe yollarında tesadüf edilen soygun ve adam öldürme olayları şehrin içine de sirayet etmiş ve evvelki akşam evine giden gazetemiz sahibi Behçet Yücel’in önüne çıkan firari Yılmaz Arpacı kendisini tehdit ederek haraç istemiştir. Yanında para olmadığını söyleyen Behçet Yücel’in yakasına yapışan Yılmaz Arpacı arkadaşımızı ölümle tehdit etmiş ve boğazından bıçakla yaralamıştır. Göğsünden de yaralanan arkadaşımız bir mucize ile kurtulmuştur. İkinci hadise: Vatandaşın can ve mal emniyetini sarsan bu cüretkâr davranıştan sonra gazeteci M. Emin Kılıççioğlu’nun mağazasının soyulma olayı meydana gelmiştir. Sabahleyin mağaza kapısını açık gören mağaza sahibi de olayı emniyete aksettirmiş ve 700 liraya yakın paranın çalındığını bildirmiştir.”*³⁹⁵

*“Bir aydan beri ardı arkası kesilmeyen soygun ve yol kesme olaylarına cumartesi akşamı bir yenisi daha eklenmiş ve belediye başkanı Edip Turhan’ın Yeni Mahalle’deki evi mavzer kurşunlarıyla delik deşik edilmiştir. Gece yarısı vuku bulan olayda balkonda kitap okurken meçhul şahısların yaylın ateşi ile karşılaşan Turhan, canını tam bir mucize ile kurtarmıştır. Çünkü duvarları delen kurşunlar başkanın odasına kadar girerek büfesini dahi parçalamıştır. Olayın 2-3 kişi tarafından yapıldığı anlaşılmaktadır. Ateş yapılan yerde 18 kovanla patlamayan 3 mermi bulunmuştur...”*³⁹⁶

Bölgede eşkıyalardan dolayı huzursuzluklar artmıştır. Eşkıyalar vatandaşları dağa kaçırmış, halkı soymuş ve canlarına kastetmiştir. Özellikle Hakimo, Hamido, Temino, Davudo, Azzo, Mahmut Yolbir, Hasane Seyro, Emin Özbay isimli eşkıyaların haberleri gazetede çok fazla yer almaktadır.

³⁹⁴ Mücadele, S. 777, 14 Eylül 1965.

³⁹⁵ Mücadele, S. 701, 17 Haziran 1965.

³⁹⁶ Mücadele, S. 734, 26 Temmuz 1965.

“Geçen yıl birkaç dağa kaldırma olayı yapan ve birkaç kişiyi öldüren şaki Hakimo ve çetesi yeniden ortaya çıkmış ve istedikleri fidyeyi vermeyen bir ağayı dağa kaldırarak korkusuzca öldürmüştür. Eruh ilçesinden Pervari’ye sıçramış bulunan 12 kişilik Hakimo çetesi ilçe yakınlarında çadır kurmuş bulunan Garisan aşireti reislerinden Ferman Yılmaz adındaki ağayı fidye için Harakol dağına kaldırmış ve aşirete haber salarak 5000 lira ve 20 koyun istemiştir. Verilen mühlet içinde fidyenin gönderilmediğini gören çete ağayı öldürmüş yol üzerine atmıştır. Öldürülen ağanın 20 yıl önce Hakimo’nun babası Nayif ağanın boşandığı bir kadınla evli bulunduğu söylenmektedir.”³⁹⁷

“Son günlerde asayiş had safhaya gelen Pervari ilçesinde Hakimo çetesinin Ferman Yıldız adındaki Garisan aşiret reisini öldürmesi aşiret içinde huzursuzluk yaratmıştır. Bu arada halk arasında dolaşan bazı söylentilere göre öldürülen reisin intikamını almak üzere aşiretten silahlanan 15 kişinin Hakimo’yu vuracağı iddia edilmektedir. Diğer taraftan Pervari’deki olayla ilgili olarak Eruh’taki evinde yakalanan Naif ağa ve 4 çocuğu Pervari’ye götürülerek nezaret altına alındığı öğrenilmiştir.”³⁹⁸

“Bağlarımız dağ olacak” isimli gazete haberinde halkın eşkıyalardan dolayı bağlarını terk etmek zorunda kaldıkları anlatılmıştır.

“Aylardan beri aralıksız devam eden ve faillerinin ekserisi meçhul kalan soygun ve suikast olaylarının yarattığı dehşet havası her gün biraz daha artmaya devam etmektedir. Nitekim şehir dışındaki bağlarda dolaştıkları söylenen eşkıyaların korkularından buralardaki bağlar sahipleri tarafından terk edilmeye başlanmıştır. Hatta bazı bağ sahiplerinin bağlarında eşkıyalar tarafından dövüldükleri ve korkularından bu durumu şikâyet edemedikleri şayiası da şehirde yaygın bir şekilde dolaşmaktadır. Bu durum devam ettiği takdirde Siirt’in çeşitli üzümleriyle şöhret yapan bağlarının dağ olmaya yüz tutacakları anlaşılmaktadır.”³⁹⁹

Eşkıyalar ve jandarma arasında yaşanan çatışmalar gazeteye şu şekilde yansımıştır.

³⁹⁷ Mücadele, S. 712 30 Haziran 1965.

³⁹⁸ Mücadele, S. 714, 2 Temmuz 1965.

³⁹⁹ Mücadele, S. 771, 7 Eylül 1965.

“Evvelki gün Kıtması köyündeki kiliseden bozma camide yüzlerce komando tarafından kısırılan azılı şaki Mahmut ile 70’lik arkadaşı Hasane Seyro saatlerce süren müsademededen sonra 3 jandarma erini şehit ederek muhasarayı yararak dehşetengiz bir şekilde kaçmayı başarmışlardır. Kanlı şakileri yakalamak için camiye yerle bir eden komandoların buna rağmen karanlıktan yararlanan firarileri yakalayamamaları şehirde çok büyük üzüntü yaratmıştır. Kastamonulu Zeki Kaygusuz, Çankaya Ahmet Kaya ve Erzurumlu Kadir Kılıç adlı 3 jandarma erinin şahadeti de derin bir matem havasının esmesine sebep olmuştur. Adı geçen erler teskere almak üzereydi. Hatta bunlardan birinin bugün memleketine gitmek için hazırlık yaptığı öğrenilmiştir...”⁴⁰⁰

Eşkıya meselesinin meclise taşındığı bilgisi 31 Aralık 1969, 2040 sayılı gazete haberinde verilmiştir.

“GP grup sözcüsü ve Siirt milletvekili M. Nebil Oktay İstanbul’da vuku bulan aşırı sağ ve sol çatışmalarıyla öğretmen boykotu meselesini eleştirdikten sonra “Türkiye’de bugün için aşırı sağ ve sol faaliyeti mevcuttur ve bu faaliyet kardeş kanının dökülmesine kadar insaf ve vicdan dışı bir istikamete yönelmiştir. Türkiye bir can ve mal emniyetinin sıkıntısı içindedir. Bu sıkıntının çok tabii bir icabı olarak Türk halkında silahlanma faaliyetinin mevcudiyeti de inkâr kabul etmez bir hakikattir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da can ve mal emniyetinin yokluğu daha da fazla kendini hissettirmekte, eşkıyalar köyleri ve dağları parselleyerek kendi hakimiyet hudutları içerisinde imparatorluklarını ilan etmiş bulunmaktadır...” demiş ve hükümetin yetersiz, yüreksiz ve meselenin derinliğine inmekten uzak tedbirleri dolayısıyla içişleri bakanı hakkındaki önerenin kabulünü talep etmiştir...”

Mücadele gazetesi asayiş probleminin çözümlenmesi için nedenlerine inmek gerektiğini düşünmüş ve “Asayişsizlik ve Sebepleri” adı altında bir çalışma yapmıştır. Bu çalışma gazetenin 8 Eylül 1965, 772 sayısı ile başlayıp 14 Eylül 1965, 777 sayısında sona ermektedir. Gazete cinayet, kız kaçırma, kaçakçılık, soygunculuk gibi olayların sebepleri üzerinde durmuştur. Gazete bu suçların sebeplerini şu şekilde anlatmıştır. “Adam öldürme olaylarının sebebi ekseriya kan davası şeklinde tezahür eder. Akrobalarından öldürülen kimselerin intikamını almak bir nevi şeref ve haysiyet meselesi olarak kabul edilmektedir. Buralarda bu adet devlet otoritesi yerine hakkın

⁴⁰⁰ Mücadele, S. 1784, 20 Şubat 1969.

bizzat yerine getirilmesi ile teessüs etmiş ve bir gelenek halini almıştır. Kız kaçırma suçu ise bazen hasmane münasebetlerden, bazen de muayyen çevre adetleri icabı yapılmaktadır. Buna başlık parasının yüksekliği ve sosyal düzensizlik de ilave edilebilir. Kaçakçılık vakaları da bilhassa iktisadi ve içtimai sebepler yüzünden vuku bulmaktadır. İktisadi sebepler meyanında geçimlerini temin edecek sahanın yokluğu, fakru zaruret, zengin ve fakir arasında mesafe ve bunun sebep olduğu kıskançlık, karşılıksız fayda, az çalışmakla yahut hiç çalışmadan çok kazanç sağlamak düşüncesi sayılabilir. Son zamanlarda vuku bulmakta olan soygun vakalarının sebeplerine bakınca bunlar biraz karışıktır. Bir defa kan davası dolayısıyla veya başka bir suç işleyen şahıslar devletin eline teslim olmamak için dağa çıkmakta ve geçimlerini sağlamak için bu yola başvurmayı yaşayabilmeleri bakımından zaruri addetmektedirler... İklim ve coğrafi şartlar da burada suç işlenmesinde birinci derece rol oynarlar. Mesela bölgemizdeki suçlar ekseriya haziran, temmuz, ağustos, aylarında işlenir. Dağlık arazinin de önemi fazladır... Şehir merkezine kadar sirayet eden suçlara gelince genellikle bunlar da köylerden şehrimize göç edenler tarafından işlenmektedir. Çünkü köylerden şehre doğru başlayan akımın sebepleri ya kan davası veya kız kaçırma meselesi yahut arazi ihtilafı yüzünden doğan düşmanlıktan kaçmak içindir. Şehre yerleşen bu gibi kimseler zaman zaman hasımlarının hücumuna uğramakta geçen günlerde gördüğümüz gibi sokak ortasında öldürülmekte ya da evlerine dinamit atılmaktadır. Bu suretle hem onların hem de bütün şehir halkının huzur ve emniyeti bozulmaktadır..."

2.14. TERÖR HABERLERİ

Bu alanda gazetede fazla haber bulunmayıp 1980'li ve 1990'lı yıllarda meydana gelen bazı terör eylemleri, şehit haberleri ve şehitlerin aileleri için yapılan yardım kampanyaları yer almaktadır. Bu haberlerden bazıları aşağıda yer almaktadır.

"15 Ağustos 1984 gecesi sol ayrılıkçı örgütlere mensup bir grup silahlı terörist Siirt ili Eruh ilçesi jandarma karakol binasına karşı bombalı ve silahlı saldırıda bulunmuş ve ilçe halkı üzerine baskı ve sindirme eylemlerine başvurmuştur. Söz konusu saldırı sırasında meydana gelen müsademedede bir jandarma eri şehit olmuş, 6 er ve 3 sivil yaralanmıştır.

Aynı gün akşamı Hakkâri ve Şemdinli ilçesinde diğer bir ayrılıkçı terörist grup jandarma subay açık hava gazinosunu, subay lojmanlarını ve ilçe jandarma karakolunu

otomatik silahlarla taramışlar ve burada da bir subay, bir astsubay ve bir erimiz hafif şekilde yaralanmıştır. Her iki olay üzerine derhal incelemeye başlanmış ve her iki bölgeye sevk edilen takviye birlikleri ile teröristleri yakalanması için geniş bir operasyona başlanılmıştır.”⁴⁰¹

“Kahraman Mehmetçiğin 15 Ağustos’tan beri yöremizde sürdürdüğü huzur harekâtı elverişsiz hava koşullarına rağmen başarıyla devam ediyor. Genel Kurmay’ın da yaptığı açıklamalardan anlaşıldığı üzere Şirvan ilçesinin Maden köyü Hürmüz mezrasında kısıtılan bölücü teröristlerden 3 kişi öldü, 2 kişi de yaralı olarak ele geçirildi. Ayrıca bol miktarda silah ve önemli belgeler ele geçirildi.”⁴⁰²

“Bölücü şakiler önceki gün Şırnak’ın Kırkkuyular köyünde yine ölüm kustu. Köye çevre sağlığı hizmeti için insancıl bir amaçla giden araçta bulunan Doktor Olcay Sayan, Ebe Emine Kahraman, Jandarma Üsteğmen Mehmet Esin, Polis Mehmet İşler ve Şoför Ali Batmaz şehit oldular. Kaymakam Halil Uyumaz ağır yaralı olarak Diyarbakır’a götürüldü. 3 teröristin yol açtığı olay şehirde derin bir teessür havası yarattı, caniler lanetlendi. İçişleri Bakan’ı Yıldırım Akbulut olaylarla ilgili olarak şehrimize geldi.”⁴⁰³

Gazete “Her Siirtli bu kampanyaya katılmalıdır” haberinde Şırnak şehitleri için düzenlenen yardım kampanyası için çağrıda bulunmuştur.

“3 Nisan tarihinde hizmet gereği olarak Kaymakam Halil Uyumaz’ın refakatinde Şırnak ilçesine bağlı Kırk kuyu köyüne gidip dönüşte teröristlerin silahlı saldırısına uğrayarak şehit düşen Jandarma Üsteğmen Mehmet Ersin, Doktor Ulucan Dayan (Önceki haberde ismi Olcay Sayan olarak yazılmıştı.) Ebe Emine Karaman, Polis Memuru Mehmet İşler, Kaymakamlık Şoförü Ali Batmaz’ın geride bıraktıkları aile efradına, dul ve yetimlerine yardımda bulunmak, derin acılarını bir nebze de olsa dindirmek amacıyla ilimizde yardım kampanyası açıldığını daha önce de duyurmuştuk. Kısa süre içinde Ziraat bankasında açılan 630/17199, Emlak Kredi bankasında 7513 numaralı hesaplara yatırılan yardımların 1 milyonu aştığı öğrenilmiştir... Tüm

⁴⁰¹ Mücadele, S. 2385, 20 Ağustos 1984.

⁴⁰² Mücadele, S. 2438, 11 Şubat 1985.

⁴⁰³ Mücadele, S. 2484, 3 Nisan 1985.

hemşerilerimizin kampanyaya katılarak bizzat bankalara giderek gönüllerinden koparı sembolik de olsa yatırımlarını bekliyoruz.”⁴⁰⁴

“Kuzey Irak’ta düşürülen helikopterde şehit olan 11 kahraman subay arasında bulunan Baykan’ı Atabağı köyünden 3 çocuk babası piyade er Şakir Başbuğ için cuma günü şehrimizde şehit merasimi yapıldı. Törende konuşan Ömer Üsteğmen şehitlerin ışık olarak zifiri karanlıkları yırttığını ve Cumhuriyet’in 75 yıldır şehitler sayesinde ayakta durduğunu ve sonsuza kadar varlığını sürdüreceğini söylemiştir...”⁴⁰⁵

“7 Mayıs 1994 tarihinde Tunceli’nin Pülümür ilçesinde teröristlerce şehit edilen Pervari’nin Yeniaydın (Rubaya) köyünden piyade er Naci Kubay’ın ailesine Genel Kurmay Başkanlığınca verilen şükran madalyası, Siirt Jandarma Bölge Komutanlığında düzenlenen törenle şehit babası Ahmet Kubay’a verildi...”⁴⁰⁶

“30 Mayıs Pazar gecesi Billoris köprüsü karşısındaki Şeyh Ömer dağında teröristlerce çatışmaya giren özel harekât polislerinden Erzurumlu Sıtkı Şen, Ensar Kemaloğlu, Sivashlı Muhsin Canpolat, Adanalı Mehmet Gül ve Çorumlu Adil Yıldız hayatını kaybetti. Geçen pazartesi günü şehitler için şehrimizde yapılan cenaze merasimine binlerce Siirtli katılırken Vali Mehmet Süer, emniyet müdürü ve müftünün konuşmalarına halk ve arkadaşları sloganlarla katıldı ve cenazeleri uzun süre eller üstünde taşınarak uğurlandı...”⁴⁰⁷

25 Mayıs 1992, 2914 sayılı gazete haberinde terör olaylarından dolayı zarar gören vatandaşlara yapılan para yardımlarıyla ilgili bilgi verilmiştir.

“İlimiz ve ilçelerinde çeşitli tarihlerde meydana gelen terör olaylarında zarar gören 16 vatandaşa toplam 170.458.000 TL tutarında para yardımı yapıldı... Yardımların dağıtımı sırasında konuşma yapan Vali Naci Parmaksız “Terör öldürür, biz yaraları sararız” dedi. Vali teröristlere de çağrıda bulunarak şöyle dedi:” Gelip teslim olsunlar. Devletin adaletine sığınsınlar. Bunun aksi ise hüsrandır.”

⁴⁰⁴ Mücadele, S. 2514, 11 Mayıs 1985.

⁴⁰⁵ Mücadele, S. 3158, 9 Haziran 1997.

⁴⁰⁶ Mücadele, S. 3053, 27 Mart 1995.

⁴⁰⁷ Mücadele, S. 3059, 8 Mayıs 1995.

2.15. DIŞ HABERLER

Mücadele gazetesi dış ülkelerle ilgili haberleri 1960'lı yıllarda oldukça yoğun olarak işlemiştir. Bu haberleri bazen “dünyadan haberler ve dünyanın dört bucağından” adlı köşelerinde bazen gazetenin ilk sayfalarda manşet olarak bazen de ikinci, üçüncü sayfa haberlerinde okuyucuya sunmuştur. Devletlerin iç ve dış politikaları, devletlerarası savaşlar, bilimsel, toplumsal, ekonomik gelişmeler, işlenen konular arasındadır. Dış ülkelere Amerika, Rusya, Orta Doğu ile ilgili haberler ve Arap- İsrail savaşları gazetede yoğun olarak işlenen haberler içinde yer almaktadır.

2.15.1. Amerika İle İlgili Haberler

Vietnam savaşı ve Amerika'ya ait uçakların düşürülmesi ile ilgili birkaç haber gazeteye yansımıştır.

*“Amerika'ya ait bir uçak Kuzey Vietnam çetecileri tarafından düşürülmüştür. 7 mürettebat ölmüştür.”*⁴⁰⁸

*“Amerika ve Güney Vietnam kuvvetleri dün tekrar Kuzey Vietnam'ı bombalamışlardır. Can kaybı olup olmadığı belli olmamıştır.”*⁴⁰⁹

*“Amerikan dış politikasının sorumluları Vietnam barışına giden yolun muhtelif dünya başkentlerinde yapılacak diplomatik çalışmalardan ziyade önümüzdeki aylar içinde çetecilerle yapılacak savaşlardan geçeceği kanaatinde dirler.”*⁴¹⁰

*“New York eyaletindeki Mercy College resmi Katolik tesisinin çocuklar hakkında inceleme araştırma merkezi direktörü William Pepper'in geçen ilkbaharda Güney Vietnam'da yaptığı 6 hafta süren bir inceleme ile ilgili olarak Rampart isimli dergide bir rapor yayımlamıştır. Raporda belirtildiğine göre, 1961 yılından beri savaş yüzünden Vietnam'da 250 bin çocuk ölmüş, muhtemelen 750 bin çocuk da yaralanmıştır. Raporda ayrıca aynı yıldan beri Vietnam'da 415 bin yani bir Vietkong'a karşı 6 sivil öldüğü belirtilmektedir.”*⁴¹¹

Gazeteye uçak kazaları ile ilgili haberler gazeteye yansımıştır.

⁴⁰⁸ Mücadele, S. 510, 27 Ekim 1964.

⁴⁰⁹ Mücadele, S. 595, 9 Şubat 1965.

⁴¹⁰ Mücadele, S. 708, 25 Haziran 1965.

⁴¹¹ Mücadele, S. 1173, 26 Aralık 1966.

“Şili hava yollarına ait uçak Alp dağlarına çarparak parçalanmıştır. Uçakta bulunan 85 kişiden kimse kurtulamamıştır.”⁴¹²

“Alplere çarpan ve içindeki 85 yolcudan kimsenin kurumadığı son uçak kazasından sonra bir facia daha olmuş ve içinde 84 kişi bulunan bir Amerikan uçağı havada infilak ederek Atlantik’e düşmüştür.”⁴¹³

Robert Francis Kennedy ile ilgili gazetede haberler yer almaktadır. Kennedy’e yapılan suikast ve sonrasındaki gelişmeler gazetenin üzerinde durduğu konulardandır.

“Senatör Robert F. Kennedy, 1968 seçimlerinde Başkan Johnson ve yardımcısı Hubert Humphrey’i destekleyeceğini ve 1970’te de yeniden Senato’ya seçilmeye çalışacağını söylemiştir. 1972 seçimlerinde başkan seçilmeye çalışılacağı sanılan Kennedy, bir televizyon programında istikbale ait planlarını açıklarken “1968’den sonra ne olacağını tahmin edemem demiş” altı yıl sonrasını da bugünden tahmin etmenin imkânsız olacağını belirtmiştir...”⁴¹⁴

“Amerika’da büyük sevgisi yüzünden Johnson’un rüyalarına giren Demokrat Parti’nin başkan adayı Robert Kennedy ağabeyinin akıbetine uğrayarak dün sabah Los Ancolos’ta bir otelin balkonundan taraftarlarına hitap ederken ismi açıklanmayan 25 yaşlarında esmer ve tıknaz bir şahıs tarafından 4 veya 8 el ateş edilerek başından, sağ kulağından ve karnından ağır şekilde yaralanmıştır. Koma halinde hastaneye kaldırılan senatörün başında bulunan mermiyi çıkarmak için 6 profesörün katıldığı bir ameliyat yapılmıştır. Kennedy aynı gün yapılan Kaliforniya’daki ön seçimi büyük bir çoğunlukla kazanmış ve başkanlık adaylığını hemen hemen garantilemişti. Kardeşi gibi sulhsever bir lider olan Kennedy’nin uğradığı bu alçakça suikast şehrimizde de büyük teessür ve infial uyandırmıştır.”⁴¹⁵

“Evvelki gün suikasta maruz kalarak üç yerinden yaralanan Birleşik Amerika başkan seçimlerine hazırlanan müteveffa Başkan Kennedy’nin kardeşi Robert Kennedy dün sabah saat 09.44’te kurtarılamayarak vefat etmiştir... Olaydan duyduğu üzüntüyü belirtmek için televizyonda halka hitap eden Başkan Johnson derhal milli yas ilan

⁴¹² Mücadele, S. 595, 9 Şubat 1965.

⁴¹³ Mücadele, S. 596, 10 Şubat 1965.

⁴¹⁴ Mücadele, S. 1195, 24 Ocak 1967.

⁴¹⁵ Mücadele, S. 1610, 6 Haziran 1968.

edileceğini belirtmiştir. Geride 11 yetim bırakan Kennedy’i vuran suikastçının Sirhan Sirhan adlı Ürdün asıllı bir Arap olduğu tespit edilmiştir. Bundan 11 yıl evvel Amerika’ya göç eden bir ailenin 5 çocuğundan biri olan Sirhan anarşist ruhlu ve her türlü otoriteye isyan eden bir mizaçta olduğu anlaşılmıştır. Katili kardeşleri ihbar etmiştir...”⁴¹⁶

Gazete Kennedyler ve Amerika, Kennedy’nin ardından isimli Yeni gazeteye ait iki haberi okuyucuya sunmuştur. Kennedyler ve Amerika haberinde, Kennedy’nin ölümüyle ilgili olarak “Amerika’da herhangi bir delinin istemediği devlet başkanını rahatlıkla ortadan kaldıracabildiği” düşüncesinin akıl dışı olduğu ifade edilmiştir. Yeni gazete Kennedy’nin başkanlık anlayışının mevcut başkanlık sisteminden farklı olduğu, seçilmesi halinde Amerika’nın dış politikasında bazı değişiklikler yapacağına dair bilgilerin olduğunu belirtmiştir. Bu değişikliklerden biri Vietnam savaşının barışçı bir sonuca bağlanması biri de Amerika’nın başka ülkelerle münasebetlerinde daha az müdahaleci bir yol politikanın uygulanmasıyla ilgilidir. Bu durumdan bazı çevreler rahatsız olacağı ve Kennedy’nin seçildiği için öldürüldüğü veya seçilmek üzere olduğu için öldürülmek istendiği fikri öne sürülmüştür⁴¹⁷.

Kennedy’nin Ardından haberinde ise “Başkanlık yolu öbür adaylar için pürüzsüz hale gelmiştir. Bunlardan hangisi hedefe ulaşırsa ulaşsın dünya barışı ve Amerika’nın müdahalelerinden doğan huzursuzlukların Robert Kennedy’nin vadettiği ölçüde giderilmesi artık mümkün değildir. Belki Vietnam savaşı duracak ya da hafifleyecektir. Yeni başkanın Pentagon’un baskısından kurtulabileceği ölçüde Amerika’nın daha barışçı bir politika takip edebilmesi de ihmal dâhilindedir” yorumu yapılmıştır⁴¹⁸.

2.15.2. Rusya İle İlgili Haberler

Gazetenin Rusya ile ilgili düzenli takip ettiği bir konu olmamakla birlikte Sovyet Rusya döneminden birkaç haber gazeteye konu olmuştur.

“Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği başkanı Nikita Kruşçev’in hükümet ve partideki bütün görevlerinden istifa ettiği ajanslar tarafından bildirilmiştir. Parti sekreterliğinin

⁴¹⁶ Mücadele, S. 1611, 7 Haziran 1968.

⁴¹⁷ Mücadele, S. 1613, 10 Haziran 1968.

⁴¹⁸ Mücadele, S. 1618, 12 Haziran 1968.

14 Ekim’de yaptığı toplantıda başbakanın isteği üzerine affedilmesine gidildiği ve buna sebep olarak başbakanın sıhhi ve yaş durumları gösterilmiştir.”⁴¹⁹

“Sovyet Yüksek Şurası’ndan 10 kişilik Sovyet Parlamento heyeti TBMM davetlisi olarak bir Rus uçağıyla dün Ankara’ya gelmiştir. Hava alanında yapılan karşılama çok samimim geçmiş çeşitli konuşmalar yapılarak iki memleket arasındaki karşılıklı dostluktan bahsedilmiştir.”⁴²⁰

“İhtilal’in ellinci yılında Sovyet Rusya” haberinde Rusya’nın 50 yıl içerisinde gösterdiği başarılar ve diğer uluslarla olan ilişkileri değerlendirilmiştir. Ekonomi, bilim ve teknikte söz sahibi bir ülke haline geldiği ancak hâlâ ülkenin tüm sorunlarının çözümlenemediğinden bahsedilmiştir. Diğer uluslarla olan ilişkilerinde dalgalanmalar yaşadığı ve Türkiye ile ortak düşmanlara sahip olduğu için bir süre dostluk ilişkilerinin geliştiği, ancak 2. Dünya Savaşı’ndan sonra bu ilişkilerin bozulduğundan söz edilmiştir. Gazete Sovyet Rusya ve Türkiye ilişkilerinin olumlu yönde geliştirilmesinin ileriki zamanlarda her iki taraf için önemli gelişmeler yaratacağına dair düşüncesini beyan etmiştir.

Yine aynı sayfada Sovyet Rusya ile ilgili iki haber daha yer almaktadır.

“1917 yılında Sovyet Rusya’daki kütüphanelerde toplam 1,5 milyon kitap bulunmakta idi. Bugün Rusya’nın muhtelif yerlerinde kurulmuş bulunan ve sayıları 61 bini olan büyük kütüphanelerde toplam 2 milyara yakın kitap yakın kitap yer almaktadır. Çeşitli özel, bilimsel üniversite kütüphaneleri de dikkate alınacak olursa kütüphane sayısının 10 binin üstünde olduğu saptanmaktadır.”

“Rusya’da yaşayan Yahudilerin Amur nehri kıyılarında kurmuş oldukları “ekonomik ve kalkınma başarısı” için Lenin Ödül’ü verilmiştir. 1928 yılından itibaren Amur sahillerine yerleşmeye başlayan Yahudiler kısa zamanda büyük bir gelişme kaydetmişler. 1934 yılında kendilerine Sovyet Rusya Federasyonu dahilinde kalmak sayısıyla istiklal tanınmıştır. Çok az sayıda Rusların ve Ukraynalıların da yerleştikleri bu bölgede İbranice resmi dil olarak kullanılmaktadır. Kâğıt, kereste, mermer ve hafif endüstri sanayi kollarında Yahudi topluluğu büyük bir başarı ve gelişme kaydetmiştir.

⁴¹⁹ Mücadele, S. 499, 17 Ekim 1964.

⁴²⁰ Mücadele, S. 569, 5 Şubat 1965.

*Lenin ödülü verilen bu yerde evvelce küçük bir tren istasyonu olduğu halde şimdi 50 bin nüfuslu modern bir şehir haline gelmiştir.*⁴²¹

Çekoslovakya'nın işgalden sonraki ekonomik durumu gazetede ele alınmıştır.

*“Çekoslovakya'daki ağır endüstri kuruluşlarının büyük ölçüde ham madde sıkıntısı ile karşı karşıya kaldıkları açıklanmıştır. Muhtelif bölgelerden gelen haberlere göre birçok fabrika kapasitelerinin altında çalışmak zorunda kalmaktadırlar. İlgililer bütün bunlara işgalin sebep olduğunu özellikle belirtmektedirler. Batılı gazetelerin eline geçen bir araştırmaya göre Çekoslovakya işgalin ilk haftası içerisinde 250 milyon dolarlık bir zararla ekonomik bilançosunu kapatmıştır. Araştırmada günlerce işlemez halde duran hava ve kara trafiğinin, haberleşme imkânsızlıklarının yiyecek sıkıntısının meydana getirdiği yıkıntının kapanması için en azından iki senenin gerekli olduğu bildirilmiştir... Gelen çeşitli haberlere göre Sovyetler tarafından ikmalî yapılan kok kömürü, tabii gaz, demir tesislerinin durumları işgalden bu yana bir hayli sarsılmıştır. Endüstri bölgesi Ostrava'da fabrikalar kapasitelerinin ancak %65'i ile çalışmaktadır... Çekoslovakya Petro-kimya ve bazı sanayi kuruluşlarında tamamen Rus petrolü kullanmaktadır. Kısacası bu tesislerin çalışmalarını yürütmeleri Rusya'ya bağlıdır. İşgal olayının patlak verdiği günden bu yana Bratislava'daki dev rafinerilere Rusya'dan petrol gelip gelmediği konusunda en küçük bir işaret yoktur. Tarım sektöründe durum oldukça kötüdür. Binlerce dönüm arazi işlenmeden durmakta harman için devamlı yardımcı aranmaktadır. Tahıl üretiminin kötü oluşu bu alanda ülkeyi ithalata daha doğrusu Rusya'dan getirmeye daha çok zorlayacaktır. Çekoslovakya'nın döviz kaynağı ise tamamen ölmüştür.*⁴²²

2.15.3. Orta Doğu ve Arap-İsrail Savaşları İle İlgili Haberler

Orta Doğu ülkelerinden Tunus, Lübnan, Sudan, Cezayir ile ilgili çeşitli haberler ve Arap-İsrail savaşları gazetenin haber konusu olmuştur.

Dost ve kardeş Tunus'u tanıyalım haberinde Tunus'un genel bir tanıtımı yapılmıştır. Ülkenin iklimi, nüfusu, tarihi geçmişi ve ekonomisi hakkında kısa bilgiler verilmiştir⁴²³.

Sudan'daki iç sorunlar gazeteye şu şekilde yansımıştır.

⁴²¹ Mücadele, S. 1141, 13 Kasım 1967.

⁴²² Mücadele, S. 1689, 6 Eylül 1968.

⁴²³ Mücadele, S. 643, 6 Nisan 1965.

“Sudan’da yeni seçimler de yapıldı fakat memleket yine huzura kavuşamadı. Bilindiği gibi Güney Sudan’da yaşayan ve genellikle Müslüman olmayan halk Sudan’da ayrılmak ve bağımsız bir devlet olmak sevdasındadır. Seçimlerden önce yapılan bir yuvarlak masa toplantısında Kuzeylilerle Güneyliler anlaşmaya varmışlardı. Bu anlaşmaya göre seçimlerle iş başına gelecek yeni hükümet bundan böyle güney eyaletlerine Kuzeyli memur tayin etmeyecek mevcutları da derhal değiştirecekti.

Seçimler yapılmış ve Kuzey ve Güney karması bir hükümet Sir El Hatem Halifa’nın başkanlığında teşekkül etmişti. Başbakan Kahire’deki Araplar arası zirvealtı toplantısına katılmak üzere Sudan’da ayrılır ayrılmaz Güney’deki asiler başkaldırmışlar ve derhal yuvarlak masa kararlarının tatbikini işi savsaklayan Kuzeylilerden istemişlerdir. Hükümetteki Güneylilerin tazyikiyle Başbakan orduya “ancak meşru müdafaa halinde müdahale” emri vermiştir. Fakat bu emir de orduda ve idari mekanizmada sinirliliği arttırmıştır... Sudan belki en kritik günlerini yaşamaktadır. Halifa’nın bu huzursuz ülkede ne derece başarı gösterip göstermeyeceğini önümüzdeki günlerde görmek mümkün olacaktır.”⁴²⁴

“Cezayir’de durum belli değil” haberinde 15 Haziran 1965’te gerçekleşen hükümet darbesinden sonra Ahmed Bin Bella ve taraftarıyla ilgili kısa bir bilgi verilmiştir.

“Hafta içinde Cezayir’de patlak veren hükümet darbesi hâlâ neticelenmiş değildir. Radyohaberlerine bakılırsa Bin Bella taraftarları ⁴²⁵ hâlâ direnmekte ve binlerce öğrenci ile kadın devamlı gösterilerde bulunmaktadır. Öte taraftan Habeşistan İmparatoru Haile Selassie’nin de devrilen Cumhurbaşkanı Bin Bella’nın hayatının bağışlanması yolunda ihtilal konseyine başvurduğu açıklanmaktadır.”

Lübnan’la ilgili ise ekonomik haberler verilmiştir.

“Birleşmiş Milletler İktisadi ve Sosyal Konsey’i tarafından yayımlanan son bir rapordan anlaşıldığına göre dünya ticaretinde Lübnanlılar Yunanlıları fersah fersah geçmiş bulunmaktadır. Muhaceret ve ticaret konularını inceleyen bu raporda son yıllara kadar Yunanlıların “en çok hicret eden ve dünyanın en ıssız yerlerinde ticaretle

⁴²⁴ Mücadele, S. 695, 10 Haziran 1965.

⁴²⁵ Mücadele, S. 706, 23 Haziran 1965.

iştigal eden millet” karakterini taşıdıkları belirtilmekte ve “artık bu karakter Lübnanlıların ellerine geçmiştir.”denilmektedir...⁴²⁶

“Lübnan hükümeti ile Kuveyt arasında bir kredi anlaşması imzalanmak üzeredir. Bu anlaşma çerçevesinde Kuveyt, Lübnan’a çeşitli kalkınma projelerini gerçekleştirmek amacı ile uzun vadeli kredi açacaktır... Kuveyt Amerika ve İngiltere’den kredi alan Arap ülkelerine yardımda bulunmamaktadır. Kuveyt ile Lübnan arasındaki anlaşmanın Inta Bank’ın iflası ile Lübnan’ın uğradığı maddi zararları karşılayacak nitelikte olacağı da belirtilmektedir.”⁴²⁷

Arap- İsrail savaşları gazeteye şu şekilde yansımıştır.

“İsrail Başbakanı Levi Eshkol parlamentoyu açılış konuşmasında demiştir ki: “Başkan Nasır’ın dünyaya özellikle Birleşik Arap Cumhuriyeti’ne doğrudan doğruya veya dolaylı yardım eden ülkelere tarafsız ülkeler konferansında veya başka yerlerde kendisini mutedil bir kimse olarak tanıtmak için açtığı geniş kampanya aldatıcıdır. Mısır Devlet Başkanı gerçekte Alman bilginleriyle İsrail’e karşı bir imha savaşı hazırlıyor ki bu tutum bütün dünyayı ateşe verebilecektir.”⁴²⁸

“Dün sabahleyin saat 8’de birkaç günden beri bugün yarın patlak vereceği muhakkak nazarı ile bakılan Mısır-İsrail anlaşmazlığı patlak vermiş karşılıklı bombardımanlardan sonra Suriye ve Ürdün de resmen harbe iştirak ettiklerini açıklamışlardır. Mısır haber ajansının bildirdiğine göre 42 İsrail uçağı düşürülmüş buna mukabil iki Mısır uçağı havada çarpışarak yanmıştır. TRT savaşa ait haberleri her yarım saatte bir vermeye başlamıştır.”⁴²⁹

“⁴³⁰ Arap ülkeleri ile İsrail arasında başlayan savaşın 2. gününde Araplar hava savaşlarında büyük kayıplara uğramışlardır. Buna sebep olarak Amerika ve İngiltere’nin İsrail’i desteklediği ileri sürülmektedir. Amerika’nın tarafsızlığını ilan etmesine rağmen hava hücumlarında İsrail’i desteklemesi Müslüman devletlerde büyük tepki yaratmıştır. Bu yüzden İskenderiye’de yapılan nümayişlerde İngiliz ile elçilikleri

⁴²⁶ Mücadele, S. 967, 29 Nisan 1966.

⁴²⁷ Mücadele, S. 1452, 27 Kasım 1967.

⁴²⁸ Mücadele, S. 498, 16 Ekim 1964.

⁴²⁹ Mücadele, S. 1304, 6 Haziran 1967.

⁴³⁰ Mücadele, S. 1305, 7 Haziran 1967.

tahrip edilmiştir. Öte taraftan bildirildiğine göre Nasır dün aldığı bir kararla Süveyş kanalını kapatmıştır. “

“Orta Doğu olaylarının iç yüzü” haberinde Arap devletleri ve İsrail arasındaki anlaşmazlığın nasıl başladığı, Yahudilerin İngiltere tarafından Filistin’e yerleştirilmesi ve İsrail’in kuruluş süreci anlatılmıştır. İsrail’in kurulmasından sonra İsrail ve Arap devletleri arasında geçen mücadeleler ve dış ülkelerin bu süreçteki tutumu özet bir şekilde anlatılmıştır.

“... Mayıs 1967 Suriye’ye ait bir Altı MİG uçağı İsrail tarafından düşürüldü. Nasır BM (Birleşmiş Milletler) kuvvetlerinin topraklarından çıkmasını istedi. U Thant (BM genel sekreteri) kuvvetlerin geri çekilmesi kararını verdi. BM kuvvetlerinin çekilmesiyle Mısır ve İsrail kuvvetleri karşı karşıya geldi. Nasır, Akabe Körfezi’ni milli toprakları arasında saydığını ilan etti ve körfezin girişindeki Tiran Boğazı’nı İsrail’e malzeme götüren gemilere kapattı. Bütün Arap ülkeleri Mısır’ı desteklediklerini bildirdi. U Thant’ın Nasır ile yaptığı görüşme netice vermedi ve BM Güvenlik Konseyi hiçbir karara varamadı. Rusya Araplara karşı girişilecek herhangi bir harekette silahlı müdahalede bulunacağını açıkladı. Amerika İsrail’i destekledi ve Tiran Boğazı’nın açık tutulmasını istedi. İsrail, Tiran Boğazı’nın açılmadığı takdirde savaşacağını bildirdi ve diplomatik faaliyetler tamamlanuncaya kadar bekleyeceğini açıkladı.”⁴³¹

Dış ülkelerin Arap-İsrail savaşındaki tutumu üzerine birkaç haber daha sunulmuştur.

“Sovyetler Birliği’nin üç ileri gelen lideri İsrail’in işgal ettiği Arap topraklarından derhal kayıtsız şartsız olarak geri çekilmesini tekrar talep etmiştir.”⁴³²

“Birkaç gün önce Port Said’ten geçmekte olan “Eliat” adlı İsrail gemisine Rus roketlerinin isabeti ile geminin sulara gömülmesi dünya basınında akisler yaratmış, Rus roketleri üzerinde çeşitli iddialar ve tahminlerde bulunulmuştur. Bu konuda söylenilecek en doğru şey şu olacaktır: Bu hadise ile silah tekniğine ileri bir hamle

⁴³¹ Mücadele, S. 1306, 8 Haziran 1967.

⁴³² Mücadele, S. 1332, 8 Temmuz 1967.

yapılmıştır ve bu roketler hür dünya için bir ikaz işaretidir. Çünkü filoların birbiri ile savaştığı günden beri ilk kez roket kullanılmıştır... ”⁴³³

“Banca Commerciale Italiana ile Almanya’nın en büyük bankalarından biri olan Deutssche Bank’ın Arap ülkeleri ile yaptıkları işlerin bozulması göze alarak İsrail’e kredi açmaya hazırlandıkları haber verilmiştir. Bu iki banka diğer bazı bankalarla birlikte İsrail’in Sinaî Kalkınma Bankası’na 15 milyon dolarlık kredi açacaklardır. Kredi vadesinin 15 yıl olduğu açıklanmıştır. İsrail Sinaî Kalkınma Bankası %57’si devlet kontrolünde olan bir bankadır. Bankacılık çevreleri bu iki banka tarafından girilen teşebbüsün kendilerine pahalıya mal olabileceğini ve her iki bankanın da Araplar tarafından boykot edilebileceklerini belirtmektedirler.”⁴³⁴

“İsrail yenilgisi petrol istihsalini arttırdı” haberinde şu bilgilere yer verilmiştir.

“Merhum Mısır Kralı Faruk’un ailesi ile birlikte bir yatla memleketten kovulmasından hemen sonra Cumhuriyet yönetimi kuran General Nacip ile Albay Cemal Abdünnasır fakir olan topraklarda petrol zenginliği elde edebilmek için uğraşmaya başlamışlardı. Nasır çok geçmeden General Nacip’i tasfiye etmiş başkanlığını ilan etmişti. İlk olarak da bütün Mısır halkına bol petrol istihsalı vaadinde bulunmuştu. Aradan yıllar geçmiş Nasır kendi topraklarında petrol arayacağı yerde Suriye, Irak, Cezayir, Libya ve Suudi Arabistan’ı da kendi yönetimi altında toplamak amacı güden Birleşik Arap Cumhuriyetini kurmuştu. Bu da sonuç vermedi ve Mısır Birleşik Arap Cumhuriyeti’nin tek devleti haline geldi.

Yemen macerası İsrail yenilgisinden sonra... Nasır son olarak petrol kaynaklarını ele geçirmek bütün Basra’ya, Suudi Arabistan’a hâkim olabilmek amacı ile Yemen seferine girişti, milyarlar sarf etti. Hiçbir sonuç elde edemediği gibi Suudi Arabistan’ın yaptığı tabii yardımlardan da mahrum oldu. Üstelik Yemen seferi (hep petrol kaynakları yüzünden başlatılmış, yürütülmüştü) en iyi yetişmiş Mısır askerlerinin orada ezilmesine dolayısıyla İsrail yenilgisine sebep olmuştu. Sovyet Rusya’nın yenilgiden sonra müdahale ettiği en önemli alan o zamana kadar hiç düşünülmemiş alan olan Mısır topraklarında petrol arama söz konusu olmuştur. Aradan bir yıldan pek fazla zaman geçmiş olmasına rağmen yapınla petrol araştırmaları önemli sonuçlar

⁴³³ Mücadele, S. 1436, 7 Kasım 1967.

⁴³⁴ Mücadele, S. 1453, 25 Kasım 1967.

*vermiş ve Mısır süratle “petrol istihsal merkezi” haline gelmeye başlamıştır. Yeni kazılar sayesinde Mısır bu yılsonunda kadar istihsalini 12,5 milyon tona çıkaracaktır. Bir yıl önce ise petrol istihsali ancak 8 milyon ton olarak hesaplanmaktaydı.”*⁴³⁵



⁴³⁵ *Mücadele*, S. 1663, 7 Ağustos 1968.

SONUÇ

İnsanlar arası iletişimde önemli rol oynayan gazete, siyasi, ekonomik, kültürel ve daha başka konularda insanların haber ve bilgi almalarına olanak sağlamaktadır. Çalışmamıza konu olan Mücadele gazetesi bu anlamda okuyucusuna büyük hizmet sunan bir gazetedir. Mücadele gazetesi, Cumhur Kılıççioğlu tarafından kurulmuş olmasına rağmen ilk yıllarda Kılıççioğlu'nun memur olması sebebiyle farklı kişilerce idare edilmiştir. Cumhur Kılıççioğlu Orman İşletme Müdürlüğünde ve valiliğin çeşitli dairelerinde memurluk yaptıktan sonra gazeteciliğe başladı ve hâlâ bu işi devam ettirmektedir. Başarılı bir gazetecilik geçmişi olan Kılıççioğlu, gazetecilik alanında pek çok ödül almış ve defalarca yılın gazetecisi seçilmiştir.

Mücadele gazetesi kendini tarafsız memleket gazetesi olarak tanımlamaktadır. Gazetede Türkiye ve dünyadan haberler yer alsa da gazetenin kilit noktası Siirt olmuştur. Siirt ile ilgili her konu gazetede işlenmiştir. Siirt'in kültürü, ekonomik yapısı, eğitimi, siyasi, sosyal, sağlık ve spor alanlarındaki durumu, belediyenin işlevleri ve hizmetleri, Siirt'in her alanda yaşadığı sorunlar, Siirt'e hizmet veren kişiler ve kurumlar, Siirt'in Türkiye'deki yeri gibi konular işlenerek okuyucuya Siirt ile ilgili her durum yansıtılmaya çalışılmıştır. Mücadele, Siirt halkı ile ortak hareket etmiştir. Cumhur Kılıççioğlu gibi pek çok Siirtlinin ve Siirt'e hizmeti bulunan birçok kişinin gazetede yazıları bulunmaktadır. Bu yazılar Siirt'i her alanda yansıtan yazılardan oluşmaktadır.

Toplumsal ve kültürel haberler içinde eğitim, sağlık, spor, milli, dini ve Siirt'teki mahalli bayram kutlamaları, bilim, din, edebiyat ve sanat, yeni doğanlar, nişanlananlar, vefat edenlerle ilgili haberler yer almaktadır.

Mücadele, edebiyat, sanat, tarihsel haberlere oldukça önem vermiş, gazetede özellikle Siirtli yazar ve şairlerin eserlerine ve yaşam öykülerine değinilmiş ve bu eserlerin korunması istenmiştir. Ayrıca çeşitli kitap önerilerinde de bulunulmuş ve yeni çıkan kitaplar hakkında bilgi verilmiştir. Aydın Şenel'in derlemiş olduğu "Kamus'ul Alam'da Siirt", "Evliya Çelebi Gözüyle Siirt", "1310 Bitlis Vilayeti Salnamesinde Siirt" gibi eserler, Sedat Murat'ın kalemiyle Siirt'i dile getiren ilk roman olan "Çarnaçar Mahallesi" ve Cumhur Kılıççioğlu'nun "Dünden Bugüne Siirt" gibi kaynaklar Siirt'in tarihi ve tanıtımı amacıyla gazetede sayfa sayfa paylaşılarak okuyucuya sunulmuştur.

Bunlar dışında farklı tarihlerde yayımlanan pek çok haber Siirt hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlamaktadır.

Askeri konularla ilgili haberler gazetede fazla yer almamaktadır. Mevcut haberler içinde şehit haberleri, askeri başarılar, törenler, ödüller, yenilikler gibi konular bulunmaktadır. Bölgede halkın güvenliğini tehdit eden terör, eşkıya, soygun, kan davası, cinayet, kavga gibi konular işlenen haberler arasında yer almaktadır. Bu olaylar daha çok 1960'lı yıllarda vuku bulmuştur. 1970'li yıllardan itibaren bu olaylar eğitim seviyesinin yükselmesinden olsa gerek azalmaya başlamıştır.

Siyasi haber olarak gazetede yerel seçim ve genel seçimlerle ilgili ulusal ve yerel haberler görmektediriz. Seçim analizi yapan gazete tarafsızlığını korumaya çalışmış, bazı seçim analizinde mizahi bir dil kullanmıştır. Seçimlerle ilgili çizilen karikatürler ve seçim öncesi yapılan kamuoyu araştırması gazete haberlerinde yer almaktadır. Gazetenin sahibi olan Cumhur Kılıççioğlu iki defa belediye başkanlığı için aday adayı olmuştur. Kılıççioğlu'nun ilk adaylık girişimi 1977 yılında CHP'den, diğer adaylığı ise 1989 yılında DSP'den olmuştur. Ancak her ikisinde de parti içinde yapılan ön seçimlerde elenmiştir. Kılıççioğlu her ne kadar seçilmese de aday olduğu partilere olan desteğini sürdürmüştür.

Dış politikayla ilgili haberler fazla olmamakla birlikte bu haberler daha çok Kıbrıs politikasıyla ilgilidir. Kıbrıs politikasını gazete yakından takip etmiştir. Bununla ilgili Türk basınından gelen haberler de gazeteye yansıtılmıştır. Dış ülkelerden Yunanistan ile olan ilişkiler Kıbrıs politikasıyla beraber değerlendirilmiştir. Ayrıca Kıbrıs meselesinin Siirt'teki yankıları da anlatılmıştır. Bu haberlere göre Siirt halkı Kıbrıs harekâtına destek vermiş ve Kıbrıs'a gönüllü gitmek için isim yazdırmışlardır. Gazete de bu konuda oldukça hassas davranmış gündemi yakından takip etmiş ve Kıbrıs'a giden Siirtli askerlerin gazeteye gönderdiği mektupları yayımlamıştır.

Mücadele çoğu haberinde Siirt'in "sahipsiz ve ihmal edildiğini" vurgulamıştır. Yapılan hizmetlerin yetersiz olduğunu, sorunların kulak ardı edildiğini dile getirmiştir. Genel olarak tarafsız haber sunmaya gayret eden gazetenin öncelikli amacı Siirt'in geliştirilmesine katkı sağlamak olmuştur. Bunu sunduğu haberlerde görebilmekteyiz. Siirt'e katkı sağlamayıp ihmal eden kişi ve kurumları sert bir şekilde eleştirmiştir.

Siirt'in güzelleştirilmesi ve geliştirilmesi amacı hâlâ gazetenin mevcut amaçları arasında yer almaktadır.

Mücadele gazetesinin 1964 yılında başlayan yayın hayatı, günümüzde internet gazeteciliği olarak sadece Cumhuriyet Kılıççioğlu tarafından devam ettirilmektedir. Gazetede çalışan biri olmayıp bazı konularda Kılıççioğlu'nun eş, dost ve tanıdıkları kendisine yardımcı olmaktadır.



EKLER

EK-1: Gazetenin İlk Sayısının Manşet Sayfası



EK-2: Gazetenin Bazı Sayılarının İlk Sayfaları



Sahibi
BEHÇET YÜCEL
Yazı İşleri Müdürü
Ayhan Aral
Yazhane 242
Telefonlar Ev 241

Mücadele

Günlük Tarafsız Memleket Gazetesi

AZİZİŞİRTLİ
Bu gazete senindir!
Derdini, müşkülünü
BİZE YAZ

Yıl : 2 Sayı : 593

2 Şubat Salı 1965

Sayısı 10 Kuruştur

Tarafsızlığımızın bedeli mi?.



Hedetini kaybeden Oran, gazetemizi tenkid ediyor



HÜSNÜ ORAN
« Haksız saldırılar »

Bazı İstanbul ve Ankara gazetelerinde üç daire müdürü hemşerimiz hakkın da çıkan yersiz ve zamansız haber üzerine, asıl gayesi bu memleket evlatlarını —hangi parti sempo tizini olursa olsun— böyle asılsız bir şai beden tenkid etmek ti.

Bu ithamların şah siligi yüzünden böy le bir hareketin A. P. den gelmesine ih timal vermediğimizi kaydetmiş, ancak bu iddiaların A.P. tara fından kabul edildi ği takdirde bunun bir memleket dava sı kabul edilmeyece ği ilave edilmiştir.

Bir iyi niyetten öteye geçmeyin bu haberimiz üzerine A. P. II Başkanından mahiyeti itibarıyla beklediğimiz bir cevap aldık.

Esas konuya tem as etmekten kaçın an Sayın Oran ha berimizde geçen bir ibareyi bahis konusu ederek «Mülks ve Çimento fabrikası zulmünde» A.P. nin bir kabahati olmadı (Devamı Sa. 4 te)

Zaruri bir cevap

Hüsnü Oran

A.P. Sirt II Idare Kurulu Bşk.

Mücadele gazetesinin 26/1/1965 günlü nüshasında «Sirtlilerin hemşerisine hizmet çok mu oluyor» başlığı altında ve Zafer gazetesinde intişar eden bir haberi bahis konusu eden yazıda, Adalet Partisi Sirt teşkilatından bahsedilmiş olduğundan, her türlü yanlış anlamayı gidermek maksadı ile aşağıdaki açıklamayı yapmayı faydalı gör düm.

Evvela, Zafer ve Yeni İstanbul gazetele rinde intişar eden haberlerin, mahiyetleri yle gerçek duruma tamamiyle uygun olup olmadıklarını isbette tayin ve takdir ede cek olanın, her şeyden önce memleket el karı olabileceğini ifade etmek isteriz. İntiş ar eden haber münasebetiyle ilgililerin ga zetesinde çıkan beyanları ile eski devirden ve bu devri yaşamış kimselerden bahseden ifa delerinde ne derece samimi olabilecekleri hususundaki görüşlerimizi, o zevatin gaze tesinde de yansıtmakla beraber, demecilerin-

Neşriyatımızın gönüllü muhatapları : 1

Z. Demir'in açıklaması

Zafer gazetesinin se vilen üç daire müdürü hemşerimiz hakkında yaptığı ithamlar üzeri ne bunlardan Özel İda re Müdürü Mahfuz Ba yamla yaptığımız röpor tajda kendisinden bahse dildiğini iddia eden es ki müdür Zeki Demir den dahili posta ile bir açıklama yazısı aldık.

Tarafsızlığımızın bir nişanesi olarak ve cevap hakkına gösterdi ğiniz hürmetin fiilen is batı bakımından yazıyı ay nen sütunlarımıza alıyo ruz:

«Özel idare mü dürü Mahfuz Bayam ın sayın gazetenizin 28/1/1965 tarihli ve 589 sayılı nüshasında çıkan röportajının bir kaç cümlesinin şahs ını ilgilendirdiğini tahmin ettiğimden, buna cevap teşkil e den bu yazımın ga zetenizin ilk çıkacak nüshasında neşrin i saygı ile rica ede rim.

Mahfuz Bayam, kendisinin Sirt'e ve benim de Ağrı'ya va ki olan nakillerimizi normal göstermeye

çalışmakta ve bu a rada 4-5 sene Sirtte demirlenmiş gibi ka lan ve ayrılmak iste meyen Daire müdür lerinin Sirt'ten git mek istememelerinin nedenleri üzerinde durmak lâzımdır, de mekte, Sirt'e alama sından tezyesi oğlu olan Milletvekili Adil Yaşa'nın en ufak bir müdahalesinin bulun madyığını ilave etmek tedir.

1 — Bir daire müdürünün bulundu ğu yerde ne kadar hizmet edeceği hak kında bir mevzuat yoktur. Sirt'te 4-5 sene hizmet etmek te herhalde suç de ğildir. Benden çok daha fazla Sirt'te kalan ve Sirtlilere hizmet eden birçok arkadaşlar vardır. Bu arkadaşların hep sinin dürüst ve na muslu insanlar olduk ları muhakkaktır.

2 — Tayin em rimin çıkışından, çok az bir süre önce Üç Mülkiye Müfettişi



Dr. GÖLBEDEN
« Şahit olacak mı? »

nin teftişinden geç miş ve hesap vermi şimdir. Alınım açık tır, Mahfuz Bayam arkadaşımızın bir bil diği varsa lütfen a - çıksın. Benim ne derece dürüst, ve ta rafsız olduğuma ve iş sahiplerine ne ka dar kolaylık göster diğim kıymetli Vali lerim, mesai arkadaş larım ve değerli Si irtililer takdir eder ler.

3 — Mahfuz Ba yam, Adil Yaşa ta yinimle ilgilenmemiş tir, diyor. Kendisine soruyorum. Ağrı'dan geldikten bir veya iki gün sonra eski Sağlık Müdürünün

(Devamı Sa. 4 te)

KÜLTÜRDE ADALET İSTİYORUZ

Gökalp Üniversitesine öncelik tanınmalıdır!..

BEHÇET YÜCEL
Yazı İşleri Müdürü
SAİT SABUNCU
Telefonlar: Yazıhane 242
Ev 241

Mücadele

GÜNLÜK TARAFSIZ MEMLEKET GAZETESİ

AZİZ SİİRTLİ
Bu Gazete Senin İler
Derdini, müşkülünü
BİZE YAZ

Yıl : 5 Sayı : 1272

29 Nisan Cumartesi 1967

Sayısı 25 Kuruştur

Huzur tedbirleri devam ediyor

Eşkiyalarla ilişkisi tesbit edilen Halil Ağanın
tevkifi köylerde sevinç yarattı

Geçen ay şehri
mizde çeşitli rüpor
tajlar yaparak Eruh
lu Halil Ağanın (Çift
çi) kürkçülük propa
gandası yaparak pa
ra toplamak için bas
kı yaptığını iddia e
den Cumhuriyet ga
zetesi yazarlarından
Fikret Otyam'ın bu
konuda verdiği ha
ber tesirini göstermiş
ve adı geçen Halil

ağa, giden hafta
Eruh'ta, eşkiyalara
yatakçılık ettiği ge
rekçisiyle tevkif edil
miştir.

Bölgede yerleşme
ye başlayan huzur
ve sükun için çok
yerinde bir davranış
olan tevkif haberi
bilhassa köylerde se
vinç yaratmıştır. Köy
lüler aynı yolu ta
kip eden diğer şerir

lerinde aynı şekilde
zararsız hale getiril
mesini sabırsızlıkla
belemektedir.

"Buzlar Çözülmeden" piyesi Öğretmenler Derneği tarafından 27 Mayıs'ta sahneye konacak

Bundan bir müd
det evvel Yüksek Tah
sil Derneği tarafından
hazırlıklarına başla
nan ve bir türlü oy
nanamayan "Buzlar

Çözülmeden" piyesi
nin Öğretmenler der
neği tarafından 27
Mayısta sahneye ko
nacağı öğrenilmiş
tir.

Siirt'in MEŞHUR YEMEKLERİ

Siirt'in kendine mahsus özellikler taşı
yan yemekleri çoktur. Bunların başında
bilhassa Perde Pilav ve Biryen gelmektedir.

BIRYEN:

Alev yüzü görmeden yer altı fırınların
da pişirilen Biryen, yaz aylarında yenilen
bir et yemegidir. Kemiklerden temizlenen
et gövdeleri daha evvel alevi sönen yer al
tı fırınlarına çengellerle uzatılıp üzeri hava
almamak için toprakla örtülür. 2 Saat için
de pişen etlerden akan yağlar için dipte
bir kazan bulunur. Fırından çıkarılan Bir
yenler fırın tezgahlarında bulunan askıya
konduktan sonra satışa çıkarılır. Küçük par
çalara ayrılan etler hemen pide ekmeğin
üzerine konarak sıcak sıcak yenir.

PERDE PİLAV:

Huni şeklindeki tencerelerde pişirilen per
de pilav Siirt'in en şöretli ziyafet yemeği
dir. Evvela yumurta, süt ve yağla karıştırı
larak hazırlanan hamur, hususi tencereye
yufka şeklinde sıvanır. Önceden kızartılan
keklik veya tavuklar, et suyuyla hafifçe
pişirilen piringle birlikte çeşitli Baharatlı
özel tencereye konur ve üzerine yumur
talı hamurla sıvandıkdan sonra üzerine ka
pağı örtülür ve köz ateşin üzerinde dönde
rilerek pişimi bitirilir.

Hazır hale gelen yemek yeneceği sırada
kapağı çıkarılır. Tencerenin ters yüz edilme
siyle tepside külâh şeklinde duran nefis
yemek maharetli ellerle yarılarak tabaklara
servis yapılarak afiyetle yenir.

SIİRT KÖFTESİ:

Mahalli tabire KİTEL diye adlandırıl
an Siirt köftesi, ince bulgurdan yapılır.
Evvela su ile yoğrulup hamur haline getiri

rak pişirilir. İri şekilde yapılan köftelerden
1-2 tane yemek doymaya kafi gelmektedir.

Bu yemek çok ağır olduğu için garnitür
olarak yanında umumiyetle ekşi sebzeli
çorba veya bamya bulundurulur. PIRTIKE
denilen Ispanak çorbası bunların başında
gelir. Ayrıca NUBE denilen çok acı bir ot
tan da yapılan çorbayı da zikredebiliriz.

SARIMSAKLI KÖFTE:

Siirtte pazar günleri sabahları yenilen
sade bir köftedir. Yine ince bulgurdan ya
pılır. Hamur haline getirilen bulgur elde
geniş ve ince bir daire şeklini aldıktan
sonra sıcak suda haşlanır. Derin tabaklar
içinde sıcak su içinde eritilen yağlı kavurma
üzerine havanda ezilen sarımsak konduktan
sonra köfteler, küçük parçalar halinde
parçalamp bu yağlı ve sarımsaklı suya ba
tırılarak yenir.

AYRANLI YEMEK:

Kış mevsimine mahsus bu ayrırlı yeme
ğin mahalli adı "ŞİŞE SİRTEN"dir. Yaz
aylarında torbalar içinde süzdürülen ay
ran, katı hale gelince topak haline getiril
erek kurutulur.

Kış aylarında yoğurt sıkıntısı çekildiği
zaman yenir. Önce pişirilen yarma, bir
tabağa, ortası boş kalmak şartıyla itinayla
doldurulur.

Kurutulan ayran parçaları "İNCENE"
denilen dipi pürüklü toprak tencerelerde
ılık suyla sürtülerek elle eritilir. Katı Ay
ran haline gelen sıvı içine bol miktarda
yağ, nane, kırmızı biber karıştırılarak taba
ğa hoş buluklar eklenerek dökülür. Böcek

Ocak piyesini oynayan liseliler Kurtalanlıların de kolbini fethetti

Belediye başkanı Suat Özel liseye
bir Atatürk Portresi hediye etti

Evvelki hafta
Liseliler tarafından
Siirt'te büyük bir
başarıyla sahneye ko
nan "Ocak" piyesi
evvelki akşam Kur
talan ilçesinde de oy
nanmış ve çok bü
yük ilgi toplamıştır.

Kurtalanlıların
kalbini fetheden Li
selilerin gösterdiği

büyük oyun gücü
ile Tiyatro zevkini
ilce halkına tattıran
gençlerimize teşekkür
eden Belediye
başkanı Suat Özel
temsilden sonra ilçe
halkının hislerine
tercüman olmuş ve
bir Atatürk portresi
ni okula konmak ü
zere Lise müdürüne
hediye etmiştir.

İlköğretim müdü
rü Sabahattin Güzel
de yaptığı açış ko
nuşmasında Liselile
rin Kurtalan'a gelme
lerinden ötürü eği
tim camiasının mem
nuniyetini belirte
rek, Kurtalanlılara
unutulmaz bir hiz
mette bulunduğuna
sözlerine ilave et

Atatürk
ilkokulu
müsameresi
bu akşam

Atatürk İlkokulu
temsil kolunun ha

Sahibi
BEHÇET YÜCEL

Yeni İşleri Müdürü
Suat Marangoz

Telefonlar: Yazıhane 242
Ev 241

Mücadele

GÜNLÜK TARAFSIZ MEMLEKET GAZETESİ

AZİZ SİİRT'Lİ

Bu Gazete Seninindir!

Derdini, müşkülünü
BİZE YAZ

Yıl : 5 Sayı : 1506

1 Şubat Perşembe 1968

Sayısı 25 Kuruştur

Erzurum Radyosu

Cumhuriyet Kiliçoğlu

Son yıllarda yeni yeni hamlelerle başa ralar elde eden TRT'nin bilhassa şehrimiz de rahatça dinlenen Erzurum radyosunun sağladığı faydalar her gün biraz daha meydana çıkmaktadır.

Özellikle kardan mahsur kalan trenler yüzünden gazete okunamayan şu bir kaç (Devamı 4 te)

Cevdet Sunay dün yurda döndü

Sudi Arabistan ve Libya devletleri-ne resmi ziyaretleri ni bitiren Devlet Başkanımız sayın Cevdet Sunay ile beraberindekiler dün yurda dönmüşlerdir.

Her iki dost ve kardeş ülkede görülmemiş sevgi teza-hürleriyle karşılanan Türk heyetinin bu seyahatı aynı zaman da bu yulki Türk ha-cı adayları için de yeni kolaylıklar sağ layacağından bütün vatandaşlar tarafın-dan ilgi ve memnuni yetle karşılanmış-tır.

Şehrimizdeki tüm okullar Pazartesi'ye kadar tatil

Bir hafta tatil e-dilen şehrimizdeki o-kullara 4 günlük bir tatil daha verilmiştir.

Buna göre okul-lar Pazartesi günü tedrisata başlayacak tır.

Karlar dindi, Soğuklar berdevam

Şehrimizdeki kar yağışı iki gündenbe-ri durmuş, fakat bu seferde kuru soğuk-lar başgöstermiştir.

76 Yıl önceki Siirt

Yazan : Avukat CAHİT ÜLGEN

-7-

Ayrı ayrı unsurlardan meydana gelmelerine rağmen Siirt halkı kendi aralarında iyi anlaşırlandı

Siirt'in iklimi lâtif ve dört mevsim tamamıyla caridir. Siirt halkı İslâm, Ermeni, Gildani, Protestan ve Yezidî'lerden müte-şekkildi. Ayrı ayrı unsurlardan meydana gelmelerine rağmen Si-irt halkı aralarında çok iyi anlaşırlandı. Mahalli dil Arapça ise de, aralarında türkçe, kürtçe, ermenice dillerini de konuşurlardı. Önemli bir azınlık olan yezidilerin dilleri kürtçeydi.

Bitlis Salmamesi'nde yazılanlardan anlıyoruz ki, Siirt merkez kazası ve ona bağlı köylerde 4 cami, 24 mescit, 15 medrese ve 2 tekke bulunmaktaydı. Bohtan nehri sahilinde Cizre yolu üze-rinde biri Han-ül Ahmar namı ile maruf kargirden diğeri Han-ül Esved namıyla maruf taştan oyma iki mağara Han vardı. Bu hanlar, Erub, Cizre Musul ve Haleb'e giden kervanların şehre gi-riş ve çıkışlarında konakladıkları büyük hanlardı. Kezer va Ba-sur ırmaqları üzerinde 3 köprü ve Bervari kazası dahilinde de Kip ve Hunuk köprüleri büyük köprülerdendir. Yukarıda bahse-dilen medreselerden en büyüğü mutasarrıf Salih Paşa tarafından açılan Salahiye medresesidir. Bu medreseden ayrı olarak Siirt merkezindeki Mahmudiye ve Rahimiye adlarındaki medreselerde önemlidir. Bunlardan ayrı olarak Siirtte bir Rüşdiye mektebi de bulunmaktaydı.

Kitapta Bitlis Vilâyet merkezinden Siirt sancağına doğru Hazreti Veyysel Karânî ziyaretinden geçecek bir yolun yapımı-dan bahsedilmektedir ki, bu yol, Siirt'i Bitlis'e bağlayan şose-dir. Yine kitap da halen şehrin bir çok evlerinin inşasında kul-lanılan "Cas" dan bahsedilmekte ve bu Malta taşına benzeyen taştan bazı tezyinatlarda ve inşaatlarda faydalandığı belirtil-mektedir. Siirt'in güneybatısında 5 dakikalık bir yerde yağmur sularının birikmesinden meydana gelmiş bin metre kare alanın-

KALBEOK



Suat Marangoz

İrtica tehlikesi

SIIRT Refikimizin emektar yazarı sa-yın Me-Ko dünkü yazısında irtica tehli-kesine dikkati çekmiş ve çok baklı olarak "İrtica bu memleket için en az komünizm kadar tehlikelidir" demiştir.

Evet!.. Bizde sayın Me-Ko'nun fikirleri ne iştirak ediyor ve yobazlara yüz verme menin memleket menfaati icabı olduğunu ilgililere hatırlatıyoruz.

Mücadele Hac yolunda

TEKZİPTİR

Gazetenizin Başkan'dan sesleniş köşesinde "olaylar karşısında sasmak" başlığı altında Bedirhan Özdemir tarafından yazılan yazıda topluma hadiselerin yanlış ve kasıtlı olarak aktetirdiği görülmüştür.

Vatandaşın sulha jandarmaları tarafından dövüldüğü diye bir durum mevcut değildir. Olay gerçekte şöyledir. Çaykaya (Sulha) köyünden bazı şahısların para meselesi yüzünden kavga etmeleri üzerine Çaykaya karakol Komutanlığına olaya el ko-nulmuştur.

Bu şahıslardan bir grup Karakol Komutanlarını 18. 7. 1967 günü C. Savcılığına "vazife esnasında başkasını darp" Suçuyla şikayet etmişlerdir.

Yapılan tahkikat neticesinde C. Savcılığının 10. 1. 1968 tarih ve 1968/4 sayılı karar nolu takipizlik kararı verilmiştir.

Neticede bu grubun Karakol Komutanını sırf kendi taraf-la rına çekmediklerinden bitaraf kalmasına kıvdıklarıdır.

BAŞIN BASKAZARI ve SORUMLU MÜDÜRÜ
CUMHUR KILIÇOĞLU
 TLF : 223 12 42 — 223 15 50
 Faks : 223 12 42
 Dergi ve Basın Yeri
YÜCEL MATBAASI
 Maraşgöl Çarşısı, Vakıf Dükkanları

Mücadele

2
OCAR
1995
Pazartesi

TARAFSIZ MEMLEKET GAZETESİ
 KURUCUSU : CUMHUR KILIÇOĞLU

YIL 32
 Sayı : 3042
 FİYAT : 10.000 TL
 (KDV Dahil)

SIIRT

(BU GAZETE BASIN MESLEK İLKELERİNE UYMAYA SÖZ VERMİŞTİR)

Siirt'imiz 95'e moralle giriyor

Coşkun Aral
Göğsümüzü
Kebarttı

Dünya çapındaki ünlü savaş muhabiri hemşerimiz Coşkun Aral TV-2'nin "Ondan sonra" programının portre bölümünde tanıtıldı. Siirtlilerin de ebediyen minnettar oldukları deyişi Op. Dr. Vehip Arıkan'ı da rahmetle anan Aral'ın ressam Abdin Dışo ile dostluğunu çok anlamlı görüntülerle ekrana yansıttı. Hemen hemen gezmediği ülke, objektifine almadığı suşş kalmayan Coşkun Aral'ın programı kendisinin Siirtli olduğunu bilenlerin hemen hepsinin göğsünü kabartmıştır.

Büde uluslararası düzeydeki bu başarılı gençimle övünüyör ve kendisini bu vesileyle bir kez daha kutluyoruz.

Başkentin
eksikliklerini
Siirtliler
dile getirdi

Geçen Salı günü saat 18.45'te TV-1'de yayınlanan "Akşama Doğru" programında Başkentin eksiklikleri programında 2 Siirtli Sururi Baykal, ile Cumhur Kiliçoğlu görüşlerini açıkladılar. Baykal, kültürel faaliyetlerin yetersizliğine değinirken; Kiliçoğlu'nda bir Siirtli olarak Ankara'yı gezmede zaman kaybına uğradıklarını, tanıtım yönünden eksiklik olduğunu vurgulayarak Danışma merkezleri açılmasını istedi.

Avını programda Çankaya Belediye Başkanı Doğan Taşdelen de Ankara'yı anlatmıştır.

Aydın Turhan

Değerli hemşerimiz Aydın Turhan'ın ilimiz Tekel Başkanlığına getirildiği öğrenildi. Tekrar aramızda dönen Turhan'a başarılar diliyoruz.

Valimiz M.Süer, gelecekte çok umutlu olduğunu açıkladı

Ankara'dan dönen Siirt Valisi Mehmet Süer, makamında bir basın toplantısı yaparak 1994 yılının birçok yönden başarılı geçtiğini, 1995 yılının çok daha güzel olacağını müjdelemiş ve Siirt halkının Yeni yıllarını kutlayarak, sağlık, mutluluk ve başarılar dilemiştir. 18 Aydır Siirt'te görev yaptığını hatırlatan Vali Süer bu süre içinde gerek güvenlik güçlerinin fedakarlığı, gerekse vatandaşların yardımlarıyla terörün geriletildiğini belirterek dağa çıkmış çocukların ailelerine çağrıda bulunarak bunları teslim olmaya davet etmiştir. Ayrıca köylere yeniden dönüş için alt ve üst yapıların tamamlanmaya başladığını, köy yolları yapımı için 7 kamyonun sonra bir büz fabrikası kurarak Vinç alacaklarını, eğitim alanında da yeni girişimleri bulunduğunu, Veteriner Fakültesi, Hayvan Sağlık, Arıcılık ve Değirmencilik Yüksek Okulları açmayı istediklerini, süt inekçiliğini teşvikle

Süt fabrikalarına hayat kazandırabileceklerini söylemiştir.

Sosyal Yardımlaşmadan yüzlerce vatandaşın birer milyonluk gıda yardımıyla bulunduklarını, Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne ilköğrencileri için gelen giyim eşyalarının yakında dağıtılacağını ve avını türde yardımlar için Kızılay'da devreye sokacaklarını bildirmiştir.

Siirt'te tayin edilen 18 Branş öğretmeninden sadece 8'inin geldiğini hatırlatan Vali, bunlarla bizzat kendisinin temas kurarak Siirt'te davet edeceklerini ifade etmiş, Mehmetçik okulundaki siir yarışmasında kovulan Jüri üyeleri ile talan edilen ATV Beyaz tebeşir kampanyası malzemelerinin akıbetini de soruşturacağını ve bundan böyle okullardaki cılız olan sosyal faaliyetleri canlandıracağını, bu etkinliklere bizzat katılarak, teşvik ödülleri dağıtacağını söylemiştir.

"Belediye ve Karayollarının başarısızlığı bana ait değil"

DYP il başkanı yoğun elıştırılere karşı ilk kez basın toplantısı yaptı

Siirt'te ilk kez bir parti başkanı Basın toplantısı düzenleyerek, hizmetlerini anlattı ve hakkında çıkarılan olumsuz dedikoduları yansıttı. Ücret almadan 15 bin kişiyi muayene edip 900 ameliyat gerçekleştirdiğini hatırlatan DYP İl Başkanı Dr. İhsan Aydın yaptığı fedakarlığın bir benzerinin Türkiye'de görülmediğini, memleket sorunlarının çözümü için diğer partilerle işbirliği yapmaya ve basının önerilerini dinlemeye hazır olduğunu söylemiştir.

Dr. Aydın, Belediye ve Karayollarının başarısızlıklarının kendisine yüklenmesinin hak-sızlık olduğunu ve hiçbir kamu personelinin tayiniyle uğraşmadığını vurgulamış, Siirt'e kazandırdıklarını sayarak "Hedefim, yıllardır vadelerle aldatılmış, avutulmuş Siirt halkına hizmetkarlıktır" demiştir.

Toplantıya katılan Gazetemiz sorumlusu yerel basının 30 yıldır yaptığı önerilerin göz ardı edildiğini, zira Siirt'te çok sayıda parti ve adayın mahalli gazete dahi okumadığından yakınlıkla ilk toplantıyı bir başlangıç saydıklarını belirterek Siirt söz konusu olduğunda yardıma hazır olduklarını söylemiştir.

10 milyardan işçi 1 ikramiye aldı

Eski Siirt milletvekili Zeki Çeliker, geçen sayımızda gönderileceğini bildirdiği Belediyenin 10 milyardan Ziraat Bankası Siirt şubesine gönderildiğini telefon ederek bildirdi.

Belediye paranın bir bölümünü ikramiye olarak dağıttı. DYP'de bu hizmetin kendisine ait olduğunu iddia ediyor.

Emir, pisliliği kesti!

Çarşamba günü sabahı Özel İdare Yeni işhanı arkasındaki otoparkta incelemeler yaparak kapıya dökülen çöplere kızan ve temizlik için emir veren Valinin bu davranışı demiri keser gibi, çöplerin temizlenmesine yol açmış, ertesi gün buradan geçenler meydana gelen temiz ortama bayramlıkla bakmışlardır. Hizmet eden eller, hizmeti emreden diller dert görmesin.

Tillo caddesinin çukurları
kumla dolduruldu

Belediye, parkart olarak Karayollarına ait olduğuna duyurduğu Tillo caddesinde oluşan çukurları kumla doldurarak onarmaya başladı. Belediye Başkanı Fahri Çeliker de Perşembe sabahı Eğitim Fakültesi önünde aksayan parke döşeme çalışmalarını bizzat denetleyerek şikayetçi yurtaşları sakinleştirdi.

Koruluk caddesinde tedavi

Parke tepleri sökülen Koruluk caddesinin kötü durumunu çakıl dökülerek bir çelit tedavi edildi.

Gradyelerin çamurunu temizlemesi ise kay yapım derken, göz çıkardı. Çünkü bu safarda yığın çamurlar kaldırımdan yürümeyi daha da zorlaştırdı. Yaya için temizlenmesi isteniyor.

Defterdar

Emekliliğini istedi

İlimiz Defterdarı Tahsin Ak-soy'un emeklilik dilekçesini Valiye sunduğu öğrenildi. Yerine hamşerinin Çiğdem Pak-demir'in verilmesi söylenebilir.

Murat Sedat Baran

Bir süredir Belediye çalışan Veteriner hekim hemşerimiz Murat Sedat Baran, açılan sınavı kazanarak Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesine Arayışma görevlisi olarak atanmıştır. Genç hemşerimizin burada bilimsel çalışmalarla Doktorasını yapacağı sanılıyor. Şehrinden ayrılan Baran'a iyi yolculuk ve başarılar diliyoruz.

Masal ve Hikaye

Yarışmalarında

önlem isteniyor

21 Aralık Cuma günü Mehmetçik İlkokulunda yapılan ve öğrencilere neden olsa Siirt yarışmalarını yenileri sürerken 4 Okul'da yapılacak ilkokullardan Üstü ve Orta okullardan Hikaye Okuma yarışmalarının Mehmetçik İlkokulu yarışma daha büyük katılımla sağlanacağı Halk Eğitim Merkezi'nde yapılması isteniyor.

Bu yıl okulların sosyal alanındaki etkinlikleri için tam destek verileceğini açıklayan sayın valimizin bu konuda devreye girecek yarışmanın amacına uygun gerçekleştirilmesini sağlanması isteniyor.

Endüstri Lisesine

2 Milyarlık Arazi

Yıllardır süren emelde bulunan Endüstri Meslek Lisesine arazi alımı nihayet gerçekleştiriliyor. Hacı Hüseyin Ağa Vakfından alınacak arazinin bedeli olarak 2 milyar ödenecek.

Eo Ekonomisi

Lisesinde Kültürel

Etkinlikler

İlimizin öneek okullarından Er Ekonomisi Meslek Lisesinde belirli gün ve haftalar nedeniyle konferanslar verildiği, enilme, orkestra minyatürleri, tiyatrosu öğretili. Bu etkinliklerin diğer okullarda yayınlaması için Okulöğretmenevi neşri köprüsü oluşturulması isteniyor.

Yeni Mesai Saatleri

SANATİ BAŞKANI ve BORDO MÜDÜRÜ
CUMHUR KILIÇIOĞLU
 İl Kodu : 0-484
 TLF : 223 12 41 - 223 15 50
 Faks : 223 12 42
 Dış ve İçişleri
TÜRK MİLLİYETİ
 Burunlar Çarşısı, Vakıf Dükkanları

Mücadele

22
OCAK
1996
Pazartesi

(ANAPSIZ MEMLEKET GAZETESİ)
 Kurucusu : CUMHUR KILIÇIOĞLU
 SİİRT

YIL 33
 Sayı : 3094
 FİYAT : 20.000 TL
 İSTİF Baskısı

(BU GAZETE BASIN MESLEK İLKELERİNE UYMAYA SÖZ VERMİŞTİR)

Türkiye'nin değil, Avrupa'nın en büyük kalp merkezini Diyarbakır'a kazandırdı O, Tüm Bölge insanının Kalbini Fethedecek Şırnak Milletvekili hemşerimiz Kalp uzmanı Prof. Dr. M. Salih Yıldırım'dan Siirt Devlet Hastahanesindeki Hemodiyaliz Ünitesini devreye sokmasını bekliyoruz

Dicle Üniversitesindeki hizmetleriyle tüm bölge halkını soluklandıran Kalp Uzmanı hemşerimiz Prof. Dr. M. Salih Yıldırım'ın Şırnak Milletvekili seçilmesi herkes tarafından sevinçle karşılandı.

Şırnak gibi, D.Bakır, Hakkari, Mardin, Bitlis, İllerinin sorunlarıyla da ilgilenecek sayın Yıldırım'a ve Siirt milletvekillerine ilk adımda Siirt Devlet Hastahanesindeki Hemodiyaliz Ünitesini devreye sokacak girişimler yapmasını öneriyoruz. Bölgemizin yalnız sağlık değil, ekonomik ve sosyal sorunlarına da çözüm getireceğine inandığımız sayın Yıldırım'la yapılan bir söyleşiyi sütunlarımıza alıyoruz:

ANAP'tan Şırnak Milletvekili seçilen Prof. Dr. Mehmet Salih Yıldırım, bölgenin parlamentoya gönderdiği en renkli simalardan biri. Çeyrek asır önce araştırma görevlisi olarak başladığı Dicle Üniversitesi'nde profesörlüğe yükselmiş ünlü bir kalp uzmanı. Şimdi de Şırnak Milletvekili. Profesör Yıldırım'a soruyoruz: "Uzmanlık alanınızda kendinizi kanıtlamış bir bilim adamısınız; rahatınız, geliriniz yerinde... Neden politikaya girdiniz?" Duraksamadan yanıtlıyor: "Politikacılardan önemli bölümünün ürettikleri, ülkenin beklentilerinden çok uzak. Ülke ve devlet anlayışının sorumluluğu gereği, tüm bunları bir kenara iterek bu işe atıldım." Bir Şırnaklı olarak bölgeyi iyi tanıdığını söyleyen Yıldırım, sorunları önemine göre şöyle sıralıyor: Güvenlik ve huzur, eğitim, ekonomi ve sağlık. Hemen ardından da ekliyor: "Güvenlik konusunda, askeri yöntemlerin çözüm getirmediği artık anlaşıldı. Halkı, toprak bütünlüğü ve üniter devletten yana. Geçmişteki hatalı politikalar sonuç vermedi. Hatayı hata ile kapatmak, bugünkü çağdaş anlayışla bağdaşmıyor, devlete yakışan yaklaşımın bu olmaması gerekir. Sadece baskı ve silahın tek alter-

natif olmadığı açıktır." Bu tür uygulamalara en çok Şırnak'ın maruz kaldığını söyleyen Yıldırım, HADEP'in genel seçimde bölgede aldığı yüzde 25,86 oranını mevcut uygulamalara bir tepki diye yorumluyor.

"YATIRIM YOK, İŞ YOK"

Şırnak'ın yeraltı zenginliğinde dünyanın nükleer dengelerini değiştirecek nite likte olduğunu savlayan Prof. Yıldırım, "Ancak, ilkel yöntemlerle yalnızca yakıt diye kullanılıyor; çok yanlış, çünkü insan sağlığına zararlı maddeler içeriyor" şeklinde yakındıktan sonra, "Bir dokun, bin ah dinle" misali Şırnak'ın sorunlarını özetliyor: "Şırnak'ta aile başına düşen fert sayısı bölgede en yüksek. Her iki kişiden biri işsiz. Kentte fabrika bacası tümediği gibi, altyapı da son derece yetersiz. Ölüm oranı ise en yüksek, yani organize problemler. Burası için çok yönlü ve çok sektörlü kalkınma projelerinin hazırlanması ve de zamanla endeksli şekilde yaşama geçirilmesi gerekir. Milletvekili anlayışım, bunları aşama aşama gerçekleştirmeyi emrediyor." Şırnak Valisi'nin partizan tu-

tumundan yakından Salih Yıldırım, "Vali bey, seçimde DYP il başkanı gibi çalıştım. Meclis'e gider gitmez görevden alınması için çalışacağım. Bu vali, Türkiye'ye yakışmıyor" diyor. Prof. Yıldırım, her öğretim üyesine nasip olmayacak bir mutluluğu da yaşadığını anlatmadan geçmiyor: "Yalnız Türkiye'nin değil, Avrupa'nın en büyük kalp merkezinin Dicle Üniversitesi bünyesinde temellisi atması olmanın huzurunu yaşıyorum. Bugünkü bazı siyasiler ve idareciler önemini anlamaktan uzak görünüyor, takipçisi olacağım." Değişik üniversitelerde dekan, rektör yardımcısı kürsü başkanı gibi önemli mevkilerde öğrencileri bulduğunu, bundan da kıvanç duyduğunu belirtten çiçeği burnunda milletvekili Yıldırım'la sohbeti bir esriyle noktalıyoruz:

"Kalp uzmanısınız, göreve başladıktan sonra Meclis'in de kalbini tutacaksınız?" Yanıtı: "Gerek parlamenterlik gerekse kişiler yaş grubu, kalp hastalıkları ilmi önemli bir risk oluşturuyor. Anlaşılan bana çok iş düşecek."

ANAP'ta İl başkanlığı krizi

Geçen hafta ANAP il başkanı olması beklenen Op. Dr. İhsan Aydın'la ilgili haberimiz çeşitli tepkilere yol açtı.

O sırada şehrimizde bulunan Milletvekili Nizamettin Sevgili gazetemize yolladığı yazılı bir açıklamayla haberimizin "sihhatli bilgi alınmadan yazıldığı" nı iddia etti.

Yeni Milletvekilleri 595 milyon maaş, 350 milyon kredi aldı

Yeni Milletvekilleri 24 Aralık-15 Ocak bölümü için 145 milyon, 3 aylıkları olarak ta 450 milyon, toplam 595'er milyon aldılar.

Ayrıca Ziraat Bankası da her milletvekiline düşük faizli 350 milyon Kredi açtı.

Çalışınlar, haketsinler! helal-hoş olsun!

Milli Eğitim Müdürü
A. Fikret Bayraklı
2 faydalı kitap hazırladı

ER MEYDANI

Haramın bir ucundan tutmayan beri gelsin!
 Deve'yi hamutuyla yutmayan beri gelsin!
 İğneyi peşin peşin kendime batırdım ki;
 Bacağına çuvaldız batmayan beri gelsin!

Fatih BAYREKTER

SAHİBİ, BAŞYAZARI ve SORUMLU MÜDÜRÜ
CUMHUR KILIÇCIOĞLU
İl Kodu (0484)
Faks : 223 12 42
Tel : 223 12 42 — 223 15 54
Dizgi ve Basıldığı Yer
YÜCEL MATBAASI
Marangozlar Caddesi, Vakıf Dükkanları
SİİRT

Mücadele

26
EKİM
1998

TARAFSIZ MEMLEKET GAZETESİ
Kurucusu : CUMHUR KILIÇCIOĞLU
SİİRT

YIL: 36
Sayı: 3227
FİYAT: 200.000 TL
(KDV Dahil)

(BU GAZETESİNİN MESLEK İLKELERİNE UYMAYA SÖZ VERMİŞTİR)



Atatürk'e sevgilerimizi tazeliyoruz
Cumhuriyetimizin 75 nci yılı
Milletimize kutlu ve mutlu olsun



Devlet Bakanı Prof. Dr. M.Salih Yıldırım Bingöl ve Siirt'li
işadamlarıyla yaptığı görüşmelerde tavsiyelerde bulundu

"Kalkınmayı kendimiz sağlayacağız"

Geri kalmış, kalkınmada öncelikli yöre ilan edilmiş illerimizin ekonomik refahını sağlamak için samimi arayışlar aralıksız sürüyor.

Geçen hafta Bingöl ve Siirt'li işadamlarıyla İstanbul'da ayrı ayrı bir araya gelen Devlet Bakanı Prof. Dr. M. Salih Yıldırım, benzer tavsiyelerde bu-

lunarak "Kalkınmamızı kendimiz sağlayacağız" demiştir.

Bingöl Valisi Süleyman Kamçı, Bingöl Milletvekili Mahmut Sönmez ve genç işadamlarının haklı serzenişlerini dinleyen Bakan Yıldırım "Umutsuzluğa yer yoktur. Ama Pembe tablolar da gerekmez. Bingöl, Siirt, Şırnak,

Hakkari ve diğer gelişmeyi bekleyen illerimiz de potansiyel vardır. Bu potansiyeli doğru kullanırsak bütün olumsuzlukları hallederiz. Ben bütün olanakları zorlayarak emrinizdeyim. Ama önce sizler kendi gücünüze inanacaksınız. Bingöl'ü İstanbul'da değil, Bingöl de yaşayacaksınız" demiştir.

Kalkınma Bankası Genel Müdürü Taci Bayhan

Bingöl ve Siirt'li girişimcilere cesaret verdi

"Hollanda'dan yatırımcı gelirken, bizlerin bahane araması doğru değildir"

Devlet Bakanı Prof. Dr. M.Salih Yıldırım'la birlikte İstanbul'a giden Kalkınma Bankası Genel Müdürü Taci Bayhan, hangi konularda yardım ve destek olacaklarını her 2 il girişimcilerine anlatırken, her türlü çabalarının karşılıksız kalmasından yakınmıştır.

Yatırımcıların öncelikle güvenlik kuşkularının haklı olmadığını örneklerle anlatan Bayhan, yakında Kurtalan'da

Hollanda'lıların ortaklığıyla kurulacak süt inekçiliği projesinin bu tür bahaneleri ortadan kaldıracak güzel bir örnek olacaktır, hatırlatmasında bulunmuştur.

Taci Bayhan, amaçlarının yatırımların doğru yerde, doğru zamanda ve uygun alanlarda yapılması için girişimcilere yardım ve destekte bulunmak ve teknik hizmette bulunmaktır, demiştir.

Siirt'te Sanayi kurmak çok zor

Suat Kayhan, hükümetten kredi değil, rekabet için destek istedi

EK-3: Gazetenin 1999 Yılındaki Son Sayısının Manşet Sayfası



EK-4: Şarkın Sesi Gazetesinin 2. ve 3. Sayısının Manşet Sayfaları
(Gazetenin ilk iki sayısı yırtık olmasından dolayı eksik çıkmıştır.)



EK-5: Gazetenin Mutfağından Çekilmiş Fotoğraflar

(Bu fotoğraflarda Cumhur Kılıçcıoğlu'nun birkaç özel eşyası, gazetenin eski sayıları ve gazetenin el dizisi basım yaptığı zamanlarda kullanılan aletler yer almaktadır.)





EK-6: Cumhur Kılıçcıoğlu'nun Katıldığı Davetler ve Aldığı Ödüllerin Yer Aldığı Fotoğraflar





EK-7: Cumhur Kılıçcıoğlu'nun 10 yaşında İstanbul'da Gazete Satarken Çekilmiş Fotoğrafi



EK-8: Cumhur Kılıçcıoğlu ile 04.05.2017 Tarihli Görüşmeden Sonra Gazetede Birlikte Çektiğimiz Fotoğraf



EK-9: Cumhur Kılıçcıoğlu'nun Fotoğrafi



KAYNAKÇA

- Anadolu Basını 1985, T.C. Başbakanlık Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, Ankara 1985.
- Arslan, Hüseyin, *Yüksek Ruhlar ve Aydınlar Yurdu Tillo*, Posta Basım, İstanbul 2006.
- Atalay, Ömer, *Siirt Tarihi*, İstanbul Çeltut Matbaası, İstanbul 1946.
- Aydeniz, Hediyeullah, “Türkiye’de Yerel Basın Tarihi”, Suat Gezin (Ed.) *Türkiye’de Yerel Basın*, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, İstanbul 2007, ss. 1-29.
- Azimli, Mehmet,” İlk Fethinden Osmanlıya Siirt’in Siyasi Tarihi, *Uluslararası Siirt Sempozyumu Bildirileri*, Birleşik Matbaa, İzmir, Ağustos 2007, ss. 126-132.
- Babaoğlu, Resul, Said Olgun, “Siirt Basın Tarihi: Bibliyografik Bir Döküm”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/5 Spring 2015.
- Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (B.C.A), 490.100.1379.578.3.
- Bitlis Gazetesi, S. 179, 4 Şubat 1890.
- Bodur, Feyyaz, *Yerel Basında Yönetim ve Örgüt Yapısı*, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir 1997.
- Boran, Ali, Abdülhamit Tüfekçioğlu, Zekai Erdal, “Siirt ve İlçelerindeki 2000 Yılı Yüzey Araştırması”, T.C. Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü XIX. Araştırma Sonuçları Toplantısı, C.1, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2002.
- Cumhur Kılıççioğlu ile 03.04.2017 tarihli görüşme.
- Cumhur Kılıççioğlu ile 04.05.2017 tarihli görüşme.
- Çelik, Abdurrezak, Tanzimat’tan Cumhuriyete Siirt, Emin Ofset Matbaacılık, Siirt 2019.
- Demir, Kenan, “Osmanlı’da Basının Doğuşu ve Gazeteler”, *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sy. 5, Iğdır Nisan 2014, ss. 57-88.
- Demir, Şerif, *Cumhuriyet Döneminde Siirt*, Düzey Yayınevi, 2016.
- Demirel, Fatmagül, “Sultan II. Abdülhamit Döneminde Basın Sansürü”, *Devr-i Hamid: Sultan II. Abdülhamid*, Haz. Mehmet Metin Hülügü, Şakir Batmaz, Gülbadi Alan, Erciyes Üniversitesi Yayınları, C. 2, Kayseri 2011.
- Duman, Olcay Ö., “Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Ulusaldan Yerele Basın ve Yayıncılık Faaliyetlerinin Gelişimi Üzerine Bir Değerlendirme”, *Turkish Studies*, Ankara 2013.

- Duygu, İsmail, *426 Numaralı (H. 1302-1317/M. 1885-1900) Siirt Şer'iyeye Sicili Metin Çevirisi ve Değerlendirme*, (Yüksek Lisans Tezi) Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir 2012.
- Er, Turgut, *Türkiye' de Basın Yayın ve Tanıtma*, Ümit Yayıncılık, Ankara 2003.
- Erdoğan, İrfan, *Türkiye' de Gazetecilik ve Bilim İletişimi Yapısal Özellikler Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, Pozitif Matbaacılık, Ankara 2007.
- Girgin, Atilla, *Yazılı Basında Haber ve Habercilik Etiği*, Anka Basım, İstanbul 2000.
- Girgin, Atilla, *Yerel Gazetecilik*, Anka Basım, İstanbul 2001.
- Güler, Ali, *Atatürk ve Cumhuriyet*, 2. Baskı, Türkar Yayınevi, Ankara 2007.
- Gündoğdu, Fahriye, "II. Abdülhamit Dönemi Türk Basımcılığı" *Devr-i Hamid: Sultan II. Abdülhamid*, Haz. Mehmet Metin Hülagü, Şakir Batmaz, Gülbadi Alan, Erciyes Üniversitesi Yayınları, C.2, Kayseri 2011.
- İnuğur, Nuri, *Basın ve Yayın Tarihi*, Der Yayıncılık, 3. Baskı, İstanbul 1993.
- Kabacalı, Alpay, *Cumhuriyet Öncesi ve Sonrası Matbaa Basın ve Sanayi*, Cem Ofset Matbaacılık, İstanbul 1998.
- Kabacalı, Alpay, *Türk Basınında Demokrasi*, Kültür Yayıncılık, Ankara 1994.
- Kaçmaz, Asım, *Osmanlı'dan Günümüze Diyarbakır'da Yerel Basın (Medya)*, (Yüksek Lisans Tezi), Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şanlıurfa 2012.
- Kalsın, Berrin, "İsmail Gaspıralı ve Tercüman Gazetesi", *Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, Ocak-Şubat-Mart, C. 2, Sy. 2, 2014, ss. 42-55.
- Karal, E. Ziya, *Osmanlı Tarihi Birinci Meşrutiyet ve İstibdat Dönemleri 1876-1907*, VIII. C. 7. Baskı, TTK Yayınları, Ankara 2011.
- Kılıççioğlu, Cumhur, *Her Yönüyle Siirt*, Kadioğlu Matbaası, Ankara 1992.
- Kılıççioğlu, Cumhur, *Veleye: Siirt (Siirt'in Cumhuriyet Döneminde Yetiştirdikleri)*, Alp Ofset Matbaacılık, Ankara 2013.
- Kızılca, Gül K. "Osmanlı/Türk Basın Tarihi Yazımı Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme", *İlef Dergisi*, Bahar/Spring, 2016, ss. 71-90.
- Kocabaşoğlu, Uygur, Ali Birinci, "Osmanlı Vilayet Gazete ve Matbaaları Üzerine Gözlemler", *Kebikeç Dergisi Yayınları*, Sy.2, Ankara 1995, ss. 101-122.
- Kurdakul, Necdet, *Tanzimat Dönemi Basınında Sosyo-Ekonomik Fikir Hareketleri*, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1997.

- Mustafayev, Beşir, “Gaspıralı Mektebi’nin Maarifçiliğinden Günümüze Yansıyanlar”, 1. *Uluslararası Türk Kültürü Araştırmaları Sempozyumu TÜKAS 2014 Bildirileri*, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, Nevşehir, 2015, ss. 42-55.
- Mustafayev, Beşir, Fatih Fırat, “Tanık ve Tanık Yakınlarının Dilinden Siirt ve Çevresinde Ermeni Olaylarına Işık Tutan Bir Sözlü Tarih Denemesi” *Karadeniz Araştırmaları*, XVI/61. ss. 42-55.
- Mücadele Gazetesi, S.2744, 5 Aralık 1988.
- Mücadele, S. 1055, 10 Ağustos 1966.
- Mücadele, S. 1056, 11 Ağustos 1966.
- Mücadele, S. 1067, 24 Ağustos 1966.
- Mücadele, S. 1086, 10 Eylül 1966.
- Mücadele, S. 1141, 13 Kasım 1967.
- Mücadele, S. 1173, 26 Aralık 1966.
- Mücadele, S. 1184, 10 Kasım 1966.
- Mücadele, S. 1195, 24 Ocak 1967.
- Mücadele, S. 1224, 28 Şubat 1967.
- Mücadele, S. 1225, 1 Mart 1965.
- Mücadele, S. 1226, 2 Mart 1967.
- Mücadele, S. 1226, 2 Mart 1967.
- Mücadele, S. 1236, 13 Mart 1967.
- Mücadele, S. 1243, 27 Mart 1967.
- Mücadele, S. 1268, 25 Nisan 1967.
- Mücadele, S. 1297, 29 Mayıs 1967.
- Mücadele, S. 1301, 2 Haziran 1967.
- Mücadele, S. 1301, 2 Haziran 1967.
- Mücadele, S. 1304, 6 Haziran 1967.
- Mücadele, S. 1305, 7 Haziran 1967.
- Mücadele, S. 1306, 8 Haziran 1967.
- Mücadele, S. 1332, 8 Temmuz 1967.
- Mücadele, S. 1363, 14 Ağustos 1967.
- Mücadele, S. 1436, 7 Kasım 1967.
- Mücadele, S. 1440, 11 Kasım 1967.

Mücadele, S. 1449, 22 Kasım 1967.
 Mücadele, S. 1450, 24 Kasım 1967.
 Mücadele, S. 1452, 27 Kasım 1967.
 Mücadele, S. 1452, 27 Kasım 1967.
 Mücadele, S. 1453, 25 Kasım 1967.
 Mücadele, S. 1455, 30 Kasım 1967.
 Mücadele, S. 1458, 4 Aralık 1967.
 Mücadele, S. 1459, 5 Aralık 1967.
 Mücadele, S. 1485, 8 Ocak 1968.
 Mücadele, S. 1485, 8 Ocak 1968.
 Mücadele, S. 1489, 12 Ocak 1968.
 Mücadele, S. 1490, 13 Ocak 1968.
 Mücadele, S. 1491, 15 Ocak 1968.
 Mücadele, S. 1494, 18 Ocak 1968.
 Mücadele, S. 1497, 22 Ocak 1968.
 Mücadele, S. 1506, 1 Şubat 1968.
 Mücadele, S. 1510, 6 Şubat 1968.
 Mücadele, S. 1512, 8 Şubat 1968.
 Mücadele, S. 1515, 12 Şubat 1968.
 Mücadele, S. 1524, 22 Şubat 1968.
 Mücadele, S. 1535, 6 Mart 1968.
 Mücadele, S. 1551, 28 Mart 1968.
 Mücadele, S. 1584, 7 Mayıs 1968.
 Mücadele, S. 1585, 8 Mayıs 1968.
 Mücadele, S. 1593, 17 Mayıs 1968.
 Mücadele, S. 1594, 18 Mayıs 1968.
 Mücadele, S. 1607, 3 Haziran 1968.
 Mücadele, S. 1608, 4 Haziran 1968.
 Mücadele, S. 1610, 6 Haziran 1968.
 Mücadele, S. 1611, 7 Haziran 1968.
 Mücadele, S. 1613, 10 Haziran 1968.
 Mücadele, S. 1618, 12 Haziran 1968.

Mücadele, S. 1618, 15 Haziran 1968.
 Mücadele, S. 1624, 22 Haziran 1968.
 Mücadele, S. 1663, 7 Ağustos 1968.
 Mücadele, S. 1686, 3 Eylül 1968.
 Mücadele, S. 1689, 6 Eylül 1968.
 Mücadele, S. 1703, 24 Eylül 1968.
 Mücadele, S. 1736, 11 Aralık 1968.
 Mücadele, S. 1746, 25 Aralık 1968.
 Mücadele, S. 1750, 30 Aralık 1968.
 Mücadele, S. 1758, 8 Ocak 1969.
 Mücadele, S. 1765, 17 Ocak 1969.
 Mücadele, S. 1772, 6 Şubat 1969.
 Mücadele, S. 1777, 12 Şubat 1969.
 Mücadele, S. 1784, 20 Şubat 1969.
 Mücadele, S. 1796, 10 Mart 1969.
 Mücadele, S. 1866, 2 Haziran 1969.
 Mücadele, S. 1898, 9 Temmuz 1969.
 Mücadele, S. 1909, 22 Temmuz 1969.
 Mücadele, S. 1920, 4 Ağustos 1969.
 Mücadele, S. 1934, 20 Ağustos 1969.
 Mücadele, S. 2004, 11 Kasım 1969.
 Mücadele, S. 2042, 7 Ocak 1970.
 Mücadele, S. 2043, 12 Ocak 1970.
 Mücadele, S. 2044, 19 Ocak 1970.
 Mücadele, S. 2045, 26 Ocak 1970.
 Mücadele, S. 2046, 2 Şubat 1970.
 Mücadele, S. 2047, 9 Şubat 1970.
 Mücadele, S. 2048, 16 Şubat 1970.
 Mücadele, S. 2049, 23 Şubat 1970.
 Mücadele, S. 2050, 2 Mart 1970.
 Mücadele, S. 2051, 9 Mart 1970.
 Mücadele, S. 2052, 16 Mart 1970.

Mücadele, S. 2066, 7 Eylül 1970.
 Mücadele, S. 2080, 8 Mart 1971.
 Mücadele, S. 2080, 8 Mart 1971.
 Mücadele, S. 2113, 13 Ocak 1971.
 Mücadele, S. 2081, 15 Mart 1971.
 Mücadele, S. 2082, 22 Mart 1971.
 Mücadele, S. 2083, 29 Mart 1971.
 Mücadele, S. 2101, 30 Ağustos 1971.
 Mücadele, S. 2106, 11 Ekim 1971.
 Mücadele, S. 2110, 29 Kasım 1971.
 Mücadele, S.2111, 13 Aralık 1971.
 Mücadele, S. 2112, 27 Aralık 1971.
 Mücadele, S. 2115, 17 Ocak 1972.
 Mücadele, S. 2117, 28 Şubat 1972.
 Mücadele, S.2129, 12 Haziran 1972.
 Mücadele, S. 2133, 31 Temmuz 1972.
 Mücadele, S. 2133, 31 Temmuz 1972.
 Mücadele, S. 2134, 7 Ağustos 1972.
 Mücadele, S. 2136, 28 Şubat 1977.
 Mücadele, S.2146, 30 Ekim 1972.
 Mücadele, S. 2151, 11 Aralık 1972.
 Mücadele, S. 2163, 2 Nisan 1973.
 Mücadele, S. 2165, 16 Nisan 1973.
 Mücadele, S. 2165, 16 Nisan 1973.
 Mücadele, S. 2165, 16 Nisan 1973.
 Mücadele, S. 2174, 18 Haziran 1973.
 Mücadele, S. 2184, 20 Ekim 1973.
 Mücadele, S. 2186, 29 Aralık 1997.
 Mücadele, S. 2190, 31 Aralık 1973.
 Mücadele, S. 2193, 28 Ocak 1974.
 Mücadele, S. 2198, 4 Mart 1974.
 Mücadele, S. 2201, 25 Mart 1974.

Mücadele, S. 2203, 8 Nisan 1974.
 Mücadele, S. 2214, 22 Temmuz 1974.
 Mücadele, S. 2217, 12 Ağustos 1974.
 Mücadele, S. 2222, 16 Eylül 1974.
 Mücadele, S. 2223, 23 Eylül 1974.
 Mücadele, S. 2233, 20 Ocak 1975.
 Mücadele, S. 2235, 17 Mart 1975.
 Mücadele, S. 2238, 7 Nisan 1975.
 Mücadele, S. 2242, 12 Mayıs 1975.
 Mücadele, S. 2259, 15 Eylül 1975.
 Mücadele, S. 2263, 27 Ekim 1975.
 Mücadele, S. 2264, 3 Kasım 1975.
 Mücadele, S. 2271, 26 Ocak 1976.
 Mücadele, S. 2290, 21 Haziran 1976.
 Mücadele, S. 2290, 21 Haziran 1976.
 Mücadele, S. 2298, 11 Ekim 1976.
 Mücadele, S. 2333, 18 Temmuz 1977.
 Mücadele, S. 2333, 18 Temmuz 1977.
 Mücadele, S. 2339, 29 Ağustos 1977.
 Mücadele, S. 2348, 14 Kasım 1977.
 Mücadele, S. 2359, 21 Ağustos 1978.
 Mücadele, S. 2363, 19 Mart 1979.
 Mücadele, S. 2377, 25 Haziran 1984.
 Mücadele, S. 2378, 3 Temmuz 1984.
 Mücadele, S. 2379, 9 Temmuz 1984.
 Mücadele, S. 2383, 6 Ağustos 1984.
 Mücadele, S. 2384, 13 Ağustos 1984.
 Mücadele, S. 2385, 20 Ağustos 1984.
 Mücadele, S. 2387, 3 Eylül 1984.
 Mücadele, S. 2388, 10 Eylül 1984.
 Mücadele, S. 2413, 12 Ocak 1985.
 Mücadele, S. 2421, 22 Ocak 1985.

Mücadele, S. 2422, 20 Ocak 1985.
 Mücadele, S. 2438, 11 Şubat 1985.
 Mücadele, S. 2440, 13 Şubat 1985.
 Mücadele, S. 2454, 1 Mart 1985.
 Mücadele, S. 2484, 3 Nisan 1985.
 Mücadele, S. 2509, 4 Mayıs 1985.
 Mücadele, S. 2514, 11 Mayıs 1985.
 Mücadele, S. 2532, 1 Haziran 1985.
 Mücadele, S. 2591, 13 Ağustos 1985.
 Mücadele, S. 2636, 2 Aralık 1985.
 Mücadele, S. 2641, 6 Ocak 1986.
 Mücadele, S. 2647, 24 Şubat 1986.
 Mücadele, S. 2651, 31 Mart 1986,
 Mücadele, S. 2655, 5 Mayıs 1986.
 Mücadele, S. 2658, 26 Mayıs 1986.
 Mücadele, S. 2660, 24 Haziran 1986.
 Mücadele, S. 2662, 7 Temmuz 1986.
 Mücadele, S. 2685, 16 Mart 1987.
 Mücadele, S. 2700, 21 Eylül 1987.
 Mücadele, S. 2731, 1 Ağustos 1988.
 Mücadele, S. 2732, 15 Ağustos 1988.
 Mücadele, S. 2740, 31 Ekim 1988.
 Mücadele, S. 2760, 27 Mart 1989.
 Mücadele, S. 2765, 1 Mayıs 1989.
 Mücadele, S. 2775, 7 Ağustos 1989. .
 Mücadele, S. 2776, 14 Ağustos 1989.
 Mücadele, S. 2809, 2 Nisan 1990.
 Mücadele, S. 2822, 16 Temmuz 1990.
 Mücadele, S. 2828, 27 Ağustos 1990.
 Mücadele, S. 2830, 10 Eylül 1990.
 Mücadele, S. 2832, 24 Eylül 1990
 Mücadele, S. 2833, 1 Ekim 1990.

Mücadele, S. 2848, 28 Ocak 1991.
 Mücadele, S. 2849, 4 Şubat 1991.
 Mücadele, S. 2867, 17 Haziran 1991.
 Mücadele, S. 2870, 15 Temmuz 1991.
 Mücadele, S. 2875, 10 Ağustos 1991.
 Mücadele, S. 2894, 30 Aralık 1991.
 Mücadele, S. 2895, 2 Ocak 1992.
 Mücadele, S. 2899, 3 Şubat 1992.
 Mücadele, S. 2900, 10 Şubat 1992.
 Mücadele, S. 2900, 10 Şubat 1992.
 Mücadele, S. 2909, 20 Nisan 1992.
 Mücadele, S. 2910, 27 Nisan 1992.
 Mücadele, S. 2913, 18 Mayıs 1992.
 Mücadele, S. 2922, 27 Temmuz 1992.
 Mücadele, S. 2929, 21 Eylül 1992.
 Mücadele, S. 2935, 2 Kasım 1992.
 Mücadele, S. 2957, 12 Nisan 1993.
 Mücadele, S. 2957, 12 Nisan 1993.
 Mücadele, S. 2958, 19 Nisan 1993.
 Mücadele, S. 2958, 19 Nisan 1993.
 Mücadele, S. 2959, 26 Nisan 1993.
 Mücadele, S. 2961, 10 Mayıs 1993.
 Mücadele, S. 2962, 17 Mayıs 1993.
 Mücadele, S. 2962, 17 Mayıs 1993.
 Mücadele, S. 2966, 21 Haziran 1993.
 Mücadele, S. 2969, 12 Temmuz 1993.
 Mücadele, S. 2979, 20 Eylül 1993.
 Mücadele, S. 2980, 27 Eylül 1993.
 Mücadele, S. 2983, 18 Ekim 1993.
 Mücadele, S. 2984, 25 Ekim 1993.
 Mücadele, S. 2985, 1 Kasım 1993.
 Mücadele, S. 2995, 17 Ocak 1994.

Mücadele, S. 2997, 31 Ocak 1994.
 Mücadele, S. 3001, 28 Şubat 1994.
 Mücadele, S. 3004, 21 Mart 1994.
 Mücadele, S. 3008, 18 Nisan 1994.
 Mücadele, S. 3010, 2 Mayıs 1994.
 Mücadele, S. 3010, 2 Mayıs 1994.
 Mücadele, S. 3014, 6 Haziran 1994.
 Mücadele, S. 3016, 20 Haziran 1994.
 Mücadele, S. 3017, 27 Haziran 1994.
 Mücadele, S. 3019, 11 Temmuz 1994.
 Mücadele, S. 3020, 18 Temmuz 1994.
 Mücadele, S. 3021, 25 Temmuz 1994.
 Mücadele, S. 3022, 1 Ağustos 1994.
 Mücadele, S. 3043, 9 Ocak 1995.
 Mücadele, S. 3044, 16 Ocak 1995.
 Mücadele, S. 3045, 23 Ocak 1995.
 Mücadele, S. 3046, 30 Ocak 1995.
 Mücadele, S. 3053, 27 Mart 1995.
 Mücadele, S. 3053, 27 Mart 1995.
 Mücadele, S. 3059, 8 Mayıs 1995.
 Mücadele, S. 3060, 15 Mayıs 1995.
 Mücadele, S. 3063, 5 Haziran 1995.
 Mücadele, S. 3071, 7 Ağustos 1995.
 Mücadele, S. 3075, 4 Eylül 1995.
 Mücadele, S. 3077, 18 Eylül 1995.
 Mücadele, S. 3079, 2 Ekim 1995.
 Mücadele, S. 3083, 30 Ekim 1995.
 Mücadele, S. 3084, 6 Kasım 1995.
 Mücadele, S. 3087, 4 Aralık 1995.
 Mücadele, S. 3088, 11 Aralık 1995.
 Mücadele, S. 3107, 27 Mayıs 1996.
 Mücadele, S. 3135, 23 Aralık 1996.

Mücadele, S. 3150, 28 Nisan 1997.
 Mücadele, S. 3158, 9 Haziran 1997.
 Mücadele, S. 3165, 28 Temmuz 1997.
 Mücadele, S. 3171, 8 Eylül 1997.
 Mücadele, S. 3172, 15 Eylül 1997.
 Mücadele, S. 3192, 16 Şubat 1998.
 Mücadele, S. 3193, 23 Şubat 1998.
 Mücadele, S. 3202, 4 Mayıs 1998.
 Mücadele, S. 3206, 1 Haziran 1998.
 Mücadele, S. 3207, 8 Haziran 1998.
 Mücadele, S. 3216, 10 Ağustos 1998.
 Mücadele, S. 3225, 12 Ekim 1998.
 Mücadele, S. 3225, 12 Ekim 1998.
 Mücadele, S. 3226, 19 Ekim 1998.
 Mücadele, S. 3226, 19 Ekim 1998.
 Mücadele, S. 3227, 26 Ekim 1998.
 Mücadele, S. 3228, 2 Kasım 1998.
 Mücadele, S. 3229, 9 Kasım 1998.
 Mücadele, S. 3229, 9 Kasım 1998.
 Mücadele, S. 3241, 8 Şubat 1999.
 Mücadele, S. 3243, 22 Şubat 1999.
 Mücadele, S. 3249, 12 Nisan 1999.
 Mücadele, S. 3251, 26 Nisan 1999.
 Mücadele, S. 3257, 7 Haziran 1999.
 Mücadele, S. 3265, 2 Ağustos 1999.
 Mücadele, S. 3280, 15 Kasım 1999.
 Mücadele, S. 330, 31 Mart 1964.
 Mücadele, S. 336, 7 Nisan 1964.
 Mücadele, S. 461, 3 Eylül 1964.
 Mücadele, S. 468, 11 Eylül 1964.
 Mücadele, S. 469, 12 Eylül 1964.
 Mücadele, S. 472, 16 Eylül 1964.

Mücadele, S. 482, 28 Eylül 1964.
 Mücadele, S. 492, 9 Ekim 1964.
 Mücadele, S. 497, 15 Ekim 1964.
 Mücadele, S. 498, 16 Ekim 1964.
 Mücadele, S. 499, 17 Ekim 1964.
 Mücadele, S. 510, 27 Ekim 1964.
 Mücadele, S. 514, 31 Ekim 1964.
 Mücadele, S. 540, 1 Aralık 1964.
 Mücadele, S. 549, 11 Aralık 1964.
 Mücadele, S. 569, 5 Ocak 1965.
 Mücadele, S. 569, 5 Şubat 1965.
 Mücadele, S. 575, 11 Ocak 1965.
 Mücadele, S. 595, 9 Şubat 1965.
 Mücadele, S. 595, 9 Şubat 1965.
 Mücadele, S. 596, 10 Şubat 1965.
 Mücadele, S. 600, 15 Şubat 1965.
 Mücadele, S. 608, 24 Şubat 1965.
 Mücadele, S. 608, 24 Şubat 1965.
 Mücadele, S. 627, 18 Mart 1965.
 Mücadele, S. 629, 20 Mart 1965.
 Mücadele, S. 633, 25 Mart 1965.
 Mücadele, S. 643, 6 Nisan 1965.
 Mücadele, S. 650, 19 Nisan 1965.
 Mücadele, S. 656, 26 Nisan 1965.
 Mücadele, S. 662, 3 Mayıs 1965.
 Mücadele, S. 667, 8 Mayıs 1965.
 Mücadele, S. 671, 13 Mayıs 1965.
 Mücadele, S. 680, 24 Mayıs 1965.
 Mücadele, S. 683, 27 Mayıs 1965.
 Mücadele, S. 686, 31 Mayıs 1965.
 Mücadele, S. 691, 5 Haziran 1965.
 Mücadele, S. 695, 10 Haziran 1965.

Mücadele, S. 700, 16 Haziran 1965.
 Mücadele, S. 701, 17 Haziran 1965.
 Mücadele, S. 706, 23 Haziran 1965.
 Mücadele, S. 708, 25 Haziran 1965.
 Mücadele, S. 712 30 Haziran 1965.
 Mücadele, S. 714, 2 Temmuz 1965.
 Mücadele, S. 717, 6 Temmuz 1965.
 Mücadele, S. 720, 9 Temmuz 1965.
 Mücadele, S. 728, 19 Temmuz 1965.
 Mücadele, S. 734, 26 Temmuz 1965.
 Mücadele, S. 734, 26 Temmuz 1965.
 Mücadele, S. 741, 3 Ağustos 1965.
 Mücadele, S. 753, 17 Ağustos 1965.
 Mücadele, S. 771, 7 Eylül 1965.
 Mücadele, S. 777, 14 Eylül 1965.
 Mücadele, S. 801, 12 Ekim 1965.
 Mücadele, S. 809, 21 Ekim 1965.
 Mücadele, S. 821, 4 Kasım 1965.
 Mücadele, S. 824, 8 Kasım 1965.
 Mücadele, S. 825, 9 Kasım 1965.
 Mücadele, S. 828, 12 Kasım 1965.
 Mücadele, S. 829, 13 Kasım 1965.
 Mücadele, S. 830, 15 Kasım 1965.
 Mücadele, S. 833, 18 Kasım 1965.
 Mücadele, S. 842, 29 Kasım 1965.
 Mücadele, S. 888, 21 Ocak 1966.
 Mücadele, S. 891, 27 Ocak 1966.
 Mücadele, S. 894, 31 Ocak 1966.
 Mücadele, S. 896, 2 Şubat 1966.
 Mücadele, S. 897, 3 Şubat 1966.
 Mücadele, S. 898, 4 Şubat 1966.
 Mücadele, S. 899, 5 Şubat 1966.

- Mücadele, S. 900, 7 Şubat 1966.
- Mücadele, S. 901, 8 Şubat 1966.
- Mücadele, S. 902, 9 Şubat 1966.
- Mücadele, S. 967, 29 Nisan 1966.
- Mücadele, S. 983, 18 Mayıs 1966.
- Mücadele, S. 2087, 26 Nisan 1971.
- Obuz, Ömer, Siirt'in Cumhuriyet Serüveni (1923-1950) Gelenek, Modernite, Milli Kimlik, Akıl Fikir Yayınları, İstanbul 2017.
- Özkan, Erol, (Ed.), Türkiye'de Turizm Beldeler "Siirt" Yıl 5, Sy. 57, IDE Ajans, İstanbul 1985, ss.1-128.
- Özkaya, Yücel, *Milli Mücadele'de Atatürk ve Basın (1919-1921)*, Genişletilmiş 2. Baskı, Hilmi Usta Matbaacılık, Atatürk Araştırma Merkezi (AAM), Ankara 2007.
- Öztürk, Gülcennet, *Osmanlı Devleti'nden Günümüze Basın Özgürlüğü Kavramının Anayasalar Bağlamında Ele Alınışı*, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2010.
- Polat, Nazım H., "Türkiye'de Yerel Basının Gelişimine Kısa Bir Bakış", *TÜBAR Dergisi*, XII, Güz, Ankara 2002.
- Seçkin, Bekir Sami, *Başlangıçtan Günümüze Siirt Tarihi*, İstanbul Siirtliler Derneği, Sena Ofset Ambalaj ve Matbaacılık, 2.Baskı, İstanbul, 2007.
- Siirt Gazetesi, S.1, 7 Ağustos 1937.
- Siirt İl Yıllığı*, 1967.
- Siirt İl Yıllığı*, 1995.
- Tuncel, Metin, "Siirt", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 37, İstanbul 2009.
- Uzunçarşılı, İ. Hakkı, *Osmanlı Tarihi XVIII. Yüzyıl*, 4. C. 2. Kısım, TTK Yayınları, Ankara 2011.
- Yurt Ansiklopedisi, "Siirt" C.9, İstanbul 1983.
- <https://gazetecilikenstitusu.com/2017/09/15/tarihteki-ilk-gazeteler/> (22.04.2019).
- <https://www.dirilispostasi.com/teknoloji-ve-bilim/insanoglunun-haberlesme-seruveni-5a785ab718e540432e757ddf> (21.04.2019).

ÖZGEÇMİŞ**Kişisel Bilgiler:**

Adı-Soyadı: Ferman KANAT

Doğum Yeri ve Tarihi: Çukurca 04.03.1990

Eğitim Durumu:

Lisans Öğrenimi: Adıyaman Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü. (2009-2013)

Yüksek Lisans Öğrenimi: Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı Genel Türk Tarihi Bilim Dalı. (2015-2019)

Yabancı Dil: İngilizce (Başlangıç)

İş Deneyimi:

Çalıştığı Kurumlar: Van-Gürpınar Güzelsu Ortaokulu (Ücretli Öğretmenlik),

Van-Edremit Taşkonak İlkokulu (Ücretli Öğretmenlik)

İletişim:

E-Posta Adresi: frmnknt30@gmail.com